

Uzaktan Eğitim Sürecinde (Covid-19 Pandemisi) İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar

Sonay Alışık

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Eğitim Yönetimi
ve Denetimi Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eylül 2022
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Canan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Prof. Dr. Mehmet Durdu Karşlı
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Mehmet Durdu Karşlı

2. Prof. Dr. Oytun Sözüdoğru

3. Doç. Dr. Hamid Caner

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi döneminde KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren ilkokul öğretmenlerinin, etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlayabilmek için karşılaştığı sorunları belirlemektir. Bu amaç ile, öğretmenlerin eş zamanlı (senkron) derslerde karşılaştıkları etkili sanal sınıf yönetimi süreci sorunları fiziksel düzen, plan-program, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemeleri boyutları altında incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin olmasına dikkat edilmiştir. Çalışma grubu belirlenirken her ilçeden (Lefkoşa, Girne, Mağusa, İskele, Güzelyurt, Lefke) nitel boyut için en az 60, nicel boyut için en az 105 gönüllü ilkokul öğretmeni seçilmiştir.

Bu çalışmada öğretmenler tarafından toplanan verilerin birbirini teyit etmesi ve inandırıcılığının daha güçlü olması adına karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem araştırma modellerinden ise yakınsayan paralel desen kullanılmıştır.

Araştırmanın verilerini toplamak için; kişisel bilgi formu, “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel verilere içerik analizi uygulanmış ve Statistical Program for Social Sciences (SPSS) paket programında veriye dönüştürülmüştür. Elde edilen nicel veriler ise SPSS paket programında uygun yöntemlerle çözümlenmiştir. Elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Araştırmada elde edilen verilere göre ilkokul ğretmenlerinin etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde birçok sorun yaşadıkları anlaşılmıştır. Yaşanan sorunlar ise fiziksel düzen, öğretimin yönetimi, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi, davranış düzenlemeleri boyutları altında irdelenmiştir. Yaşanan sorunlar ile ilkokul ğretmenlerinin “evrimii Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” leğindeki düşüncelere katılma sıklığı doğrultusunda sonuçlar karşılaştırılmalı olarak verilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara Öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, sınıf yönetimi, sanal sınıf, etkili, sanal sınıf yönetimi.

ABSTRACT

The purpose of this study is to identify the issues that elementary school teachers deal with, who carry out their education activities simultaneously in primary education institutions connected to the TRNC Ministry of National Education, to be able to provide an effective virtual classroom management process while the coronavirus pandemic crisis. For this reason, problems of effective virtual classroom management process that teachers encounter in synchronous lessons are examined under the dimensions of physical order, plan-program, time management, regulation of relations and behavior regulations.

It has been paid consideration to the truth that the universe of the inquire about is the instructors who perform their instructive exercises at the same time within the essential instruction teach partnered to the TRNC Ministry of National Education within the 2020-2021 scholastic year. While determining the study group, 60 volunteer primary school teachers and 105 volunteer primary school teachers for from each district (Nicosia, Kyrenia, Famagusta, Trikomo, Kyrenia, Morphou and Lefke) of TRNC.

In this consider, used mixed strategy for create the validity. A parallel model was used from mixed strategy research models.

In order to collect the data of the research; personal information form, “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” scale and semi-structured interview form were used. The obtained quantitative data were analyzed by appropriate methods in the SPSS package program. The quantitative information gotten were analyzed using suitable strategies within the SPSS package program. The gotten information are displayed comparatively.

According to the information gotten within the study, it was understood that elementary school teachers had many problems in the process of effective virtual classroom management. The problems experienced were examined under the dimensions of physical order, management of teaching, time management, regulation of relationships, behavior regulation. The results are given comparatively agreeing to the frequency of cooperation of primary school teachers within the “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” scale with the issues experienced. In agreement with the comes about of the investigate, suggestions were displayed to specialists and analysts.

Keywords: Classroom management, virtual classroom, effective, virtual classroom management, distance learning.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesindeki yardımlarından dolayı tez danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Durdu Karslı'ya ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Hamit Caner'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam süresince desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen annem Ebru Alışık'a, Babam İsmail Alışık'a, kardeşlerim; Esra Alışık ve Soner Temeler'e, Serhatköy İlkokulu çalışma arkadaşlarım; Özge Yorulmaz, İlkur Özkurtuluş, Erdal Şanlıdağ, Süleyman Gelener, Şerif Solyalı, Mürüde Solyalı, Pınar Ülgener, Nermin Gürsel, Muazzez Beyzade, Sinem Şahbaz, Yıldız Ceylangüden'e teşekkürlerimi sunarım.

Tez yazım sürecinde en büyük destekçim olan sevgili eşim, Doğuş Özalkım'a teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vii
KISALTMALAR	xiv
TABLO LİSTESİ	xv
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	3
1.2 Araştırmanın Önemi.....	4
1.3 Araştırmanın Amacı	5
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.5 Varsayımlar	7
1.6 Tanımlar	7
2 ALAN YAZIN TARAMASI	9
2.1 Uzaktan Eğitim.....	9
2.1.1 Uzaktan Eğitimin Unsurları	12
2.1.2 Uzaktan Eğitimin Özellikleri	12
2.1.3 Uzaktan Eğitimin Önemi	13
2.1.4 Uzaktan Eğitimin Gelişim Süreci	13
2.1.5 Dünyada Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	14
2.1.6 Uzaktan Eğitim Modelleri.....	15
2.1.7 Uzaktan Eğitim Modellerinin Avantajları ve Dezavantajları.....	16
2.1.7.1 Eş Zamanlı (Senkron) Eğitim Modelinin Avantajları.....	16
2.1.7.2 Eş Zamanlı (Senkron) Eğitim Modelinin Dezavantajları	16

2.1.7.3 Eş Zamansız (Asenkron) Eğitim Modelinin Asenkron Modelin Avantajları.....	17
2.1.7.4 Eş Zamansız (Asenkron) Eğitim Modelinin Asenkron Modelin Dezavantajları	17
2.1.8 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Krizi Döneminde İlköğretim Kademesinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları....	18
2.2 Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırması	18
2.2.1 Uzaktan Eğitimin Avantajları	18
2.2.2 Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları ve Dezavantajları.....	19
2.2.3 Uzaktan Eğitimin Etkili Kullanılabilmesi için Gerekli Olan İlkeler.....	19
2.2.4 Uzaktan Eğitimin Etkililiğini Düşüren Faktörler	21
2.3 Sanal Sınıf	23
2.3.1 Sanal Sınıfın Güçlü ve Zayıf Yönleri	24
2.3.2 Sanal Sınıf Yönetimi.....	25
2.4 Sanal Sınıf Yönetimi Boyutları	26
2.4.1 Fiziksel Düzen	27
2.4.2 Plan Program.....	27
2.4.3 Zaman Yönetimi	28
2.4.4 İlişkilerin Düzenlenmesi	28
2.4.5 Davranış Düzenlemeleri.....	29
2.5 Sanal Sınıflarda Davranışların Yönetimi	29
2.6 Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırması	32
2.7 İlgili Araştırmalar.....	33
3 YÖNTEM.....	36

3.1 Araştırmanın Modeli	36
3.2 Evren ve Örneklem.....	37
3.3 Veri Toplama Araçları	37
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu.....	37
3.3.2 Nicel Boyutta Veri Toplama Aracı	38
3.3.3 Nitel Boyutta Veri Toplama Araçları	39
3.4 Veri Toplama Araçlarının Geçerliliği	40
3.4.1 Nicel Boyutta Veri Toplama Aracının Geçerliliği.....	40
3.4.2 Nitel Boyutta Veri Toplama Aracının Geçerliliği	41
3.5 Veri Toplama Araçlarının Güvenirliliği.....	41
3.5.1 Nicel Boyutta Veri Toplama Aracının Güvenirliliği	41
3.5.2 Nitel Boyutta Veri Toplama Aracının Güvenirliliği.....	42
3.6 Verilerin Analizi.....	42
3.6.1 Normallik Analizi	42
3.6.2 Nicel Boyutta Verilerin Analizi	43
3.6.3 Nitel Boyutta Verilerin Analizi.....	45
4 BULGULAR	46
4.1 Katılımcıların Demografik Dağılımı.....	46
4.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamadaki Katılım Düzeyleri Nedir?	53
4.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Cinsiyet, Yaş, Mesleki Hizmet Süresi, Görev Yapılan Kademe, Branş, Eğitim Durumu, Sınıf Mevcudu, Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi, Sanal Sınıf Yönetimi ile İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu,	

Kullanılan Platform, Görev Yapılan Okul, Değişkenlerine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	61
4.3.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	62
4.3.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Yaş Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	64
4.3.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Mesleki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	67
4.3.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Görev Yapılan Kademe Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	71
4.3.5 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Branş Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	73
4.3.6 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	78
4.3.7 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?	81

4.3.8 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?	84
4.3.9 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Sanal Sınıf Yönetimi ile İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?	87
4.3.10 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Kullanılan Platform Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?	89
4.3.11 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Görev Yapılan İlçe Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?	93
4.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamadaki Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?	98
4.4.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Fiziksel Düzen Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?	98
4.4.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Plan- Program Etkinlikleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?.....	102
4.4.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Zaman Yönetimi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?	106

4.4.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama İlişkilerin Düzenlenmesi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?	109
4.4.5 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Davranış Düzenlemeleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?	111
5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	113
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	113
5.1.1 Araştırma Sorularından Elde Edilen Verilen Karşılaştırılması ile İlgili Sonuç ve Tartışma.....	114
5.2 Öneriler	119
5.2.1 Uygulayıcılara Öneriler	119
5.2.2 Araştırmacılara Öneriler	121
KAYNAKLAR	122
EKLER.....	130
Ek 1: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi İzin Belgesi	131
Ek 2: Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurul İzin Belgesi	132
Ek 3: Onam Formu.....	133
Ek 4: Kişisel Bilgi Formu.....	138
Ek 5: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçeği.....	139
Ek 6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	143

KISALTMALAR

KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS	Statistical Program for Social Sciences
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.1: Açıklayıcı Faktör Analizi	40
Tablo 3.2: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Güvenilirlik Analizi	41
Tablo 3.3: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketinin Toplam Puanlarının Normallik Analizi.....	43
Tablo 3.4: Mann Whitney U Testi Ve Kruskal Wallis-H Testlerinin İlişki Güçlerinin Yorumlanması.....	44
Tablo 3.5: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Değer Aralıkları	44
Tablo 4.1: Nicel Boyutta Katılımcıların Demografik Dağılımı (N= 105)	47
Tablo 4.2: Nitel Boyutta Katılımcıların Demografik Dağılımı (N= 60).....	50
Tablo 4.3: Ölçeğe Verilen Yanıtların Genel Ortalaması.....	54
Tablo 4.4: Ölçeğe Verilen Yanıtların Yüzde ve Frekans Dağılımı (N=105).....	54
Tablo 4.5: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketinin Cinsiyete Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.6: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketinin Yaşa Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.7: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketinin Mesleki Hizmet Süresine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.8: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Görev Yapılan Kademeğe Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	71
Tablo 4.9: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Branşa Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	74

Tablo 4.10: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	79
Tablo 4.11: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Sınıf Mevcuduna Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	81
Tablo 4.12: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Göre Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresine Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	84
Tablo 4.13: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Görev Yapılan Kademeye Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	87
Tablo 4.14: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Kullanılan Platforma Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	89
Tablo 4.15: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Puanlarının Görev Yapılan İlçeye Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	93
Tablo 4.16: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Fiziksel Düzen Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar	99
Tablo 4.17: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Plan- Program Etkinlikleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar.....	102
Tablo 4.18: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Zaman Yönetimi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar	106
Tablo 4.19: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada İlişkilerin Düzenlenmesi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar.....	109

Tablo 4.20: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Davranış Düzenlenmeleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar.....	111
--	-----

Bölüm 1

GİRİŞ

Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi hem dünya çapında hem de yerel boyutlarda, insan yaşamının geçtiği bütün alanları etkilemiştir. Bu süreçte sosyal, kültürel, sağlık, ekonomi alanları etkilendiği gibi eğitim-öğretim sistemleri de önemli derecede etkilenmiştir (Bozkurt, 2020). Dünya çapında eğitim alanındaki çalışmaları önemli olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) açıkladığı verilere göre Covid-19'un tüm dünyaya yayılmasıyla 2020 yılının Nisan ayında 194 ülkede okulların tüm kademelerinde yüz yüze eğitime bir süreliğine ara verilmiş ve tüm dünya da ki %91,3 öğrenenin ise yüz yüze eğitime ara verilmesinden etkilendiği saptanmıştır (UNESCO, 2020). Tüm dünyada yaşanan bu durum 2020 yılının Mart ayında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) de etkisini göstermiş ve okullardaki geleneksel eğitime ara verilip, uzaktan eğitime geçilmiştir. Eğitim-öğretim faaliyetlerini devamını sağlamak için, uzaktan eğitimde kullanılan en yaygın platformlar arasında televizyon tabanlı eğitimler ve çevrimiçi öğretim yöntemleri yer almıştır (Teaster ve Blieszner, 1999; Valentine, 2002; Özdağın ve Berkant, 2020). Bu nedenle KKTC de uzaktan eğitime geçiş kararı ile çevrimiçi öğretim yöntemleri ve televizyon yayınları bu süreçte aktif bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Ülke genelinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin devamını sağlamak için televizyon, bilgisayar ve internet aracılığı ile öğrenme platformları oluşturulmuş ve uygulanmaya konulmuştur. Öğretmenler öğrenenler için sanal sınıflar oluşturmuş ve

derslerini sanal sınıflarda farklı uzaktan eğitim modellerini kullanarak sürdürmüştür. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı ise öğretmenlere destek vermek, bilgisayar ve internet aracılığı ile eğitim almakta güçlük çeken öğrenenlerin olması durumunu gözeterek ulusal kanalda yayınlanmak amacı ile okulların Okul Öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim her kademesine yönelik eş zamansız (asenكرون) dersler hazırlanmış ve yayınlanmıştır.

Ülkenin eğitim sisteminin, öğretmenlerin ve öğrenenlerin böyle bir duruma hazır olmayışları uzaktan eğitim-öğretim faaliyetlerinde birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunların en temelinde ise öğretmenlerin eş zamanlı (senكرون) derslerinde, etkili sanal sınıf yönetimi süreci sağlama açısından birtakım sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

Uşun (2006) uzaktan eğitimi, kaynak konumunda olan öğretmenin ve alıcı konumunda olan öğrenenin eğitim-öğretim faaliyetlerinin büyük bir bölümünü birbirlerinden uzak ortamlarda, önceden planlanmış ve düzenli olarak uygulamaya konulan bir eğitim teknolojisi uygulaması olarak açıklamaktadır. Aynı zamanda uzaktan eğitim yaş, amaç, zaman, yer ve yöntem gibi açılardan öğrenenlere “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” olanağı tanımaktadır. Uzaktan eğitimle öğrencilere yaratılan bireysellik, esneklik ve bağımsızlık her ne kadar da bir avantaj olarak görülse de etkili sanal sınıf yönetimi süreci açısından birtakım sorunları da meydana getirebilmektedir. Öğretmenin sınıfta etkili sanal sınıf yönetim süreci gerçekleştirmesi, öğretimin daha başarılı ve etkili hale gelmesi için ilk ve temel basamağı oluşturacağından sanal sınıf yönetiminde karşılaşılabilecek sorunlar öğretmen tarafından önceden kestirilmeli ve sorunlar oluşmadan önce önlenmelidir (Polat ve Özkan, 2018).

Sanal sınıf yönetimi beş boyutta ele alınmaktadır. Bu boyutlar ise fiziksel düzen, plan-program, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemelerini içermektedir (Başar, 2016). Fiziksel düzen boyutunda fiziksel ortam; dersin verildiği yer, ses, ışık vb., donanım boyutunda kullanılan donanım; aygıtlar, cihazlar, internet bağlantısı, kullanılan yazılım vb., plan-program boyutunda ders içeriğinin planlanması, öğrencilerin anlatılan konuyu kavrayıp kavramadıklarını anlama, zaman yönetimi boyutunda öğrenmelerin olduğu süreyi verimli kullanma, ilişkilerin düzenlenmesi boyutunda öğrencilerin öğretmenle veya öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimi sağlama, davranış düzenlemeleri boyutu ise disiplini sağlamayı içermektedir (Başar, 2016).

Bu çalışma ile uzaktan eğitim, etkili sanal sınıf yönetimi ve uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin ilişkisi literatür desteğiyle analiz edilerek, ilköğretim öğretmenleri ile yapılan görüşmelerle ve “Uzaktan Eğitimde Etkili Sınıf Yönetiminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” ölçeği ile elde edilen bulguların analizinden yararlanılarak, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim kurumlarında uzaktan eğitim sürecinde eğitim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin etkili sanal sınıf yönetimi sürecine yönelik karşılaştığı sorunlar belirlenmeye çalışılacaktır.

1.1 Problem Durumu

Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimin yapıldığı örgün sınıfların sanal ortama aktarılması ile uzaktan eğitimde de öğretmenler etkili sınıf yönetimi sürecini sağlayabilmek için birtakım alışışa gelmemiş istenmedik davranışlarla ve sorunlarla karşılaşmışlardır. Öğretmenin sınıfta etkili sınıf yönetimi sürecini gerçekleştirmesi, öğretimin daha başarılı ve etkili hale gelmesi için temel basamağı oluşturmaktadır. Sanal sınıf yönetimi sürecinin en temel amaçlarından bir tanesi olan istenmedik

davranışların önceden tespit edip, oluşmadan engellenmesi için öğretmenlerin sanal sınıf yönetiminde hangi istenmedik davranışlarla karşılaşabileceği önceden belirlenmeye çalışılmalıdır. Bu alanda öğretmenlerin karşılaştığı sorunları tespit edebilmek için mevcut durumun kesin olarak anlaşılması ve incelenebilmesi için öncelikle alanda daha önce yapılmış olan çalışmaların incelenmesi gerekmektedir. Alanda yapılan araştırmalar sonucu uzaktan eğitim ve sanal sınıf yönetiminin tanımı, örgün sınıflarda sınıf yönetiminin ne olduğu ve neden önemli olduğunu açıklamasına rağmen, uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecinin nasıl sağlanabileceği, öğretmenlerin olası karşılaşabilecekleri sorunlar konusunda temel sorulara verilen cevaplar zayıf kalmaktadır. KKTC’de uzaktan eğitimin her geçen gün etkin kullanımını daha da artmasına rağmen uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi süreci alanında herhangi bir akademik çalışma bulunmadığından mevcut durumla ilgili bilgilerimiz eksik durumdadır. Tüm bu bilgiler ışığında KKTC’de ilkökul öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sınıf yönetimi açısından karşılaştığı sorunların ne olduğu derinlemesine incelenmesi, belirlenen mevcut durum ışığında ise daha ileriye gidebilmek için bu konuda yapılabileceklerin irdelenmesi gerekmektedir. Bu noktada uzaktan eğitimde eğitim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde işleyen ilkökul öğretmenlerinin görüşleri büyük önem taşımaktadır.

1.2 Araştırmanın Önemi

Eğitim, devletlerin hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm vatandaşlarının faydalanmasına imkan sunduğu bir hizmet sektörü olduğundan her durumda ve koşulda kesintisiz devam etmesi gerekmektedir. Bu durum en çok da zorunlu eğitim çağındaki öğrenenlerin eğitimine devam edebilmesi için daha da önemli hale getirmektedir. Eğitimin kesintiye uğramaması için de alternatif eğitim modellerinin

kullanılması gerekmektedir. Bu yöntemlerden en yaygın olanı ise uzaktan eğitim modelidir. Tarih boyunca dünyanın farklı ülkelerinde doğal afetler sonucu oluşan olumsuzluklar, öğrenenlerin sağlığını tehlikeye sokabilecek salgınlar veya savaş olayları gibi eğitim ve öğretimin yüz yüze devam etmesini geçici bir süreliğine durmasına neden olacak durumlarda uzaktan eğitim modeli kullanılmıştır (Kahraman, 2020). Tüm dünyadaki eğitim kurumları koronavirüs salgını nedeni ile acil bir şekilde zorunlu olarak uzaktan eğitime geçmiştir. Uzaktan eğitime geçilmesi ile öğretmenler öğrencilerinin eğitimlerinin devam etmesi, iletişimlerinin kesilmemesi için alışkın olmadıkları sanal sınıf ortamlarını yaratmıştır. Çoğu öğretmenin sanal sınıf deneyiminin olmaması sanal sınıf yönetimi sürecinde birtakım sorunlar yaşamasına neden olmuştur. Bu araştırma ile ilkökul öğretmenlerinin uzaktan eğitimde, eş zamanlı (senkron) derslerde, etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde karşılaştığı sorunları belirlemek, ülkemizde tekrardan zorunlu uzaktan eğitime geçilmesi durumunda yapılacak eğitim-öğretim etkinliklerine katkıda bulunması açısından önemli ve gerekli olduğu düşünülmektedir.

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi döneminde KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren ilkökul öğretmenlerinin, etkili sanal sınıf yönetim sürecini sağlayabilmek için karşılaştığı sorunları belirlemektir. Bu amaç ile, öğretmenlerin eş zamanlı (senkron) derslerde karşılaştıkları etkili sanal sınıf yönetimi süreci sorunları fiziksel düzen, plan-program, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemeleri boyutları altında incelenmiştir. Araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır.

Araştırma Soruları:

1. İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamadaki katılım düzeyleri nedir?
2. İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada:
  - a) Cinsiyet
  - b) Yaş
  - c) Mesleki Hizmet Süresi
  - d) Görev Yapılan Kademe
  - e) Branş
  - f) Eğitim Durumu
  - g) Sınıf Mevcudu
  - h) Öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi
  - i) Sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu
  - j) Kullanılan Platform
  - k) Görev Yapılan İlçe, değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamadaki karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma:

1. KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında uzaktan eğitim sürecinde eğitim-öğretim faaliyetlerini senkron bir şekilde gerçekleştiren ilkokul öğretmenlerinin görüşleri ile,

2. Lefkoşa, Girne, Mağusa, İskele, Güzelyurt ve Lefke ilçelerine bağlı ilköğretim okullarında görev yapan ilkokul öğretmenler ile,
3. 2020-2021 öğretim yılları ile,
4. Uzaktan eğitimde eş zamanlı (senkron) eğitim modeli kullanan öğretmenler ile,
5. 165 ilkokul öğretmeni ile,
6. Alan yazın taraması ile ilgili ulaşılan örnek kaynaklar ile,
7. Nicel ve nitel verileri elde etmek için 2016 yılında Polat tarafından geliştirilen “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ve 2020 yılında Arslan ve Şumuer tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır.

1.5 Varsayımlar

- 1) Çalışma grubunda yer alan ilkokul öğretmenlerin, Uzaktan Eğitimde Etkili Sınıf Yönetiminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi adlı Ölçeği doğru, içten ve objektif şekilde yanıtladığı;
- 2) Çalışma grubunda yer alan ilkokul öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde sorulan sorulara verdikleri cevapların, yaşadıkları gerçek sorunları yansıttığı varsayılmıştır.

1.6 Tanımlar

Uzaktan Eğitim: İşman (2011), uzaktan eğitimi öğrenen ve öğretmenlerin farklı ortamlardan, öğrenme-öğretme sürecine katılarak, iletişim teknolojilerini kullandıkları bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlamaktadır.

Sanal Sınıf: Birbirinden farklı ortamlarda bulunan öğrenenlerin aynı veya farklı zamanlarda, aynı öğretene rehberliğinde senkron veya asenkron bir şekilde bulunduğu

çevrimiçi eğitim-öğretim ortamlardır (Clark ve Kwinn, 2007; Dikmenli ve Eser Ünalı, 2013).

Sanal Sınıf Yönetimi: Sanal sınıf ortamında öğrenci-öğretmen arasında olumlu iklim yaratmayı, öğrenenleri destekleyici ortam yaratmayı, öğrenenlerin sosyal ihtiyaçlarına yönelik etkinlikler barındıran ve öğrenenlerin gösterebileceği istenmedik davranışları ön görüp müdahale etmeyi sağlayan bir süreç olmakla birlikte yapay bir sınıfa ait olma duygusunu geliştirmeyi de kapsamaktadır (Ho ve Lin, 2016; Bülbül, 2020).

Bölüm 2

ALAN YAZIN TARAMASI

2.1 Uzaktan Eğitim

Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi eğitim sisteminin bilgiye erişim şeklini derinden etkilemeyi başarmış durumdadır. Eğitim sistemi pandemi krizi ile değişim ve dönüşüm süreçleri ile etkilenmiş, değişime uyum sağlanmaya çalışılmıştır (Fidan, 2020). Pandemi krizi ile meydana gelen değişim ve dönüşüm eğitim sisteminin her kademesini uzaktan eğitim sistemine geçmeye zorlamıştır. Ülkeler açısından eğitim öğretim faaliyetleri büyük bir öneme sahiptir. Çünkü eğitim bireyin zihinsel bireysel ve sosyal gelişiminin temel basamağını oluşturmaktadır.

Bilişim çağında kitle iletişim araçlarının kullanımının artması eğitim üzerinde de birçok olumlu ve olumsuz etkiler yaratmıştır. Özellikle internet teknolojisinin kullanımının artması eğitim çehresini önemli şekilde hem etkilemiş hem de değiştirmiştir. İnternet teknolojisinin eğitimde kullanılması ile uzaktan eğitimin ne olduğu daha da ayrıntılı bir şekilde incelenmeye başlanmıştır.

İşman (2011), uzaktan eğitimi öğrenen ve öğretenlerin farklı ortamlardan, öğrenme ve öğretme sürecine katılarak, iletişim teknolojilerini kullandıkları bir eğitim sistemi modeli olarak tanımlamaktadır. Alkan (1987) ise uzaktan eğitimi, geleneksel öğrenme ve öğretme yöntemlerinin kullanışı sırasında ortaya çıkan bazı sınırlılıklar sebebiyle sınıf içi etkinliklerin gerçekleştirilmesi mümkün olmadığı durumlarda kullanılan, öğrenme ve öğretim etkinliklerinin çeşitli ortamlar yoluyla öğrenene aktarılan bir öğretim yöntemi olarak açıklamıştır (Alkan, 1987; Arat ve

Bakan, 2014). Aynı zamanda uzaktan eğitim, kaynak konumunda olan öğretmenin ve alıcı konumunda olan öğrenenin eğitim süreçlerinin büyük bir bölümünden, diğer öğrenenlerden farklı mekanlarda bulunduğu önceden planlanmış ve düzenli olarak uygulanmaya konulan ve eğitim öğretim için gerekli tüm faaliyetlerinin teknolojik olarak uygulanmaya konulmasıdır (Uşun, 2006). Uzaktan eğitim yaş, amaç, zaman, yer ve yöntem gibi açılardan öğrenenlere “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” olanağı tanımaktadır. Uzaktan eğitimle ilgili yapılan genel tanımlara bakıldığında zaman öğrenenlerin belirli bir yaş, belirli bir yer ve belirli bir zaman diliminde olmasının gerekli olmaması uzaktan eğitimi öğrenenler için avantajlı durumuna getirmektedir. Uzaktan eğitimin zaman açısından esnek olması, öğrenenleri eğitim görmeleri için belirli bir yere getirmek açısından bağımsız yapması ve bireye özel elektronik araçlar ve teknolojilerin kullanılması ile de eğitim sürecini bireyselleştirmiştir. Uzaktan eğitim; yazılı, görsel ve işitsel materyallerin, teknolojinin ve öğretim yöntemlerinin etkin bir şekilde kullanımını desteklemektedir. Öğretmenler ve öğrenenler arasındaki iletişim ve etkileşimi teknoloji ile sağlayan bir eğitim teknolojisi uygulama süreci (Uşun, 2006), olması ise öğretmenin ve öğrenenin konumundaki kişiye yer, zaman açısından bağımsızlık ve esneklik sağlamaktadır.

Uzaktan eğitim elektronik veya elektronik olmayan platformlar aracılığı ile öğrenenlere zaman ve mekân açısından sınır tanımaksızın özel iletişim yöntemlerini kullanarak planlı, geniş kapsamlı bir öğrenme faaliyeti sunmaktadır (Altıparmak vd., 2011). Wedemeyer ise uzaktan eğitim üzerine çalışmalar gerçekleştirmiş ve uzaktan eğitimi öğrenenleri bağımsız hale getirdiği için uzaktan eğitimin tanımını “Bağımsız çalışma” olarak yapmıştır. Wedemeyer uzaktan eğitimin bağımsız çalışma olarak tanımlanmasının öğretmenin ve öğrenenin zorunlu iş yükünün azalacağını ve eğitimde oluşan bireysel farklılıkların uzaktan eğitim ile ortadan kaldırılabilceğini

savunmuştur (Karataş, 2003). Holmberg ise yaptığı çalışma ile uzaktan eğitimin öğrenenleri sürekli gözetim altında tutmadığı için öğrenenlerin ortamda daha rahat hareket ettiğini gözlemlemiştir. Bunun sonucunda ise daha rahat hareket eden öğrenenlerin başarı düzeylerinin arttığını gözlemlemiştir. Karataş'a (2003) göre başarı düzeyi artan öğrenenler iletişim süreçlerine aktif katılımları artmakta ve derslere karşı daha çok güdülenmektedirler. Moore ise yaptığı çalışmalarda uzaktan eğitim için öğrenen ve öğretmenin belirleyebileceği kurallar çerçevesinde gerçekleştiği içinde özerklik kavramlarını vurgulayan bir kuram geliştirmiştir. Geliştirilen bu kuramda eğitim öğretim faaliyetlerinin tümünün okul ortamı gereksizdir yürütülmesi benimsenmiştir. Moore, uzaktan eğitim kuramını oluştururken etkileşim olgusunun önemine dikkat etmiş, öğretene ile öğrenen arasındaki iletişimin iyi olduğu sürece öğreneninde akademik başarısının artacağını ifade etmiştir (Karataş, 2003).

Gelişmiş ülkelerin, uzaktan eğitime verdiği önem bilişim çağına ayak uydurabilmeleri için gösterdiği çabalarını da yansıtmaktadır (Kırık, 2016). Gelişmiş ülkelerde yaşam boyu eğitim faaliyetleri önem arz etmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim yaşam boyu sürdürülebilmesi için en elverişli öğretim sistemidir. Ülkelerin eğitim için gerekli fiziki ortam ve maddi koşulların yetersiz kaldığı durumlar, uzaktan eğitime geçirmeye zemin hazırlamaktadır. Uzaktan eğitim aracılığı ile farklı ortam ve farklı ülkelerde bulunan öğrenen ve öğretmenin, birbirleriyle sesli veya görüntülü olarak etkili iletişim kurabilmesini sağlamaktadır (Kırık, 2016).

Yapılan tanımlardan yola çıkarak uzaktan eğitimi planlı ve sistematik bir şekilde yürütülebilen, öğrenen ile öğretene aynı zaman ve aynı ortamda olma koşulu olmasına gerek duyulmadan, iletişim teknolojileri kullanılarak öğrenen ile öğretmenin etkileşim içinde olduğu bir öğrenim süreci olarak tanımlayabiliriz.

2.1.1 Uzaktan Eğitimin Unsurları

Uzaktan eğitim kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için uzaktan eğitimin dört temel unsurunun açıklanması gerekmektedir. Özarlan (2008) bu unsurları şu şekilde sıralamıştır:

- Uzaktan eğitim, formel bir eğitim süreci imkânı sağlamaktadır. Öğrenenler eğitim sürecinin önceden belirlenmiş koşullarını yerine getirdiği zaman başarılı sayılmış olacak ve başarılı olduğu takdirde sertifika veya diploma almaya hak sahibi olacaktır.
- Uzaktan eğitimde öğrenenler ile öğretmenler iletişim teknolojileri aracılığı ile farklı ortamlarda ve farklı zaman dilimlerinde bir araya gelebilme imkânı sunmaktadır.
- Uzaktan eğitim öğretene ve öğrenenlerin sanal ortamda aynı zamanda, aynı ya da farklı ortamlarda bir araya gelme (senkron) veya öğretene ve öğrenenlerin sanal ortamda farklı zamanlarda (asenkron) bir araya gelme imkânı tanımaktadır.
- Uzaktan eğitim kaynak veya kaynaklara erişme imkanını gerçekleştirmektedir. Böylece maddi kaynak, tasarım, iletişim planlaması daha kolay meydana getirilebilmektedir.

2.1.2 Uzaktan Eğitimin Özellikleri

Uzaktan eğitime öğrenenler açısından bakıldığında öğrenen özerktir. Öğrenen öğrenim sürecinde etkinlikleri, ortam ve zamanını kendisi belirler. Fırsat eşitliği açısından da düşünüldüğü zaman ise ortam ve zamandan bağımsız oluşuyla eğitimden yararlanacak hedef gruplarını genişletmektedir. Hedef gruplarının genişletilmesi ise daha çok çalışan, zaman ya da ulaşım sıkıntısı çeken kişilerin eğitime katılabilmesi açısından avantaj olmaktadır. Uzaktan eğitimin ekonomik olması en büyük özelliklerinden bir tanesidir. Öğrenen başına düşen harcamalar

oldukça düşüktür. Yazılı metinler, televizyon yayınları ve diğer görsel işitsel kaynakların belirli bir yerden üretilmesi ise ekonomik açıdan avantajdır. Öğretim araç gereçleri ve yöntemleri açısından da ekonomiklik sağlamaktadır. Öğrenenlerin kendi kendine öğrenmesini destekleyecek biçimde planlanmış öğretim materyalleri bulunması ise bir diğer özelliğidir (Özdil, 1986; Arat ve Bakan, 2014).

2.1.3 Uzaktan Eğitimin Önemi

Geleneksel eğitim öğrenenler açısından yaşanılan yerin, öğrenim görülecek yere olan uzaklığı, ulaşım için harcanan maliyet, sınıf mevcudu, öğretmen yetersizliği gibi çeşitli sıkıntılar yaratmaktadır. Bu sebeple birçok ülke eğitim politikalarında yenileşmeye giderek, eğitim politikalarına uzaktan eğitimi de katmaya başlamıştır. Dünyada teknoloji alanında meydana gelen değişim ve yenileşmelerde hızlı bilgi artışının gerçekleşmesi ve paylaşılabilmesi için “*Yaşam Boyu Öğrenme*” görüşü ortaya atılmıştır. Uzaktan eğitim ise yaşam boyu öğrenme için en uygun ve en yaygın öğretim sistemidir. Uzaktan eğitim her yaştan birey için çok önemlidir. Eğitimi bireyselleştirmesiyle eğitimde fırsat eşitliği sağlar; okula gidemeyenler için bir alternatif yaratır, kalınan yerin öğrenim yerine uzaklığını ortadan kaldırır; kendini sürekli geliştirmek isteyen bireyler için de oldukça uygun ortamı sunar (Yıldız, 2004).

2.1.4 Uzaktan Eğitimin Gelişim Süreci

Endüstrileşmenin getirmiş olduğu hızlı değişim ve yenilikler sonucu dünya üzerindeki bilgi toplumlarına yönelik, gelişen ve değişen yeniliklere ayak uydurmak, toplumsal ve ekonomik ihtiyaçların giderilmesi için yeni eğitim modelleri arayışına girilmiştir. Uzaktan eğitim modeli de bu anlayışla ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim tarih boyunca geleneksel eğitimin yüz yüze yapılamadığı durumlarda, yetişkin öğrenenlerin eğitim-öğretim sisteminde yetişmesini sağlamak için kullanılmıştır

(Hawkins, 1999; Özbay, 2015). Uzaktan eğitim, teknolojik gelişmelere bağımlı ve paralel olarak gelişimini devam ettirmiş, bilişim teknolojilerinin gelişmesi ile de günümüzdeki anlam ve önemini kazanmıştır.

2.1.5 Dünyada Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Uzaktan eğitimin tarihçesi 1700'lü yıllara ve mektupla öğretime dayanmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle paralel bir şekilde gelişimini sürdürmüş, bilişim teknolojilerinin gelişimi ve özellikle internet kullanımının artmasıyla günümüzdeki anlamı kazanmış ve önemi artmıştır.

Uzaktan eğitimin ilk temelleri 1728 yılında, Boston Gazetesi'nde bir duyurunun yayımlanmasıyla başladığı kabul edilmektedir (Toptaş, 2001; Cırık, 2016). Bu duyuruda ise uzaktan, mektup ile stenografi dersleri verileceği yer alıyordu. Uzaktan eğitim süreci Avustralya'daki Queensland Üniversitesi'nin 1890'lı yıllarda okul ortamından bağımsız olan bir eğitim ve öğretim programı tasarlanıp uygulanmaya konulması ile başlamıştır (Demir, 2015). İlk başta mektup gönderme sistemiyle devam eden uzaktan eğitim süreci, 1920'li yıllarda benzer bir eğitim ve öğretim programını Columbia Üniversitesi gerçekleştirmiştir (Demir, 2015). 1930'lu yıllarda gelişen teknoloji ile "Radyo aracılığı ile uzaktan eğitim" daha sonra ise televizyonun yaygınlaşmasıyla "Televizyon aracılığı ile uzaktan eğitim" haline dönüşmüştür (Uşun, 2006; Cırık, 2016). İlk olarak kağıt kullanımına dayalı uzaktan iletişim, 1950'li yıllarda, Amerika'da askerileri eğitmek amacıyla kullanılmıştır (NEA, 2000; Demir, 2015). Bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması ile televizyon uzaktan eğitimin en önemli aracı olmaktan çıkarmış ve yerini bilgisayar ve internete bırakmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde televizyonun kullanılması ne kadarda etkileşimli olmasa da radyonun uzaktan eğitimde araç olarak kullanılmasından daha da verimli olmuştur. Bu nedenle televizyonun uzaktan

eğitimde kullanılma sıklığı artırılmıştır. Bunun en yakın örneği ise 1980 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) lise sonrası eğitim kurumlarının yaklaşık üçte ikisi televizyonu uzaktan eğitim aracı olarak kullanmıştır. (Akyüz, 2008; Cırık, 2016).

Bilgisayar kullanımının yaygınlaşmasıyla televizyon yerini artık bilgisayara bırakmıştır. İlk olarak 1959 yılında ABD ile Avrupa'daki merkezi bilgisayarlarının karşılıklı olarak birbirlerine bağlanması ile başlamıştır. İnternetin yaygınlaşması ile de uzaktan eğitimin en temel aracı internet haline gelmiştir. İnternetin uzaktan eğitimde kullanılması 1980'li yıllara dayanmaktadır (Yenal, 2009; Cırık, 2016).

Uzaktan eğitiminin ortaya çıkmasında, seyrinin değişmesinde ve dünya çapında değişiklik, yenilikler yaşanmasına neden olan üç temel kırılma noktası ve eğilim olduğunu söyleyebiliriz.

Uzaktan eğitimin ilk başlangıcı olan, 1700'lü yıllarda mektuplaşarak öğretimin başlaması.

1920'li yıllarda teknolojinin getirdiği yenilikler ile bilgisayar veya internet ortamına öğretim materyallerinin aktarılması.

1960'lı yıllarda uzaktan eğitim veren üniversitelerin kurulmaya başlamasıdır (Simonson ve diğerleri; Özbay, 2015).

Bir diğer temel sebebi ise bilişim teknolojilerinin gelişmesine bağlı olarak internet teknolojilerinin gelişmesi ile internet kullanımının yaygınlaşmasıdır.

2.1.6 Uzaktan Eğitim Modelleri

Uzaktan eğitimde, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin tümünün başarılı bir şekilde uygulanmaya konulabilmesi için işlenilecek dersin öğrenme çıktılarına göre uygun bir eğitim modeli belirlenmelidir. Belirlenen bu model ise teknolojik bir alt

yapı ile desteklenmelidir. Uzaktan eğitimde kullanılan iki eğitim modeli bulunmaktadır. Bunlar; eş zamanlı (senkron) ve eş zamansız (asenkron) modelleridir.

Eş zamanlı (senkron) eğitim modeli, öğretene ve öğrenen konumundaki kişilerin aynı zamanda internet tabanlı platformlar aracılığı ile canlı (online) bir şekilde derse katıldıkları bir eğitim modelidir.

Eş zamansız (asenkron) eğitim modeli, öğretene konumundaki kişinin dersin araç gereç ve ders anlatım videolarını önceden hazırladığı, öğrenen konumundaki kişinin ise kendine uygun bir zamanda derse ulaşarak ders içeriğini tek başına öğrendiği bir eğitim modelidir.

2.1.7 Uzaktan Eğitim Modellerinin Avantajları ve Dezavantajları

2.1.7.1 Eş Zamanlı (Senkron) Eğitim Modelinin Avantajları

Eş zamanlı (Senkron) eğitim modeli, öğretene konumundaki kişinin öğrenenleri yönlendirmesi ile gerçek bir tartışma ortamı yaratması ve öğrenenleri beyin fırtınasına yönetmesi, öğrenenlerin anlamadığı herhangi bir şey olursa anında geri dönüt verebilmesi en büyük avantajları arasında yer almaktadır. Öğrenen konumundaki kişinin grup ortamına katılması sağlanarak izole olmasının engelleyerek sosyal yaşamlarını desteklemektedir. Farklı mekanlarda bulunan kişilerin ulaşım engellerini ortadan kaldırması eğitim almasını daha da kolaylaştırmaktadır.

2.1.7.2 Eş Zamanlı (Senkron) Eğitim Modelinin Dezavantajları

Eş zamanlı (Senkron) eğitim modeli, öğrenen kişilere esneklik sağladığı için her öğrenene uyan ders saatini belirlemede zorluklar yaşanabilmektedir. Sınav esnasında gözetmenlik olmadığı için sınavın kim tarafından ya da nasıl yapıldığı bilinmemektedir. Böylece sınavın değerlendirilmesinde güçlük yaşanmaktadır. Her türlü grup çalışmalarına uygun teknolojik araçlar sağlanamaması en büyük

dezavantajları arasında yer almaktadır. Her öğrenen kabalık grup derslerinde tartışma gruplarına aktif katılmayıp sadece dinleyici pozisyonuna düşebilmektedir. Teknoloji kullanımı ve donanım ile ilgili sorun yaşayan öğrenenler pasif kalabilmesi eş zamanlı (Senkron) eğitim modelinin dezavantajlarıdır.

2.1.7.3 Eş Zamansız (Asenkron) Eğitim Modelinin Asenkron Modelin Avantajları

Eş zamansız (Asenkron) eğitim modeli, ulaşım ve vakit dezavantajlarının büyük bir ölçüde engel olmamasını hedefler. Öğrenenlerin istediği yerde ve zamanda eğitim alma olanağını arttırması ise en büyük avantajı olarak yer almaktadır. Eğitimi, bireylerin istediği zaman farklı ülkelerdeki ve farklı zamanlarda gerçekleştirilen eğitimlere katılabileceği ortak bir kimliğe bürünmesini sağlar. Öğrenenin işlenen konuya ve grup tartışmalarına aktif katılmasını sağlar. Söylemek istediklerini çekindiği için söyleyemeyen veya akranları/öğretmen ile iletişim kurmakta zorluk çeken öğrenenlerin derse aktif katılımı artması eş zamansız (Asenkron) eğitim modelinin avantajları olarak yer almaktadır.

2.1.7.4 Eş Zamansız (Asenkron) Eğitim Modelinin Asenkron Modelin Dezavantajları

Eş zamansız (Asenkron) eğitim modeli, yaş grupları birbirinden farklı sanal bir öğrenen grubu yaratır. Uygulama gerektiren derslerde bu modelin kullanılması öğrenenin ders kazanımlarına ulaşmasını sağlayamaz. Sınav esnasında gözetmenlik olmadığı için sınavın kim tarafından ya da nasıl yapıldığı bilinmez. Böylece sınavın değerlendirilmesinde güçlük yaşanır. Öğrenenlerde akranlarından, toplumdaki ve öğreten kişiden kendini ayrı veya farklı görme etkisi yaratabilir. Anında geri dönüt alınamaz.

2.1.8 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Krizi Döneminde İlköğretim Kademesinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları

KKTC'de koronavirüs vakalarının çıkmasıyla birlikte, adada bulaşın önlenmesi amacıyla, 2019-2020 eğitim öğretim yılının 11 Mart 2020 tarihinden itibaren geleneksel eğitime ara verilerek, okullar geçici olarak kapatılmıştır. Eğitim bakanlığının yaptığı açıklamayla 30 Mart 2020'de süresiz online eğitim başlamış ve ada geneli tüm ilköğretim kademesindeki okullar uzaktan eğitime geçmiştir. Adada vakaların çoğalmasıyla birlikte 11 Haziran 2020'e kadar uzaktan eğitim süreci devam etmiştir. 2020-2021 eğitim öğretim yılında bir önceki yılın ders kayıplarını gidermek amacıyla 14 Eylül 2020'de KKTC'nin ulusal televizyon kurumu olan Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu (BRTK) destek eğitim yayınları ile eş zamansız (asenكرون) eğitime başlamıştır. 2020-2021 eğitim öğretim yılında uzaktan eğitime seyreltilmiş başlanmış ve 13 Eylül'de ilköğretim kademesindeki öğrenciler yüz yüze eğitime başlamıştır. Vakaların tekrardan artmasıyla şubat tatili öne çekilmiş ve 31 Aralık'tan 11 Haziran'a itibaren uzaktan eğitime devam edilmiştir. 2021-2022 Eğitim ve Öğretim yılı yüz yüze eğitimle başlayarak uzaktan eğitimler ilköğretim kademesi için durdurulmuştur.

2.2 Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırması

Yüz yüze eğitim süreci ile uzaktan eğitim sürecini karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmalarda da bu sürecin değerlendirilmesi veya uygulanmaya konulması bakımından birçok avantaj ve dezavantajları saptanmıştır.

2.2.1 Uzaktan Eğitimin Avantajları

Uzaktan eğitim sürecinin uygulama açısından avantajlarına bakıldığı zaman eğitimi daha çok bireysel hale getirmesi, öğrenenlerin kendi hızında çalışmasına zaman ve ortam açısından bağımsızlık yaratması uzaktan eğitimi avantajlı konuma

getirmiştir. Uzaktan eğitimin öğreten ve öğrenenlere eğitim ortamına gidiş-gelişlerde vakit ve maliyet tasarrufu sağlaması, derslerin defalarca izlenebilir olması uzaktan eğitimin avantajları arasında yer almaktadır (Özdoğan ve Berkant, 2020).

2.2.2 Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları ve Dezavantajları

Uzaktan eğitimin sınırlılıkları ve dezavantajlarına arasında öğrenenlerin ve öğretenlerin motivasyon açısından güçlük çekmeleri, etkileşim eksikliğinin olması, anında geri dönüt almada zorluk yaşanması, teknolojiye duyulan ihtiyacın artması ve sürecin sonunda başarıyı kanıtlayacak belgelerin denklikleri ve eğitim sürecine hazırlıksız olma yer almaktadır (Özdoğan ve Berkant, 2020).

Günümüzde eş zamanlı (senkron) eğitimin daha avantajlı olduğu düşünülmese de, öğrenenlerin başarı durumları göz önünde bulundurulduğu zaman yüz yüze eğitimde sağladıkları başarıyı sanal sınıflarda sağlayamadığı görülmüştür (Bawa, 2016; Özdoğan ve Berkant, 2020). Ramos-Morcillo vd. (2020), yaptıkları araştırmada öğrenim görülen yerin öğrenen uzaklığı öğrenenlerin daha dezavantajlı olduklarını saptamış ve uzaktan eğitimde fırsat eşitsizliğinin oluştuğunu gözlemlemiştir.

Yapılan çalışmalara göre, Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi sürecindeki uzaktan eğitime hazır olunmayışı, uzaktan eğitime zorunlu, hızlı ve aniden geçiş yapma durumu dezavantajlarını daha da çoğaltmıştır. Uzaktan eğitime geçişle ortaya çıkan alt yapı eksiklikleri öğretmenlerde motivasyon kaybını da beraberinde getirmiştir.

2.2.3 Uzaktan Eğitimin Etkili Kullanılabilmesi için Gerekli Olan İlkeler

Uzaktan eğitim sürecinin etkili kullanılabilmesi için öncelikle uzaktan eğitim sürecinde verilen ders içeriğinin niteliğinin artırılması ve öğrenenlerin süreçlerden daha fazla yararlanabilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, öğrenme yaşantıları,

kazanımlar ve ölçme değerlendirme uygulamaları ve etkililiği düşüren faktörler tekrar gözden geçirilmelidir. Öğrenme süreçlerinin etkinliğini belirleyen en temel faktör öğrenen- öğrenen ve öğrenen ve öğretene arasındaki etkileşimdir (Offir vd, 2008; Koç, 2021). Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi süreci ile başlayan uzaktan eğitim süreci öğrenenlerin etkileşim olanaklarını azaltmış onların sosyalleşebilmelerini önemli bir ölçüde azaltmıştır. Bu nedenle uzaktan eğitim sürecinin etkililiğini artırmak için etkileşiminde artırılması gerekmektedir. Koç (2021), bu bağlamda öğretmenlere “Sanal Topluluklar” oluşturmasını ve öğrenenlerinin sosyalleşebilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu toplulukların esas hedefinin ise öğrenenlerin süreç içinde öğretene, arkadaşlarına ve daha geniş bir çevreye bağlı hissetmesine yardımcı olacağını açıklamıştır. Eş zamanlı (senkron) öğretim esnasında öğrencilere ismi ile hitap edilmesi, onlara ders başlamadan önce merhabalaşması, paylaşılan ekran ve konuşmacı görünüm dengesinin korunması, öğrencilerin derse daha aktif katılımları (görsel ve sözel) ile öğrenenin kendi ekranları ve öğretene ile ortamındaki etkileşim kurmasına ve öğrenenlerin derse aktif katılımlarının artmasına katkı sağlanmaktadır.

Uzaktan eğitim sürecine katılan her birey farklı özelliklere sahip olduğu düşünülerek, öğretimin etkililiğini arttıracak ders materyallerinin (Görsel, işitsel vb.) çeşitliliğinin artırılması ve öğrenme ortamlarının birden fazla duyuyu barındıracağı çoklu öğrenme ortamı yaratılmalıdır (Yılmaz ve Akkoyunlu, 2005). Uygun ortamların yaratılması tüm öğrencilerin süreçten daha fazla yararlanmasını sağlayacaktır. Öğrenen sürece pasif dinleyici/ izleyici değil aktif katılım gerçekleştirir(Kalem ve Fer, 2003). Öğrenenleri pasif dinleyici/ izleyici konumundan çıkarmak içinde öğreneni aktif durumda tutan öğrenme tekniklerinden yararlanılması gerekmektedir. Bu teknikleri ise şöyle sıralayabiliriz; beyin fırtınası, örnek olay soru-

cevap, problem çözüme, kartopu, zihin haritaları, konuşma halkası vb. (Demirel, 2012). Bu teknikler ile öğrenenlere akademik destek vermenin ötesinde duyuşsal olarak destek sağlama ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak öğrenenlerin süreçlerden daha fazla yararlanabilmesini sağlamaktır. Bu bağlamda öğretmenler süreç içinde öğrencileri tanımak için sohbetler, ders hakkındaki duygu ve düşüncelerini öğrenip derslerin içeriğini geliştirebilmek için ilgili sohbetler yapılarak işlenen derslerin etkililiklerini artırabilirler.

Öğretmenlerin sınıf dışı uygulamalara yer vermesi, öğrenenlerin motivasyonlarının artmasına, etkileşim oluşmasına olanak tanıma ve aktif dinleyici/izleyici duruma getirme, öğrendiklerinden tecrübe etmelerine ve içselleştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu bilgi ışığında Prof. Dr. Quarles tarafından öğrenenlere sınıf dışı bir uygulama yaptırılmıştır. Öğrenenleri ortak olabilecek becerilerine göre farklı gruplara ayırmış ve her bir grup isimlendirilmiştir. Her bir grubun kendi içinde çalışmalar yürütmüş ve süreç sonunda her grup edindiği bilgileri diğer gruplarla paylaşmıştır (University of Virginia, 2018; Koç, 2021).

2.2.4 Uzaktan Eğitimin Etkililiğini Düşüren Faktörler

Genç, Engin ve Yardım (2020), yaptığı araştırma ile uzaktan eğitim sürecinin etkililiği üzerinde olumsuz etki oluşturan faktörleri incelemiştir. Bu faktörleri ise; bir günde alınan ders sayısının fazlalığı, bireysel ödev yükünün artması, derslerin ev ortamında gerçekleşmesinden kaynaklı aile üyelerinin uygunsuz davranışları/sesleri, gürültülü ortamda derse katılma, ders içeriğinin yeteri kadar açıklanmaması, bilgisayara/tablete çokça maruz kalma, evde izole olmanın getirdiği psikolojik sorunlar, öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları, internet kaynaklı sorunlar, teknolojik sistem yetersizliği, seçilen öğretim yöntem ve tekniklerinin daha çok öğrencileri pasif konuma getirmesi, sınıf mevcudunun fazla olması ve öğrenciler

tarafından yapılan sunumların yeteri kadar iyi olmaması olarak belirlenmiştir. Telli Yamamoto ve Altun (2020), uzaktan eğitim sürecinin verimliliğinin düşmesinde donanım kaynaklı sorunlar ve teknolojik sistem yetersizliği olduğunu belirtirken, Yıldız (2016), öğrenenlere verilen geri dönütlerin yetersizliğinden ve öğrenenlerin kendilerini tam olarak ifade edemediklerin kaynaklanan eksiklikler olarak belirtmiştir. Genç, Engin ve Yardım (2020) evde izole olmanın getirdiği birtakım psiko-sosyal sıkıntılar, pandemi krizinin getirmiş olduğu ekonomik sıkıntılar anlamdaki etkiler Kırık (2014); Keskin ve Özer Kaya (2020), öğrenenlerin çevresiyle sosyalleşememesi, iletişim ve etkileşim kuramaması; Can (2020), ölçme ve değerlendirmedeki belirsizlikler olarak vurgulanmıştır.

Genç, Engin ve Yardım, 2020 yaptığı çalışma sonucu uzaktan eğitim sürecinin etkililiğini düşüren birtakım faktörlere rastlamıştır. Bu faktörler ise; dersler arasındaki molaların ve ders değişim sürelerinin kısalığı, uzun süre ekrana bağlı ve hareketsiz kalmanın getirdiği fiziksel sorunlar, internet erişiminde yaşanan sıkıntı, teknolojik alt yapı eksikliğinin getirdiği sıkıntı ve stres olarak belirtmiştir. Telli Yamamoto ve Altun (2020) ise öğrenenlerin internet erişiminin kota sıkıntı yaşaması, bağlantı hızının düşük olması teknolojik alt yapının olmayışı, evdeki birey sayısına göre yeterli bilgisayar olmayışı öğrenenlerin derslere devam etme açısından sıkıntılara yol açtığından bahsetmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini düşüren bir diğer önemli faktör ise öğretene konumunda olan kişinin niteliğidir (Taşpınar ve Tuncer, 2007). Bazı eğitimcilerin teknolojiye hâkim olmayışı, kullanılan platforma hakim olmayışları, alışa gelmemiş ders içeriği ve hazırlık gerektirmesi internet erişimlerinin ve teknolojik alt yapılarının sağlanmamasıdır. Bu sebeple öğrenenler bazı eğitimciler öğrenenler tarafından olumsuz şekilde değerlendirilmiştir.

2.3 Sanal Sınıf

Sınıf, öğrenen ve öğrenenlerin birbirleriyle etkileşimde olduğu ortak bir öğrenme alanıdır. Teknolojinin gelişimi, yüz yüze eğitimdeki yetersizlik ve eksiklikler sebebi ile uzaktan eğitim modelinde kullanılmak için sanal sınıf uygulamaları ortaya çıkmıştır. Sanal sınıf uygulamaları uzaktan eğitim modelinde birbirinden farklı ortam ve zamanlardaki öğrenen ve öğrenen arasındaki iletişimi sağlayan en önemli uygulamalardır. Sanal sınıfların en büyük avantajı ise öğretmenin ve öğrenenin aynı mekânda olma zorunluluğu yaratmadan istenilen yerden öğrenme ortamına dahil olunmasıdır. Bu nedenle eğitimde fırsat eşitsizliğini giderebilmek için sanal sınıflar kullanılacak en iyi eğitim ve öğretim ortamları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sanal sınıflar, birbirinden farklı mekanlarda bulunan öğrenenlerin aynı zamanda, aynı öğrenen rehberliğinde eş zamanlı (senkron) veya eş zamansız (asenkron) bir şekilde bulunduğu çevrimiçi eğitim ve öğretim ortamlardır (Clark ve Kwinn, 2007; Dikmenli ve Eser Ünaldı, 2013). Bir diğer deyişle sanal sınıflar ortam bakımından bağımsız fakat zaman bakımından bağımlı bir öğrenme ortamıdır (Yaşlıca, 2020). Sanal sınıflar, öğretmenin dersini eş zamanlı olarak anlatabildiği, ders materyallerini, görsel, işitsel materyalleri ekranda paylaşabildiği, sınıf içindeki tüm bireylerin birbirleriyle yazışabilmeleri, öğrenenlerin derse aktif katılımlarını sağlayacak mikrofon ve kameraların bulunması, öğrenenlerin işlenen dersi video olarak tekrar izleyebileceği teknolojik sistemlerin kullanıldığı öğrenme ortamlarıdır (Yılmaz, Özdiç ve Kahraman 2018). Eş zamanlı (senkron) sanal sınıf ortamları veya eş zamansız (asenkron) sanal sınıf ortamlarına göre öğrencileri daha aktif tutmaktadır.

Sanal sınıflar, sanal sınıf yazılımları aracılığıyla öğreten konumundaki kişinin her türlü öğrenme, öğretme ve ölçme değerlendirme etkinlikleri yapabileceği teknoloji tabanlı ortamlardır. Yaşlıca (2020), yaptığı araştırmada, sanal sınıf ortamlarının geleneksel sınıf ortamına göre akademik başarıda daha etkili olduğunu savunmaktadır. Ve bu etkililiğin ise sanal sınıf ortamlarında kullanılan etkileşimli öğrenme materyalleri ile öğrenenlerin bilgiyi daha kalıcı hale getirmesi ve derse karşı olumlu tutum geliştirmesiyle açıklamaktadır.

2.3.1 Sanal Sınıfın Güçlü ve Zayıf Yönleri

Sanal sınıfın güçlü ve zayıf yönleri belirlenen uzaktan eğitim modeline göre değişmektedir.

Sanal sınıfların güçlü yönleri incelendiğinde; işlenen canlı derslerin kayıt edilmesi durumunda tekrardan izlenebilir olması (Akkuş ve Acar, 2017), ortam ve zamandan bağımsız gerçekleştirilebilmesi, erişim imkanının kolay olması, görsel ve işitsel birçok materyale yer vermesi sebebi ile etkili ve eğlenceli olması, çekingen öğrencilerin sanal sınıf ortamında yaratılan tartışmalara katılma oranının yüksek olması, esneklik, kendini geliştirme imkanı sunma, işbirliği, eleştirel düşünme, bağımsız hareket etme gibi yönleri bulunmaktadır (Can, 2020).

Akkuş ve Acar (2017), sanal sınıfların zayıf yönlerini; derslerin eş zamanlı (senkron) yürütülmesi sürecinde öğreten ve öğrenenlerin sistem kaynaklı teknik sorunların yaşanması, internet bağlantısı ve bağlantı hızına bağlı olarak, görüntü, ses gibi teknik sorunlar yaşamaları buna bağlı olarak etkileşimin düşüklüğü, ders içerikleri ve öğretim materyallerinin yetersiz kalışı olarak sıralamıştır. Kalelioğlu, Altan ve Çetin (2016), ise sanal sınıf ortamlarında öğrenen- öğrenen, öğreten- öğrenen arasındaki iletişim sıkıntısı ve öğrenenlerin dikkatini toplamada yaşadığı zorlukları sanal sınıfın zayıf yönleri olarak görmektedir. Sanal sınıf uygulamalarının

geleneksel sınıflar ortamlarına göre daha çok vakit kayıplarının yaşanması (Özmen, 2005), internet kaynaklı güvenlik sorunlarının yaşanması (Winther, 1999; Can, 2020), öğrenenlerle yeterli etkileşimin kurulamaması (Dumont, & Raggo, 2018; Can 2020) olarak belirtilmektedir.

Sanal sınıflar etkileşimli ortamlardır. Sanal sınıflar, öğrenenlerin ders içeriklerini öğrenmelerini için destekleyici olduğu, öğrenenin ders sırasında aktif durumda olduğu, öğretmenin ve öğrenenin işbirlikçi olduğu, öğrenen-öğrenen, öğrenen-öğrenen ve yüz yüze eğitim yapıldığı ortama göre, içerik-öğrenen arasındaki etkileşimlerinin tam anlamıyla sağlanabildiği ortamlardır (Yılmaz, Özdiç ve Kahraman 2018). Sanal sınıf ortamında gerçekleştirilen eğitim kalitesinin etkisini artırabilmek için sınıf içi iletişimin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle sanal sınıflarda öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir (Yaşlıca, 2020).

2.3.2 Sanal Sınıf Yönetimi

Öğretmenin sınıfta etkili bir sınıf yönetimi süreci gerçekleştirmesi, öğretimin daha başarılı ve etkili hale gelmesi için ilk ve temel basamağı oluşturmaktadır (Polat ve Özan, 2018). Sınıf yönetimi sürecinin etkililiği ise öğretmenin eğitimcilik becerilerinin yanı sıra yöneticilik becerilerinin de iyi olmasına bağlıdır. Sınıf yönetimi hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip öğretmenlerin, bildiklerini doğru biçimde uygulayabilmeleri bu sürecin etkililiğini artırmaktadır.

Etkili bir sanal sınıf yönetimi süreci öğrenen konumundaki kişinin öncelikle dersin amacına uygun en iyi yöntemi belirlemekle başlamaktadır. Belirlenen yöntemden sonra yöntem ve amaca uygun donanım ve yazılım belirlenmelidir. Öğreten ders öncesi hazırlığını iyi yapmalı ve dersi giriş kısmından değerlendirme kısmına kadar dersi iyi bir şekilde planlaması gerekmektedir. Ders başladığı andan

itibaren öğreten zamanı iyi yönetmeye çalışmalıdır. Öğrencinin öğrenme etkinlikleriyle meşgul edildiği, yani öğrenmelerin olduğu süreyi, verimli kullanmaya çalışmalıdır. Öğrenen konumundaki kişilerin birer sosyal varlık olduğunu ve akranları ile etkileşimin sınırlı olduğunu gözeterek olumlu bir iklim yaratılması; grup dinamiğinden olumlu anlamda faydalanılarak sınıfın bir grup olarak ele alınması; öğreten-öğrenen, öğrenen-öğrenen arasında olumlu ve etkili iletişim kurulabilmesine yönelik etkinliklere de imkân tanınmalıdır.

Geleneksel eğitimde de olduğu gibi sanal sınıflarda etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde derslerde çıkabilecek sorunları önleyebilmek için kural geliştirme, disiplin oluşturma, olumlu davranışların çoğaltılmasını ve sorun davranışların azalmasını sağlamaya yönelik öğreten konumundaki kişinin büyük bir çaba göstermesi gerekmektedir.

2.4 Sanal Sınıf Yönetimi Boyutları

Geleneksel sınıf yönetimi ile sanal sınıf yönetimi arasında pek çok farklılıklar bulunmaktadır. Sanal sınıflarda fiziksel temasın olmayışı bu farklılıklardan bir tanesidir. Yaşanan bu fiziksel uzaklık ise sanal sınıf yönetiminde farklılıklar ortaya çıkarmaktadır. Fakat geleneksel sınıflarda olduğu gibi; ortam, öğrenci, öğretmen, yöntem, teknik, içerik, araç-gereç, ölçme-değerlendirme gibi ortak özellikler de mevcuttur.

Sanal sınıf yönetimi geleneksel sınıf yönetimi sürecinde olduğu gibi beş boyutta ele alınmaktadır. Bu boyutlar ise fiziksel düzen, plan-program, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemelerini içermektedir (Başar, 2016). Öğretenlerin etkili sanal sınıf yönetimi sürecini gerçekleştirmesi için belirtilen beş boyutun da öğretme-öğrenme sürecinde iyi yönetilebilmesine bağlıdır.

2.4.1 Fiziksel Düzen

Sanal sınıflar, öğreten ve öğrenenlerin fiziksel olarak aynı mekânda katılımını gerektirmediği teknoloji tabanlı sanal öğretim ortamlarıdır. Sanal öğretim ortamının fiziksel düzenini derslerin eş zamanlı (senkron) ve eş zamansız (asenkron) olarak gerçekleştirilmesine göre değişmektedir (Arslan ve Şumuer, 2020). Geleneksel sınıflarda fiziksel ortamın öğeleri olan öğrenenler sayısı, ses, ışık, gürültülü, sınıf temizliği, sıraların konumu, sınıfın büyüklüğü ve kullanılan eğitsel araç gereçler önem taşımaktadır. Geleneksel sınıflarda fiziksel ortamın öğelerinin düzenlenmesi öğretenin görevi iken sanal sınıflarda ise bu görev öğrenene düşmektedir. Örneğin gürültü bir ortamda ise başka yere geçme, ışığın geliş açısına göre ekranı en iyi görebileceği doğru oturuş biçimi bulma, bulunduğu mekânda dikkat dağınıklığı yaratacak nesnelere temizliği gibi etkinlikler bu boyutta yer almaktadır.

2.4.2 Plan Program

İşlenecek olan ders, öğretim programının amaçları ve çıktıları temel alınarak süreç planlanmalıdır. Amaç ve çıktıya en uygun eş zamanlı (senkron) veya eş zamansız (asenkron) eğitim modeli belirlenmesi, ders öğretim programının özellikleri dikkate alınarak içeriğin belirlenmesi, öğrenenlere hazırlanan kaynaklar ulaştırılması, öğrenenlere gerekli araç gereçlerin sağlanması gibi etkinlikler bu boyutta yer almaktadır (Arslan ve Şumuer, 2020). Uygun öğretim yöntemin belirlenmesi, öğrenen özelliklerinin belirlenmesi, öğretimin değerlendirilmesi ve öğrenen katılımı ile ilgili düzenlemelerdir. İyi ve ayrıntılı bir plan tasarlanması öğretimin etkililiğinde temel basamağı oluşturacaktır. Üzerinde iyi düşünülmemiş ve ayrıntısız yapılan plan ve programların uygulanmaya konulması başarısızlığı da beraberinde getirmektedir (Can ve Gündüz, 2021). Öğreten konumundaki kişi her zaman ders öncesi

hazırlıktan, dersin kapanışı ve öğretimin değerlendirilmesine kadar olan etkinlikleri önceden planlamak, uygulamaya koymak ve değerlendirmek durumundadır.

2.4.3 Zaman Yönetimi

Ders içi zamanın (ders süresinin) yönetilmesine ilişkin etkinlikleri içermektedir. Öğretim sürecinin etkililiği, akademik öğrenme zamanının verimli ve etkili kullanımına bağlıdır. Sanal sınıf içerisinde geçirilen zamanın öğrenme etkinlikleriyle meşgul edilmesi, öğrenenlerin sürekli aktif tutulması ve öğretmen kontrolü olmadan derse düzenli katılım olması ve ders bitmeden dersten çıkılmaması bu boyut içinde yer almaktadır (Arslan ve Şumuer, 2020). Öğreten konumundaki kişiler, sanal sınıf içi etkinliklerde zamanı verimli kullanmak için dersi planlarken, dersin başında ve ders sonunda hangi etkinliklere yer vereceğini ve bu etkinlikleri “Ne, Nasıl, Ne ile, Ne kadar ve Kimlerle” gerçekleştireceğini planlaması büyük önem taşımaktadır.

2.4.4 İlişkilerin Düzenlenmesi

Bu boyutta sanal sınıf kurallarının belirlenip öğrenen konumundaki kişilere nedenleri ile açıklanarak benimsetilmesi, olumlu bir iklim yaratılması; grup dinamiğinden olumlu anlamda faydalanılarak sınıfın bir grup olarak ele alınması; öğretene-öğrenen, öğrenen-öğrenen arasında olumlu ve etkili iletişim kurulabilmesine yönelik etkinlikler yer almaktadır (Arslan ve Şumuer, 2020). Sanal sınıf ortamında sağlıklı bir şekilde öğretme-öğrenme süreçlerinin gerçekleştirilmesi için olumlu bir etkileşim ortamı yaratılması gerekmektedir. Olumlu etkileşimi sağlamada ise en büyük görev öğretene konumundaki kişiye düşmektedir. Sanal sınıf ortamında olumlu anlamda etkileşim gerçekleşiyorsa sanal sınıfta yapılan öğrenme etkinliklerinin amaca ulaşması önemli derecede artmaktadır. Sanal sınıf yönetimi sürecinde, iletişim ve etkileşim etkinliklerine önem verilmeli planlanmalı ve uygulanmaya konulmalıdır.

Öğreten konumundaki kişilerin sanal sınıf yönetimi sürecindeki kullandıkları iletişim becerileri, eğitim-öğretim etkinliklerinin düzeyini doğrudan etkilerken öğrenenlerin davranışlarını da büyük bir ölçüde etkilemektedir.

2.4.5 Davranış Düzenlemeleri

Sanal sınıf ortamında çıkabilecek sorunları önceden tahmin ederek önleyebilmek için kural geliştirme, disiplin oluşturma, olumlu davranışların çoğalmasını ve sorun davranışların azalmasını sağlama bu boyutla ilişkilidir. Öğrenenlerin eğitim-öğretim etkinliklerini olumsuz anlamda engelleyen her türlü davranış istenmeyen davranıştır (Gündüz ve Konuk, 2016). Sanal sınıflar öğrencinin her ne kadarda akademik öğrenmelerinden sorumlu olsa da sosyal öğrenmelerin de sorumludur. Bu nedenle öğrenenlerin olumlu davranışlarının çoğaltılması, yeni, kabul edilebilir davranışlar kazanmaları ve bunları olumlu anlamda geliştirmeleri, istenmedik davranışların ise azaltılması veya ortadan kaldırmaları, sosyal hayata uyum sağlamalarında önemli yer tutmaktadır. Sanal sınıflarda istenmedik davranışlara anında müdahale edilmediği zaman, olumlu bir iklimin oluşması ve üretken bir eğitim yaşantısının ortaya çıkması imkansızdır (Arslan ve Şumuer, 2020). Sanal sınıf yönetimi sürecinde öğreten konumundaki kişilerin olumlu bir iklim yaratması öğrenenlerin gösterebileceği istenmedik davranışları ortaya çıkarmadan önleyebilme etkisine sahiptir. Bu nedenle öğrenenlerden neler beklenildiği ve öğrenenlerden fikirler alınarak, öğrenenlerin yaş grubuna uygun sanal sınıf kuralları oluşturulması önem arz etmektedir.

2.5 Sanal Sınıflarda Davranışların Yönetimi

Gerek sanal sınıf gerekse geleneksel sınıflarda öğrenenlerin istenmeyen davranışlarıyla başa çıkmak, istenmeyen davranışları ortaya çıkmadan engellemek, istenmedik davranışlar yerine istendik davranışlar geliştirmesini sağlamak öğreten

konumundaki kişiyi en çok zorlayan önemli sorumluluklarındandır (Türnüklü, 2000). Öğrenenlerin öğrenme etkinlikleriyle meşgul edildiği zaman arttıkça akademik başarı da bu yönde artmaktadır. Bu nedenle öğretene konumundaki kişi, herhangi bir istenmedik davranışla karşılaşabileceğini tahmin ettiğinde veya istenmedik davranışla karşılaştığında, öğrenme etkinliklerinin sekteye uğraması için, anında müdahale etmek durumunda kalmaktadır. Müdahale edilmediği takdirde ders akışı engellenecek, öğrenenlerin derse yönelimi azalmaya başlayacaktır.

Etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde öğretmenlerin başarıya ulaşmasındaki en önemli nokta öğrencilerin istenmedik davranışları sergilenmeden müdahale etmektir. Sanal sınıf ortamlarında karşılaşılan disiplin sorunları geleneksel sınıf ortamlarında karşılaşılan disiplin sorunlarına göre farklılık gösterebilmektedir. Sanal sınıf ortamında öğretmenlerin gerekli sınıf yönetimi yeterliliğine sahip olması ve sanal sınıflarda karşılaşılabilecekleri sınıf yönetimi süreci sorunları karşısında uygun çözüm alternatifleri üretmeleri öğrenenlerin başarısında büyük bir etkidir. Bu nedenle öğretene konumundaki kişilerin sanal sınıf ortamlarında kullanabilecekleri davranış yönetimi hakkında fikir sahibi olmaları gerekmektedir.

Ko ve Rossen (2017) yaptığı çalışmada, öğrenen konumundaki kişilerin mikrofonlarını gereksiz ve izinsiz şekilde açarak gürültü yapması, derse katılmayıp sessiz kalmaları, kaba ve uygun olmayan bir dil kullanımı, dikkat bozucu davranışlar sergilenmesi gibi bazı sınıf yönetimi problemleri belirlemiştir (Arslan ve Şumuer, 2020). Li (2012), yaptığı çalışmada öğrencilerin istenmeyen davranışları öğretene kullandığı ders anlatım teknikleri ile ilişkisinin olduğunu savunmuştur (Yılmazsoy, Özdiç ve Kahraman, 2018). Öğretene süreci planlarken öğrenenlerle göz teması kurabilmesi için kameraların açık olabileceği etkinlikler düzenleme, derste aktif tutabileceği sorular hazırlama, anında pekiştirme ve geri dönüt verme,

öğrenenlere isimleriyle hitap etme, öğrenenlerle bireysel sohbetler etme, değerlendirmeleri zamanında yapma, öğrenenlerin birbiriyle etkileşim içinde olacağı etkinlikler hazırlama gibi unsurları dikkate alarak gerçekleştirdiği takdirde istenmeyen davranışların oluşmadan engellenmesine veya azaltılmasına yardımcı olmaktadır (Can,2020).

Öğreten konumundaki kişinin öğrenenin istenmeyen davranışına karşı geliştirdiği tutum önem taşımaktadır. Öğretenin öğrenenin istenmedik davranışına tutumu olumsuzlaştıkça davranışı istendik yönde değiştirilmesinden çok objektifliğini yitirmeye başlamaktadır. Bunun sonucunda ise sergilemesi gereken tutum ve beceriyi sergileyememektedir (Tanhan ve Şentürk, 2011).

Sanal sınıflarda istenmedik davranışın belirlenmesi gerçekleştirilen etkinliğe ve türüne, kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerine, öğrencilerin yaşa bağlı gösterdiği davranışlarına, daha önceki deneyim ve yaşantılarına, öğretenin öğrenenlerden neler beklediğine bağlıdır. İstenmedik davranışların nasıl algılanacağı davranışı kim tarafından ve kime, neden ne, zaman ve uygulamaya koyma şekline göre de farklılık ortaya çıkabilmektedir (Öztürk, 2003; Tanhan ve Şentürk, 2011). Öğrencilerin istenmedik davranışları, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak ortadan kaldırılması mümkündür.

Geleneksel eğitimde olduğu gibi sanal sınıfların da uyulması gereken kuralları olmalıdır. Kurallar öğrenenlere önceden haberdar edilmelidir. Öğrenenler kendilerinden neler beklendiğini farkında olduğu zaman o yönde davranış göstermeye başlar aksi takdirde istenmedik davranışlarla karşılaşma sıklığı artmaktadır. Kurallar oluşturulurken öğrenenlerinde fikirleri alınmalı ve ortak kararlar sonucunda öğretenin karar vereceği kurallar uygulanmaya konulmalıdır. Dönem içinde konan kurallardan etkili olmayanlar değiştirilmeli, belli bir dönem

gerekli olup sonra etkisini yitiren kurallar kaldırılmalıdır. Öğrenenlerle kurallar belirlendiği gibi bu kurallara uymayanlar için nasıl bir yaptırım da olacağı önceden belirlenmeli ve öğrenenlerle tartışılarak bir karara varılmalıdır. Alınan bu karar ise tüm öğrenenlere duyurulmalıdır.

Yapılan araştırmalara bakıldığı zaman sanal sınıf kurallarına uymayan öğrenenlere genellikle ceza verme, “derse katılmasına izin vermeme”, “dersten atma” ve “derse kısa bir mola verme”, “davranış gerçekleşmemiş gibi davranmak, öğrenene kişisel mesaj göndererek öğrenciyi uyarma”, “sorumluluk verme”, “öğrencinin dikkatini başka bir yöne çekme”, “uygunsuz davranışın ya da söylenenin neden yanlış olduğunu açıklayarak bir daha göstermemesi için uyarma ve nedenini sorgulama”, ve “ses tonunu yükselterek uyarmak” yer almaktadır (Kaya, 2011; Can, 2020).

Sanal sınıf yönetimi sürecinde istenmeyen öğrenci davranışlarını giderme yollarına bakıldığı zaman ise öğrenenleri derste aktif tutmak amacı ile onlara sunum yaptırmak, kameralarının açık kalmasını istemek, ders içinde öğrenenlerin meşgul edildiği öğrenme etkinliklerinin etkileşimli olması karşımıza çıkmaktadır.

2.6 Uzaktan Eğitimle Yüz Yüze Eğitimin Sınıf Yönetimi Açısından Karşılaştırması

Uzaktan eğitimle yüz yüze eğitim modelinde sınıf yönetiminin temel amacı, öğrenenler üzerinde otorite kurmaktan çok, eğitimin niteliğini artırmak ve sürekliliğini sağlamaktır. (Polat ve Özcan, 2018). Her iki eğitim modelinde ortak olan özelliklere bakıldığında ilk sırada öğreten konumundaki kişinin dersi ya da anlatacağı konunun anlatımında kullanacağı yöntem ve tekniği belirlerken öğrenen kişilerin aktif katılmasını gerektiren, düşünmeye ve araştırmaya yönlendiren, birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını sağlayacak özellikleri dikkate almasıdır. Bu

özellikleri dikkate alan öğreten her iki öğretim modelinde de öğrenenlerin başarıya ulaşmasında ilk adımı atmış olmaktadır.

2.7 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde karşılaştığı sorunlar ile ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Bu çalışmalar farklı alanlarda, farklı amaçlara ve farklı yaş gruplarına uygulanmıştır. Bu araştırma benzerlik göstermelerinden dolayı kısaca özetlenmişlerdir.

Arslan ve Şumuer tarafından 2020 yılında yapılan çalışmada Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunlar tespit edilmeye çalışılmış ve elde edilen bulgular sonucunda sanal sınıftaki dersler sırasında hem öğretmenlerden hem de öğrencilerden kendileri için uygun ortamları oluşturmaları beklenirken öğrencilerin rahatsız edilmeyecekleri bir çalışma ortamına sahip olmadıklarını; Mohan vd. (2020) uzaktan öğretim etkinlikleri sırasında sessiz alana erişim sorunu ile çocuk ve kardeş bakım sorumluluklarıyla ilgili zorluklar yaşandığını saptamıştır. Öğretmen ve öğrencilerin donanım eksikliği ile ilgili sorunlar yaşadığı saptanmıştır. Sanal sınıfların fiziksel düzen boyutunda hem öğretmenlerden hem de öğrencilerden kendileri için uygun ortamları oluşturmaları ve gerekli donanıma sahip olmaları beklenmektedir. Bu beklentinin covid-19 dönemindeki sanal sınıf derslerinde karşılanamadığı anlaşılmaktadır. Albayrak (2017) yılında yaptığı çalışmada öğrencilerin ders esnasında internet kesintisi ve görüntü kaybı yaşadıklarını belirtmiş ve bunun sonucunda öğretmenlerin ve öğrencilerin zorluk yaşadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Dilekçi ve Kaya tarafından 2021 yılında yapılan çalışmada Covid-19 salgını sürecindeki acil uzaktan eğitime ilişkin ebeveynlerin algıları incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda plan-programını boyutunda öğretmenler hem öğrencinin

hem de kendinin donanımını göz önünde bulundurmalı hem de motive edici etkinliklerin yer almasına dikkat ederek süreci planlamalıdır sonucuna rastlanılmıştır. Bulgular incelendiği zaman ise öğretmenlerin teknolojik yetersizliği öğrencilere etkileşimli ders ortamı hazırlamada yetersiz kalışı sınıf yönetimi sürecinde öğrencilerin dikkat ve motivasyon kaybı yaşamasına ve bunun neticesinde istenmedik davranış gösterdikleri yönünde olmuştur (Arslan ve Şumuer, 2020).

Can tarafından 2020 yılında yapılan sanal sınıf yönetimi ile ilgili çalışmada zaman yönetimi ile ilgili sanal sınıflarda karşılaşılabilecek sorunların en aza indirilebilmesi için iyi bir zaman planlaması yapmak, öğrencilerin ilerleme hızına uygun çizelgeler hazırlayarak zamanın yönetilmesi gerektiğinin önemli görüldüğü bulgularına rastlanılmıştır. İnternet kesintisi kaynaklı donmaların yaşanması zaman kaybı yönünde en büyük etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Polat ve Özan tarafından 2018 yılında yapılan çevrimiçi öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisini araştırdığı çalışmada çevrimiçi öğrenme ortamında öğrencilerin birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını sağlayacak yöntem ve etkinliklere yer verilmesi öğrencilerin akademik başarısının artırdığı yönünde sonucuna rastlanılmıştır. Arslan, Polat ve Bulut (2021) yaptığı çalışmanın bulgularında öğrencilerin söz hakkı almadan aynı anda konuştukları, öğretmenin sorduğu soruya veya konuşma ortamına sessiz kalma ve özgüven eksikliği davranışlarını belirtmiştir.

Arslan, Polat ve Bulut tarafından 2021 yılında yapılan sanal sınıflarda sınıf yönetimi sorunları ve çözüm önerilerini araştırdığı çalışmada davranış düzenlemeleri boyutunda öğretmenlerin öğrencilerin istenmeyen davranışlarını oluşmadan engellemede zorluk yaşadıkları sonucuna rastlanılmıştır. Arslan, Polat ve Bulut

(2021) yaptığı çalışmanın bulgularında öğretmenlerin en çok öğrencilerin ekran karalama, birbirleriyle mesajlaşmaları, mikrofonlarını yersiz bir şekilde açma ve görüntülerini amama davranışlarını belirtmiştir.

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla karma yöntemle verilerin elde edilmesi uygun görülmüştür. Konu ile alakalı önceki yapılmış araştırmalar incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bunun sonucunda uygun görülen 2016 yılında Polat tarafından geliştirilen “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ve 2020 yılında Arslan ve Şumruer tarafından geliştirilen veri toplama formu kullanılmıştır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğretmenler tarafından toplanan verilerin birbirini teyit etmesi ve inandırıcılığının daha güçlü olması adına karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmada nitel ve nicel veriler aynı zamanda elde edilip, ayrı ayrı analiz edildikten sonra karşılaştırmak için bir araya getirilmesi (Creswell, 2013) uygun görüldüğünden karma yöntem araştırma modellerinden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Araştırmanın hem nitel hem de nicel çalışma grubunu belirlemek için amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ve ölçekle nitel ve nicel veriler elde edilmiş ve uygun yöntemlerle analiz edilmiştir. Nitel ve nicel veri analizinden elde edilen sonuçlarının veriye dönüştürülmesinden elde edilen bulgular bir araya

getirilerek 2020-2021 pandemi döneminde ilkokul öğretmenlerinin etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları sorunlar ortaya konulmuştur.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim faaliyetlerini senkron bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin olmasına dikkat edilmiştir. Çalışma grubu belirlenirken her ilçeden (Lefkoşa, Girne, Mağusa, İskele, Güzelyurt, Lefke) nitel boyut için en az 60, nicel boyut için en az 105 gönüllü ilkokul öğretmeni seçilmesine dikkat edilecektir.

Yakınsayan paralel desenin çalışma grubu belirlenirken, nicel ve nitel çalışma gruplarına katılacak olan katılımcılar, aynı kişilerden oluşabileceği gibi farklı kişilerden de oluşturulabilmektedir (Creswell ve Clark, 2018). Bu çalışmada hem nicel hem de nitel veriler uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen ve araştırmaya gönüllü olarak katılım gösteren öğretmenlerden elde edilecektir. Gönüllü öğretmenlerden 105 öğretmene anket, 60 öğretmene ise görüşme uygulanmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla katılımcıların demografik bilgileri için kişisel bilgi formu (EK-4), 2016 yılında Polat tarafından geliştirilen “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeği (Ek-5) ve 2020 yılında Arslan ve Şumruer tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek-6) kullanılmıştır.

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın nicel ve nitel boyutu için katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçek ve görüşme formu uygulanmaya başlamadan önce katılımcıya onam formu okunmuş ve katılımcı kabul

etmişse kişisel bilgileri alınmıştır. Kişisel bilgi formunda araştırmacının cinsiyet yaş, mesleki hizmet süresi, görev yapılan kademe, branş, eğitim durumu, sınıf mevcudu, öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi, sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu, kullanılan platform, görev yapılan ilçe bilgileri alınmıştır. Elde edilen bilgiler araştırmacının ikinci sorusuna “cinsiyet yaş, mesleki hizmet süresi, görev yapılan kademe, branş, eğitim durumu, sınıf mevcudu, öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi, sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu, kullanılan platform, görev yapılan kademe değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” cevaplar için kullanılmıştır.

3.3.2 Nicel Boyutta Veri Toplama Aracı

Veri toplama aşamasında, Polat (2016) tarafından geliştirilen “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek internet yolu Google Forms üzerinden hazırlanmış olup öğretmenlerle WhatsApp ve Facebook sosyal ağı üzerinden iletişime geçilerek uygulanmıştır. Polat (2016)’a göre “Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Sınıf Yönetiminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” amacıyla 24 maddelik anket geliştirilmiştir. Ölçekteki sorular 5’li likert tipinde olup yanıtlar “1=Hiç katılmıyorum” ve “5=Tamamen katılıyorum” düşüncelerini ifade edecek şekilde hazırlanmıştır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimlerinden uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmanın kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşü onayına gidilmesi kapsam geçerliliği yollarından bir tanesidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2019). Kullanılacak olan ölçek için ön incelemelerde bulunulmuş ve bunun sonucunda üç maddenin kapsam geçerliliğinin artırılması amacıyla ölçekten

çıkarılmasına, üç maddenin ise dil açısından anlaşılabilirliğin artırılması amacıyla düzenleme yapılarak tekrardan kullanılması uygun görülmüştür.

3.3.3 Nitel Boyutta Veri Toplama Araçları

Veri toplama aşamasında, 2020 yılında Arslan ve Şumruer tarafından yapılan çalışmanın yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcılara internet yolu ile görüşme formu uygulanmıştır. İlkokul öğretmenleri ile WhatsApp ve Facebook sosyal ağı üzerinden iletişime geçilerek Zoom platformunda yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Bu doğrultuda nitel verilerinin elde edildiği 11 açık uçlu sorudan oluşmuştur. Açık uçlu sorular öğretmenlerin sınıf yönetimin de ne gibi sorunlar yaşadıklarını irdelemiştir.

Birinci bölümde yer alan sorular Başar'ın (2016) sunduğu çerçeve kapsamında; “Fiziksel düzen, plan-program etkinlikleri, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemeleri boyutları temel alınarak hazırlanmıştır. Fiziksel düzen açısından dersler sırasında bulunulan ortam ve kullanılan donanım ve yazılım; plan-program etkinlikleri açısından derse hazırlık, dersin sunumu ve değerlendirme süreçleri; zaman yönetimi açısından ders süresinin yönetimi ve öğrenmeye ayrılan zamanı kullanma; ilişkilerin düzenlenmesi açısından öğretmenlerin öğrenciler ile veya öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimi ve sınıf içi ilişkiler; davranış düzenlemesi açısından derslerde disiplini sağlama ile ilgili verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır.”

Arslan ve Şumruer (2020) geliştirdikleri soruların içerik geçerliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuş ve gerekli görülen düzeltmeler veya çıkartmalar yapılmıştır.

3.4 Veri Toplama Araçlarının Geçerliliği

Veri toplama araçlarının geçerliliği için elde edilen nicel ve nitel verilere SPSS İstatistik programında uygun analiz yöntemleri kullanılmıştır.

3.4.1 Nicel Boyutta Veri Toplama Aracının Geçerliliği

Araştırmanın nicel boyutta veri toplama aracının yapı geçerliliği için ölçeğin tüm maddelerinden elde edilen verilere açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Yapı geçerliliğini sağlamak için faktör analizi uygulamak için başvuru bir yoldur (Büyüköztürk vd., 2019). Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test sonucu elde edilen değer 0,5'ten büyük ise örneklem büyüklüğü faktör analizi için yeterlidir anlamına gelmektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucu elde edilen veriler Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1: Açımlayıcı Faktör Analizi

	Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği	,569
Bartlett'in Küresellik Testi	Ki-Kare Değeri	769,926
	Serbestlik Derecesi	210
	p	,000

Tablo 3.1 incelendiği zaman KMO değeri $0,569 > .05$ olduğundan dolayı ölçeğinin de genel bir faktör yapısına sahip olduğunu söylemek mümkündür.

3.4.2 Nitel Boyutta Veri Toplama Aracının Geçerliliği

Nitel boyutta veri toplama araçlarının geçerliliği yani inandırıcılığı elde edilen verilerin gerçeklikle hangi düzeyde ve ne kadar uyumlu olduğunu anlatmaktadır (Arastaman, Öztürk Fidan ve Fidan, 2018). Bu araştırmada inandırıcılığın sağlanması için önceki araştırma bulgularıyla karşılaştırma tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle 2020 yılında Arslan ve Şumruer tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla ne derece uyumlu olduğuna bakılmış ve değerlendirilmiştir. Her iki çalışma sonucunda ise benzer tema ve kodların oluştuğu gözlemlenmiştir.

3.5 Veri Toplama Araçlarının Güvenirliliği

Veri toplama araçlarının güvenirliliği için elde edilen nicel ve nitel verilere SPSS İstatistik programında uygun analiz yöntemleri kullanılmıştır.

3.5.1 Nicel boyutta Veri Toplama Aracının Güvenirliliği

Araştırmanın nicel boyutunda kullanılan “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin güvenirlilik çalışması için Statistical Program for Social Sciences (SPSS) programında uygun testler kullanılmış ve maddeler arası iç tutarlılık, Cronbach Alfa, değeri dikkate alınmıştır (Uzunsakal ve Yıldız, 2018). Tablo 3.2’de kullanılan ölçeğin güvenirlilik analiz sonucunda elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 3.2: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Güvenirlilik Analizi

Cronbach Alfa	Madde Sayısı
.702	21

Tablo 3.2 incelendiği zaman Cronbach Alfa değerinin ,702 bulunduğu görülmektedir. Cronbach Alfa değerinin değerlendirilmesinde; $0 < \alpha < 0.40$ değer aralığında güvenilir değil, $0.40 < \alpha < 0.60$ değer aralığında düşük güvenilirlikte , $0.60 < \alpha < 0.80$ değer aralığında oldukça güvenilir, $0.80 < \alpha < 1.00$ değer aralığında yüksek güvenilirlikte yorumu yapılır (Uzunsakal ve Yıldız, 2018). Bu değerlere göre araştırmada kullanılan ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

3.5.2 Nitel boyutta Veri Toplama Aracının Güvenirliliği

Araştırmanın nitel boyutta veri toplama aracının güvenirliliği veri kaynaklı üçgenleme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikle çeşitli veri kaynakları kullanarak güvenilir sonuçlara ulaşılma hedeflenmiştir. Katılımcıların uzaktan eğitimi gerçekleştiren sınıf öğretmenleri ile sınırlı kalmayıp farklı branş öğretmenlerinden de seçilmesine özen gösterilerek güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır.

3.6 Verilerin Analizi

Verilerin analizi için elde edilen nicel ve nitel verilere SPSS istatistik programında uygun analiz yöntemleri kullanılmıştır.

3.6.1 Normallik Analizi

Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilerin analizler için parametrik test ya da parametrik olmayan test kullanılmasına karar vermek için ölçeğin toplam puanına ait verilere normallik analizi yapılmıştır. Bu çalışmada verilerin normalliğini tespit edilirken en çok yaygın olan Kolmogorv-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri uygulanmıştır. Kolmogorv-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri sonucunda, $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyinde, anlamlılık değeri $p \geq .05$ ise, verilerin dağılımının normal olduğu söylenebilir. Tablo 3.3 uygulanan testler sonucu araştırmanın normallik analizi verilmiştir.

Tablo 3.3: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketinin Toplam Puanlarının Normallik Analizi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	Serbestlik Derecesi	p	İstatistik	Serbestlik Derecesi	p
Normallik Analizi	.169	105	.000	.962	105	.004

Tablo 3.3 incelendiği zaman, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testinin (Sig.) değerleri yani anlamlılık değerleri 0.5'in altında olduğu için grupların normal dağılım göstermediği ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda ise araştırmada parametrik olmayan testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

3.6.2 Nicel Boyutta Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılacak olan anket forumlarından elde edilecek verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 21 istatistik paket programı kullanılacaktır. Araştırmanın 1. sorusuna yanıt vermek üzere toplanacak verilerin analizinde betimsel istatistik, ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sınıf yönetimi sağlamada bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini ise Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis-H Testi kullanılacaktır:

- Mann Whitney U Testi Formülü:

$$U_1 = R_1 - \frac{n_1(n_1 + 1)}{2}$$

or

$$U_2 = R_2 - \frac{n_2(n_2 + 1)}{2}$$

- Kruskal Wallis-H Testi Formülü:

$$H = \frac{12}{n(n+1)} \sum \frac{R_i^2}{n_i} - 3(n+1)$$

Uygulanan Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis-H Testlerinin ilişki güçlerinin yorumlanmasında kullanılacak değerler ve kararlar Tablo 3.4'te gösterilmiştir.

Tablo 3.4: Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis-H Testlerinin İlişki Güçlerinin Yorumlanması

	p	Karar
İlişki gücünün yorumlanması	> 0.05	Anlamli bir farklılık yoktur.
	<0 05	Anlamli bir farklılık vardır.

Tablo 3.4'te de görüldüğü üzere olasılık değeri 0.05'ten büyükse anlamli bir farklılık yoktur; 0.05'ten büyükse anlamli bir farklılık vardır söylenebilir.

Tablo 3.5: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi Değer Aralıkları

Değer Aralığı	Katılım Düzeyi
1.00-1.80	Kesinlikle Katılmıyorum
1.81-2.60	Katılmıyorum
2.61 3.40	Kısmen Katılıyorum
3.41-4.20	Katılıyorum
4.21 5.00	Kesinlikle Katılıyorum

Ölçeğin değerlendirilmesinde Tablo 3.5'te gösterilen değer aralıkları kullanılmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 160, en düşük puan ise 32'dir.

3.6.3 Nitel Boyutta Verilerin Analizi

İlkokul öğretmenleri ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formu sonucunda, senkron ders esnasında etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlayabilmek adına yaşadıkları sorunlardan elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmayı amaçlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Elde edilen nitel verilerden anlamlı ve önemli görülen cümlelerden kodlar belirlenmiş ve benzer kodlar bir araya getirilerek ilkokul öğretmenlerin etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamak adına yaşadıkları sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Belirlenen nitel kodların nicel verilere dönüştürülmesi için aynı kategoriler altında yer alan kodların frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri hesaplanmış ve sonuçlar tablolarla sunulmuştur.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmacının uygulamış olduğu kişisel bilgi formu, ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde etmiş olduğu veriler, uygun veri analiz yöntemleri ile analiz edilmiş, araştırmanın bulgular çalışması yapılmış ve araştırma sorularına uygun olarak bulgular yorumlanmıştır.

4.1 Katılımcıların Demografik Dağılımı

Araştırmanın nicel boyutu için, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren 165 ilkokul öğretmeni katılmıştır. 165 ilkokul öğretmenin 105'ine ölçek, 60 ilkokul öğretmenine ise yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. İlkokul öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek için ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanan örneklem gruplarına frekans (f) ve yüzdelerik (%) hesapları yapılmış, yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular ayrı ayrı, Tablo 4.1 ve Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.1: Nicel Boyutta Katılımcıların Demografik Dağılımı (N= 105)

Bağımsız Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	72	68.6
Erkek	33	31.4
Yaş		
21-30	54	51.4
31-40	27	25.7
41-50	22	21
51 ve üzeri	2	1.9
Mesleki Hizmet Süresi		
1-5 yıl	48	45.7
6-10 yıl	10	9.5
11-15 yıl	20	19
16-20 yıl	22	21
21 ve üzeri	5	4.8
Görev Yapılan Kademe		
İlkokul	94	89.5
Okul Öncesi	11	10.5
Branş		
Sınıf	78	74.3
Okul Öncesi	9	8.6
İngilizce	11	10.5
Müzik	2	1.9
Türkçe	3	2.9
Özel Eğitim	2	1.9
Eğitim Durumu		
Lisans	86	81.9
Yüksek Lisans	19	18.1
Sınıf Mevcudu		
10-20 kişi	46	43.8
20-30 kişi	35	33.3

30 ve fazlası	24	22.9
Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi		
2 ay ve daha az	31	29.5
3-5 ay	44	41.9
6-8 ay	20	19
8 ay ve fazlası	10	9.5
Sanal Sınıf Yönetimi İle İlgili Hizmetiçi Eğitime Katılma Durumu		
Evet	48	45.7
Hayır	57	54.3
Uzaktan Eğitimde Kullanılan Platform		
Zoom	67	63.8
Google Meet	14	13.3
Zoom ve Whatsapp	18	17.1
Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	2.9
Web TV	3	2.9
Görev Yapılan İlçe		
Lefkoşa	19	18.1
Girne	23	21.9
Güzelyurt	15	14.3
Mağusa	23	21.9
Lefke	12	11.4
İskele	13	12.4

Tablo 4.1. incelendiği zaman araştırmanın nicel boyutunu oluşturan örneklem kapsamındaki ilkokul öğretmenlerinin önemli bir kısmının (%68,6) kadınlardan, (%31,4) kısmının ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin mesleki hizmet süresi değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, 21-30 yaş aralığını %51,4'ü, 31-40 yaş aralığını%25,7'si, 41-50 yaş aralığını %21,0'ı, 51 yaş ve üzerinin %1,9'unun oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin mesleki hizmet süresi değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, 1-5 yıl arası mesleki hizmet süresi aralığını %45,7'si, 16-20 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %21,0'i 11-15 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %19,0'u, , 6-10 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %9,5'i, ve 21 yıl ve üzeri mesleki hizmet süresi aralığını %4,8'inin oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin görev yapılan kademe değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, önemli bir kısmının (%89,5) ilkokul, (%10,5) kısmının ise Okul Öncesinde görev yaptığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin branş değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, %74,3'ü sınıf öğretmeni,%10,5'i İngilizce öğretmeni, %8,6'sı Okul Öncesi öğretmeni,%1,9'u Türkçe öğretmeni ve %1,9'u müzik ve özel eğitim öğretmeninden oluştuğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, önemli bir kısmının (%81,9) lisans, (%10,5) kısmının ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin sınıf mevcudu değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının sınıf mevcutlarının 10-20 kişi aralığını %43,8'i 20-30 kişi aralığını %33,3'ü ve 30 ve fazlası aralığını %22,9'nun oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının öğrencilerini tanıma süresi 3-5 ay aralığını %41,9'u, 2 ay ve daha az aralığını %29,5'i ,6-8 ay aralığını %19,0, 8 ay ve fazlası aralığını %9,5'inin oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmetiçi eğitime katılma durumu değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının, önemli bir kısmının

(%54,3) katılmadığını belirtirken geriye kalan (%45,7) kısmının ise katıldığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin kullanılan platform değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının %63,8'i Zoom, %17,1'i Zoom,Google Classroom ve Google Meet,%13,3'ü Google Meet, %2,9'u Zoom,Google Classroom ve Google Meet ve %2,9'u Web TV kullandığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin kullanılan görev yapılan ilçe değişkenine bakıldığı zaman 105 katılımcının %21,9'u Girne, %21,9'u Mağusa, %18,1'i Lefkoşa, %14,3'ü Güzelyurt,%12,4'ü İskele ve %11,4'ü Lefke ilçesinden katıldığı görülmektedir.

Tablo 4.2: Nitel Boyutta Katılımcıların Demografik Dağılımı (N= 60)

Bağımsız Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	42	70
Erkek	18	30
Yaş		
21-30	24	40
31-40	33	55
41-50	3	5
Mesleki Hizmet Süresi		
1-5 yıl	20	33.3
6-10 yıl	13	21.7
11-15 yıl	23	38.3
16-20 yıl	1	1.7
21 ve üzeri	3	5
Görev Yapılan Kademe		
İlkokul	56	81.7
Okul Öncesi	4	18.3
Branş		
Sınıf	48	80
Okul Öncesi	3	5

İngilizce	7	11.7
Müzik	1	1.7
Türkçe	1	1.7
Eğitim Durumu		
Lisans	49	81.7
Yüksek Lisans	11	18.3
Sınıf Mevcudu		
10-20 kişi	22	36.7
20-30 kişi	28	46.7
30 ve fazlası	8	16.3
10 ve daha az	2	3.3
Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi		
2 ay ve daha az	10	16.7
3-5 ay	23	38.3
6-8 ay	1	1.7
8 ay ve fazlası	26	43.3
Sanal Sınıf Yönetimi İle İlgili Hizmetiçi Eğitime Katılma Durumu		
Evet	36	60
Hayır	24	40
Uzaktan Eğitimde Kullanılan Platform		
Zoom	30	50
Google Meet	8	13.3
Zoom ve Whatsapp	16	26.7
Zoom,Google Classroom ve Google Meet	2	3.3
Web TV	2	3.3
Zoom,Whatsapp,Googleclassroom ve Youtube	1	1.7
Zoom,Whatsapp,Googleclassroom Youtube ve Google Meet	1	1.7
Görev Yapılan İlçe		
Lefkoşa	15	25

Girne	19	31.7
Güzelyurt	14	23.3
Mağusa	4	6.7
Lefke	2	3.3
İskele	6	10

Tablo 4.2 incelendiği zaman araştırmanın nicel boyutunu oluşturan örneklem kapsamındaki ilkokul öğretmenlerinin önemli bir kısmının (%70,0) kadınlardan, geriye kalan (%30,0) kısmının ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin mesleki hizmet süresi değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, 31-40 yaş aralığını %55,0'i 21-30 yaş aralığını %40,0'ı 41-50 yaş aralığını %5'inin oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin mesleki hizmet süresi değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, 11-15 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %38,3'ü, , 1-5 yıl arası mesleki hizmet süresi aralığını %33,3'ü, 6-10 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %21,7'si, 21 yıl ve üzeri mesleki hizmet süresi aralığını %5,0'i ve 16-20 yıl mesleki hizmet süresi aralığını %1,7'sinin oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin görev yapılan kademe değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, önemli bir kısmının (%81,7) ilkokul, (%18,3) kısmının ise Okul Öncesinde görev yaptığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin branş değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, %80'i sınıf öğretmeni,%11,7'si İngilizce öğretmeni, %5,0'i Okul Öncesi öğretmeni,%1,7'u Türkçe öğretmeni ve %1,7'u müzik ve özel eğitim öğretmeninden oluştuğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, önemli bir kısmının (%81,7) lisans, geriye kalan (%18,3) kısmının ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin sınıf mevcudu değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının sınıf mevcutlarının 20-30 kişi aralığını %46,7'si, 10-20 kişi aralığını %36,7'si, 30 ve fazlası aralığını %16,32'si ve 10 ve daha az aralığını %3,3'ünün oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının öğrencilerini tanıma süresi 3-5 ay aralığını %38,3'ü, 8 ay ve fazlası aralığını %43,3'ü, 2 ay ve daha az aralığını %16,7'si ,6-8 ay aralığını %1,7'sinin oluşturduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmetiçi eğitime katılma durumu değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının, önemli bir kısmının (%60) katıldığını belirtirken geriye kalan (%40) kısmının ise katılmadığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin kullanılan platform değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının %50,0'si Zoom, %26,7'si Zoom ve Whatsapp, %13,3'ü Google Meet, %3,3'ü Zoom,Google Classroom ve Google Meet ve %3,3'ü Web TV, %1,7'si Zoom, Whatsapp, Googleclassroom ve Youtube ve Zoom, %1,7'sinin Whatsapp, Googleclassroom Youtube ve Google Meet kullandığı görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin kullanılan görev yapılan ilçe değişkenine bakıldığı zaman 60 katılımcının %31,7'si Girne, %25'i Lefkoşa, %23,3'ü Güzelyurt, %10,0'u İskele, %6,7'si Mağusa ve %3,3'ü Lefke ilçesinden katıldığı görülmektedir.

4.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamadaki Katılım Düzeyleri Nedir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilkokul öğretmenlerin “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğine verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler kullanılmıştır. Elde edilen verilere betimsel istatistik

uygulanarak genel ortalama, sıklık (f) yüzdelik (%) değerlerine bakılmış ve elde edilen veriler Tablo 4.3 ve Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Ölçeğe Verilen Yanıtların Genel Ortalaması

N	$\bar{x}$
105	3.8499

Tablo 4.3 incelendiği zaman ilkokul öğretmenlerinin etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamadaki katılım düzeylerine bakıldığı zaman katılım düzeyi 3.41-4.20 değerleri arasında olduğu için ilkokul öğretmenleri ölçeğe “Katılıyorum” düzeyindedirler.

Tablo 4.4: Ölçeğe Verilen Yanıtların Yüzde ve Frekans Dağılımı (N=105)

#	Soru (Cevaplarken:1- Kesinlikle Katılmıyorum...5- Kesinlikle Katılıyorum)	1(f)	2(f)	3(f)	4(f)	5(f)	1(%)	2(%)	3(%)	4(%)	5(%)
		1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	2	3	19	30	51	1.9	2.9	18.1
2	Ders ortamının düzeni için ödül- ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	-	4	26	42	33	-	3.8	24.8	40	31.4

3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	-	-	6	28	71	-	-	5.7	26.7	67.6
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	7	42	42	7	7	6.7	40	40	6.7	6.7
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	-	-	-	44	61	-	-	-	41.9	58.1
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	2	21	22	28	32	1.9	20	21	26.7	30.5
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	-	-	40	35	30	-	-	38.1	33.3	28.6
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb.) sahip olup dikkate alınmalıdır.	-	-	5	13	87	-	-	4.8	12.4	82.9

9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler tüm boyutlarca yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	-	-	9	17	79	-	-	8.6	16.2	75.2
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	39	58	2	2	4	37.1	55.2	1.9	19	3.8
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	-	-	12	35	58	-	-	11.4	33.3	55.2
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	51	37	9	-	8	48.6	35.2	8.6	-	7.6
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	34	44	12	5	10	32.4	41.9	11.4	4.8	9.5
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	32	29	17	20	7	30.5	27.6	16.2	19	6.7
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini	-	-	14	38	53	-	-	13.3	36.2	50.5

	kapsamalıdır.										
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	-	-	6	37	62	-	-	5.7	35.2	59
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	1	-	16	48	50	1	-	15.2	45.7	38.1
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	-	3	13	40	49	-	2,9	12.4	38.1	46.7
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	-	-	7	40	58	-	-	6.7	38.1	55.2
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	-	-	3	44	58	-	-	2.9	41.9	55.2
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	-	-	-	28	77	-	-	-	26.7	73.3

Tablo 4.4 incelendiği zaman 105 katılımcının görüşleri “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kısmen Katılıyorum (3)”, “Katılıyorum (4)”, “Kesinlikle Katılıyorum (5)” kategorileri altında toplanmış ve sorulara verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları belirtilmiştir.

Ölçeğin birincisi sorusuna “Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.” 105 katılımcının %48.6’sı kesinlikle katılıyorum, %28.6’sı katılıyorum,%18.1’i kısmen katılıyorum,%2.9’u katılmıyorum, %1.9’u ise kesinlikle katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin ikinci sorusuna “Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.” 105 katılımcının %40.0’ı katılıyorum, %31.4’ü kesinlikle katılıyorum, %24.8’i kısmen katılıyorum,%3.8’i ise katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin üçüncü sorusuna “Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.” 105 katılımcının %67.6’sı kesinlikle katılıyorum, %26.7’si katılıyorum, %5.7’si ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin dördüncü sorusuna “Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.” 105 katılımcının %40’ı kısmen katılıyorum, %40’ı katılmıyorum, %6.7’si kesinlikle katılıyorum, %6.7’si katılıyorum, %6.7’si ise kesinlikle katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin beşinci sorusuna “Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.” 105 katılımcının %58,1’i kesinlikle katılıyorum, %41,9’u ise düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin altıncı sorusuna “Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.” 105 katılımcının %30.5’i kesinlikle katılıyorum, %26.7’si katılıyorum,%21.0’i kısmen katılıyorum,%20.0’si katılmıyorum, %1.9’u ise kesinlikle katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin yedinci sorusuna “Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.” 105 katılımcının

%38.1'i kısmen katılıyorum, %33.3'ü katılıyorum, %28.6'sı ise kesinlikle katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin sekizinci sorusuna “Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.” 105 katılımcının %82.9'u kesinlikle katılıyorum, %12.4'ü katılıyorum, %4.8'i ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin dokuzuncu sorusuna “Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için tüm boyutlarca önceden hazırlanmalıdır.” 105 katılımcının %75.2'si kesinlikle katılıyorum, %16.2'si katılıyorum, %8.'sı ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin onuncu sorusuna “Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.” 105 katılımcının %55.2'si katılmıyorum, %37.1'i kesinlikle katılmıyorum, %3.8'i kesinlikle katılıyorum, %1.9'u kısmen katılıyorum ve %1.9'u katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on birinci sorusuna “Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.” 105 katılımcının %55.2'si kesinlikle katılıyorum, %33.3'ü katılıyorum, %11.4'ü ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on ikinci sorusuna “Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.” 105 katılımcının %48.6'sı kesinlikle katılmıyorum, %35.2'si katılmıyorum, %8.6'sı ise kısmen katılıyorum, %7.6'sı ise kesinlikle katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on üçüncü sorusuna “Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.” 105 katılımcının %41.9'u katılmıyorum, %32.4'ü kesinlikle katılmıyorum, %11.4'ü ise kısmen katılıyorum, %9.5'i kesinlikle katılıyorum, %4.8'i ise katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on dördüncü sorusuna “Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.” 105 katılımcının %30.5’i kesinlikle katılmıyorum, %27.6’sı katılmıyorum, %19.0’u katılıyorum, %16.2’si kısmen katılıyorum, %6.7’si ise kesinlikle katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on beşinci sorusuna “Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.” 105 katılımcının %50.5’i kesinlikle katılıyorum, %36.2’si katılıyorum, %13.3’ü ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on altıncı sorusuna “Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.” 105 katılımcının %59.0’u kesinlikle katılıyorum, %35.2’si katılıyorum, %5.7’si ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on yedinci sorusuna “Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.” 105 katılımcının %45.7’si katılıyorum, %38.1’i kesinlikle katılıyorum, %15.2’si kısmen katılıyorum, %1.0’i ise kesinlikle katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on sekizinci sorusuna “Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.” 105 katılımcının %46.7’si kesinlikle katılıyorum, %38.1’i katılıyorum, %12.4’ü kısmen katılıyorum, %2.9’u ise katılmıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin on dokuzuncu sorusuna “Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.” 105 katılımcının %55.2’si kesinlikle katılıyorum, %38.1’i katılıyorum, %6.7’si ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin yirminci sorusuna “Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.” 105 katılımcının %55.2’si kesinlikle katılıyorum, %41.9’u katılıyorum, %2.9’u ise kısmen katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

Ölçeğin yirmi birinci sorusuna “Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.” 105 katılımcının %73.3’ü kesinlikle katılıyorum, %26.7’si ise katılıyorum düşüncesini belirtmiştir.

4.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Cinsiyet, Yaş, Mesleki Hizmet Süresi, Görev Yapılan Kademe, Branş, Eğitim Durumu, Sınıf Mevcudu, Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi, Sanal Sınıf Yönetimi ile İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu, Kullanılan Platform, Görev Yapılan Okul, Değişkenlerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için, ilkokul öğretmenlerin “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler kullanılmıştır. İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada cinsiyet, yaş, mesleki hizmet süresi, görev yapılan kademe, branş, eğitim durumu, sınıf mevcudu, öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi, sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu, kullanılan platform, görev yapılan okul gibi bağımsız değişkenlerine göre aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için, uygun analizler yapılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

4.3.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Cinsiyet Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Mann Whitney-U Testi kullanarak bakılmıştır.

Tablo 4.5: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçeğinin Cinsiyete Mann Whitney-U Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Kadın	72	48.1	0.01
		Erkek	33	63.7	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Kadın	72	49.9	0.1
		Erkek	33	59.7	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	Kadın	72	51.2	0.27
		Erkek	33	57	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Kadın	72	49.6	0.07
		Erkek	33	60.5	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Kadın	72	50.9	0.23
		Erkek	33	57.5	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Kadın	72	52	0.61
		Erkek	33	55.2	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Kadın	72	59.2	0
		Erkek	33	39.6	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanıma (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	Kadın	72	53.4	0.75
		Erkek	33	52.1	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Kadın	72	54.4	0.35
		Erkek	33	49.9	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Kadın	72	49	0.02
		Erkek	33	61.8	

11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Kadın	72	50.3	0.13
		Erkek	33	58.9	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	Kadın	72	51.1	0.29
		Erkek	33	57.2	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Kadın	72	52.9	0.94
		Erkek	33	53.3	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	Kadın	72	53.7	0.72
		Erkek	33	51.5	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Kadın	72	53.9	0.62
		Erkek	33	51	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Kadın	72	52.3	0.68
		Erkek	33	54.6	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Kadın	72	53.7	0.7
		Erkek	33	51.4	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	Kadın	72	53.4	0.85
		Erkek	33	52,2	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Kadın	72	53.4	0.81
		Erkek	33	52.1	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Kadın	72	53,2	0.92
		Erkek	33	52.6	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Kadın	72	52.4	0.71
		Erkek	33	54.3	

Tablo 4.5 incelendiği zaman araştırmanın 1., 7. ve 10. maddelerine verilen yanıtların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Mann Whitney-U testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

4.3.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Yaş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, yaş değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.6’da elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.6: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçeğinin Yaş Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Yaş	N	$\bar{X}$	P
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	21-30	54	49.80	.419
		31-40	27	52.67	
		41-50	22	56.59	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	21-30	54	50.31	.145
		31-40	27	45.83	
		41-50	22	63.73	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	21-30	54	51.26	.420
		31-40	27	48.61	
		41-50	22	57.98	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	21-30	54	51.66	.016
		31-40	27	42.04	
		41-50	22	65.07	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	21-30	54	53.02	.594
		31-40	27	49.20	
		41-50	22	52.93	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	21-30	54	53.23	.823
		31-40	27	49.87	
		41-50	22	51.59	
7	Dersle ilgili önceden	21-30	54	57.98	.000

	belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	31-40	27	58.44	
		41-50	22	29.41	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır	21-30	54	54.48	.067
		31-40	27	43.67	
		41-50	22	56.14	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	21-30	54	54.85	.010
		31-40	27	42.63	
		41-50	22	56.50	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	21-30	54	55.51	.000
		31-40	27	33.46	
		41-50	22	66.14	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	21-30	54	50.54	.946
		31-40	27	53.06	
		41-50	22	54.30	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	21-30	54	51.46	.792
		31-40	27	50.91	
		41-50	22	54.66	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	21-30	54	48.72	.658
		31-40	27	55.93	
		41-50	22	55.23	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	21-30	54	52.72	.831
		31-40	27	53.24	
		41-50	22	48.70	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	21-30	54	51.15	.441
		31-40	27	48.57	
		41-50	22	58.30	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	21-30	54	51.95	.998
		31-40	27	51.93	
		41-50	22	52.20	
17	Çevrimiçi öğrenme	21-30	54	52.06	.949

	ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	31-40	27	51.52	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	21-30	54	52.34	.389
		31-40	27	51.09	
		41-50	22	52.27	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	21-30	54	52.81	.420
		31-40	27	47.94	
		41-50	22	55.00	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	21-30	54	50.94	.171
		31-40	27	47.74	
		41-50	22	59.84	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	21-30	54	53.10	.792
		31-40	27	52.15	
		41-50	22	49.11	

Tablo 4.6 incelendiği zaman araştırmanın 4. ,7., 9. ve10. maddelerine verilen yanıtların yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis-H testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 4. 9. ve 10. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın 41-50 yaş aralığındaki ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 7. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın 21-30 yaş aralığındaki ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Mesleki Hizmet Süresi Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, mesleki hizmet süresi değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.7’de elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.7: Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçeğinin Mesleki Hizmet Süresine Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Mesleki Hizmet Süresi	N	$\bar{x}$	P
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	1-5 yıl	48	51.15	.211
		6-10 yıl	10	47.25	
		11-15 yıl	20	56.88	
		16-20 yıl	22	50.00	
		21 yıl ve üzeri	5	80.00	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	1-5 yıl	48	51.90	.396
		6-10 yıl	10	45.40	
		11-15 yıl	20	49.93	
		16-20 yıl	22	56.89	
		21 yıl ve üzeri	5	74.00	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	1-5 yıl	48	51.73	.615
		6-10 yıl	10	50.20	
		11-15 yıl	20	51.83	
		16-20 yıl	22	54.25	
		21 yıl ve üzeri	5	70.00	

4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	1-5 yıl	48	47.82	.000
		6-10 yıl	10	81.35	
		11-15 yıl	20	31.83	
		16-20 yıl	22	71.61	
		21 yıl ve üzeri	5	48.80	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	1-5 yıl	48	53.13	.373
		6-10 yıl	10	54.00	
		11-15 yıl	20	51.38	
		16-20 yıl	22	48.75	
		21 yıl ve üzeri	5	75.00	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	1-5 yıl	48	55.36	.923
		6-10 yıl	10	50.55	
		11-15 yıl	20	51.88	
		16-20 yıl	22	49.02	
		21 yıl ve üzeri	5	57.20	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	1-5 yıl	48	56.54	.000
		6-10 yıl	10	73.25	
		11-15 yıl	20	64.25	
		16-20 yıl	22	23.68	
		21 yıl ve üzeri	5	62.50	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır	1-5 yıl	48	54.52	.436
		6-10 yıl	10	45.20	
		11-15 yıl	20	49.05	
		16-20 yıl	22	54.77	
		21 yıl ve üzeri	5	62.00	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	1-5 yıl	48	55.46	.558
		6-10 yıl	10	50.30	
		11-15 yıl	20	46.60	
		16-20 yıl	22	56.09	
		21 yıl ve üzeri	5	46.80	

10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	1-5 yıl	48	56.05	.000
		6-10 yıl	10	55.80	
		11-15 yıl	20	24.85	
		16-20 yıl	22	69.95	
		21 yıl ve üzeri	5	56.10	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	1-5 yıl	48	50.80	.793
		6-10 yıl	10	53.20	
		11-15 yıl	20	57.88	
		16-20 yıl	22	55.34	
		21 yıl ve üzeri	5	43.90	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	1-5 yıl	48	51.49	.304
		6-10 yıl	10	49.05	
		11-15 yıl	20	53.88	
		16-20 yıl	22	51.34	
		21 yıl ve üzeri	5	79.20	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	1-5 yıl	48	48.58	.489
		6-10 yıl	10	52.00	
		11-15 yıl	20	61.58	
		16-20 yıl	22	53.23	
		21 yıl ve üzeri	5	62.10	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	1-5 yıl	48	53.26	.811
		6-10 yıl	10	51.00	
		11-15 yıl	20	58.33	
		16-20 yıl	22	47.48	
		21 yıl ve üzeri	5	57.50	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	1-5 yıl	48	53.54	.415
		6-10 yıl	10	37.40	
		11-15 yıl	20	54.63	
		16-20 yıl	22	57.73	
		21 yıl ve üzeri	5	51.70	
16	Eğitim-öğretim	1-5 yıl	48	53.43	.860

	uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	6-10 yıl	10	47.60	
		11-15 yıl	20	57.50	
		16-20 yıl	22	50.05	
		21 yıl ve üzeri	5	54.70	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	1-5 yıl	48	55.17	.375
		6-10 yıl	10	36.65	
		11-15 yıl	20	51.50	
		16-20 yıl	22	57.14	
		21 yıl ve üzeri	5	52.70	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	1-5 yıl	48	55.45	.717
		6-10 yıl	10	53.45	
		11-15 yıl	20	47.28	
		16-20 yıl	22	55.14	
		21 yıl ve üzeri	5	42.10	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	1-5 yıl	48	53.59	.352
		6-10 yıl	10	61.80	
		11-15 yıl	20	44.75	
		16-20 yıl	22	57.61	
		21 yıl ve üzeri	5	42.40	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	1-5 yıl	48	52.64	.317
		6-10 yıl	10	56.10	
		11-15 yıl	20	44.73	
		16-20 yıl	22	61.52	
		21 yıl ve üzeri	5	45.90	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	1-5 yıl	48	56.06	.682
		6-10 yıl	10	46.00	
		11-15 yıl	20	51.25	
		16-20 yıl	22	52.68	
		21 yıl ve üzeri	5	46.00	

Tablo 4.7 incelendiği zaman araştırmanın 4. ,7. ve10. maddelerine verilen yanıtların mesleki hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan non- Kruskal Wallis-H testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 4. ve 7. Maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın mesleki hizmet süresi 6-10 yıl aralığındaki ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 10. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın mesleki hizmet süresi 16-20 yıl aralığındaki ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Görev Yapılan Kademe Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, görev yapılan kademe değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Mann Whitney U Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.8’de elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.8: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Görev Yapılan Kademeye Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Görev Yapılan Kademe	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	İlkokul	94	48.1	0.62
		Okul Öncesi	11	63.7	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü	İlkokul	94	49.9	0.7

	yaptırımlar olmalıdır.	Okul Öncesi	11	59.7	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	İlkokul	94	51.2	0.57
		Okul Öncesi	11	57	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	İlkokul	94	49.6	0.56
		Okul Öncesi	11	60.5	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	İlkokul	94	50.9	0.8
		Okul Öncesi	11	57.5	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	İlkokul	94	52	0.02
		Okul Öncesi	11	55.2	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	İlkokul	94	59.2	0.24
		Okul Öncesi	11	39.6	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanıma (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	İlkokul	94	53.4	0.99
		Okul Öncesi	11	52.1	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	İlkokul	94	54.4	0.5
		Okul Öncesi	11	49.9	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	İlkokul	94	49	0.89
		Okul Öncesi	11	61.8	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	İlkokul	94	50.3	0.76
		Okul Öncesi	11	58.9	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	İlkokul	94	51.1	0.84
		Okul Öncesi	11	57.2	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	İlkokul	94	52.9	0.87
		Okul Öncesi	11	53.3	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koymasına gerektirir.	İlkokul	94	53.7	0.16
		Okul Öncesi	11	51.5	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin	İlkokul	94	53.9	1

	duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Okul Öncesi	11	51	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	İlkokul	94	52.3	0.64
		Okul Öncesi	11	54.6	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	İlkokul	94	53.7	0.37
		Okul Öncesi	11	51.4	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	İlkokul	94	53.4	0.64
		Okul Öncesi	11	52.2	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	İlkokul	94	53.4	0.33
		Okul Öncesi	11	52.1	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	İlkokul	94	53.2	0.06
		Okul Öncesi	11	52.6	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	İlkokul	94	52.4	0.5
		Okul Öncesi	11	54.3	

Tablo 4.8 incelendiği zaman araştırmanın 6. soruna verilen yanıtların görev yapılan kademe değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Mann Whitney-U testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

4.3.5 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Branş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, branş değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.9’da elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.9: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının bransa göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Branş	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Sınıf Öğretmeni	78	56.08	.030
		Okulöncesi Öğretmeni	9	56.56	
		İngilizce Öğretmeni	11	48.23	
		Müzik Öğretmeni	2	15.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	39.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	1.0	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	54.86	.060
		Okulöncesi Öğretmeni	9	57.22	
		İngilizce Öğretmeni	11	39.77	
		Müzik Öğretmeni	2	51.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	17.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	89.00	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	56.02	.065
		Okulöncesi Öğretmeni	9	51.61	
		İngilizce Öğretmeni	11	39.91	
		Müzik Öğretmeni	2	45.25	
		Türkçe Öğretmeni	3	20.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	70.00	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	50.71	.546
		Okulöncesi Öğretmeni	9	52.61	
		İngilizce Öğretmeni	11	58.73	
		Müzik Öğretmeni	2	82.75	
		Türkçe Öğretmeni	3	64.67	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	65.25	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	54.13	.323
		Okulöncesi Öğretmeni	9	51.67	
		İngilizce Öğretmeni	11	51.14	
		Müzik Öğretmeni	2	48.75	
		Türkçe Öğretmeni	3	22.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	75.00	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	49.54	.015
		Okulöncesi Öğretmeni	9	76.17	
		İngilizce Öğretmeni	11	50.32	
		Müzik Öğretmeni	2	89.50	

		Türkçe Öğretmeni	3	34.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	89.50	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	52.33	.589
		Okulöncesi Öğretmeni	9	59.94	
		İngilizce Öğretmeni	11	56.18	
		Müzik Öğretmeni	2	39.25	
		Türkçe Öğretmeni	3	33.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	74.25	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	55.47	.000
		Okulöncesi Öğretmeni	9	62.00	
		İngilizce Öğretmeni	11	46.73	
		Müzik Öğretmeni	2	12.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	6.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	62.00	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	55.15	.021
		Okulöncesi Öğretmeni	9	55.33	
		İngilizce Öğretmeni	11	49.36	
		Müzik Öğretmeni	2	18.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	18.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	66.00	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	54.24	.415
		Okulöncesi Öğretmeni	9	50.83	
		İngilizce Öğretmeni	11	42.05	
		Müzik Öğretmeni	2	84.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	52.33	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	44.25	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Sınıf Öğretmeni	78	51.73	.007
		Okulöncesi Öğretmeni	9	66.17	
		İngilizce Öğretmeni	11	63.82	
		Müzik Öğretmeni	2	30.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	6.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	76.50	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından	Sınıf Öğretmeni	78	56.06	.109
		Okulöncesi Öğretmeni	9	51.17	

	belirlenir ve değişmez olmalıdır.	İngilizce Öğretmeni	11	38.00	
		Müzik Öğretmeni	2	26.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	70.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	26.00	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	56.38	.011
		Okulöncesi Öğretmeni	9	53.83	
		İngilizce Öğretmeni	11	28.14	
		Müzik Öğretmeni	2	84.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	56.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	17.50	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koymasına gerektirir.	Sınıf Öğretmeni	78	54.42	.138
		Okulöncesi Öğretmeni	9	68.78	
		İngilizce Öğretmeni	11	39.41	
		Müzik Öğretmeni	2	47.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	47.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	16.50	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	54.08	.179
		Okulöncesi Öğretmeni	9	63.11	
		İngilizce Öğretmeni	11	41.18	
		Müzik Öğretmeni	2	33.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	33.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	79.00	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	52.73	.005
		Okulöncesi Öğretmeni	9	63.50	
		İngilizce Öğretmeni	11	61.00	
		Müzik Öğretmeni	2	25.00	
		Türkçe Öğretmeni	3	3.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	74.50	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Sınıf Öğretmeni	78	51.50	.816
		Okulöncesi Öğretmeni	9	50.39	
		İngilizce Öğretmeni	11	62.91	
		Müzik Öğretmeni	2	63.50	

		Türkçe Öğretmeni	3	60.17	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	47.50	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	48.44	.033
		Okulöncesi Öğretmeni	9	61.22	
		İngilizce Öğretmeni	11	68.86	
		Müzik Öğretmeni	2	36.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	81.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	81.00	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	51.12	.171
		Okulöncesi Öğretmeni	9	49.50	
		İngilizce Öğretmeni	11	63.14	
		Müzik Öğretmeni	2	27.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	76.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	76.50	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	48.13	.004
		Okulöncesi Öğretmeni	9	76.50	
		İngilizce Öğretmeni	11	62.59	
		Müzik Öğretmeni	2	25.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	76.50	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	76.50	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Sınıf Öğretmeni	78	50.85	.041
		Okulöncesi Öğretmeni	9	67.00	
		İngilizce Öğretmeni	11	57.45	
		Müzik Öğretmeni	2	14.50	
		Türkçe Öğretmeni	3	67.00	
		Özel Eğitim Öğretmeni	2	67.00	

Tablo 4.9 incelendiği zaman araştırmanın 1., 6., 8., 9., 11.,13., 16., 18., 20. ve 21. maddelerine verilen yanıtların branş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis-H testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 1.ve 16. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı Okul Öncesi olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 6. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı özel eğitim ve müzik olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 8. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı özel eğitim ve Okul Öncesi olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 9. Ve 11. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı özel eğitim olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 13. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı müzik olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 20. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın branşı Okul Öncesi, Türkçe ve özel eğitim olan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.6 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Eğitim Durumu Değişkenine Göre Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Mann Whitney-U Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.10’da elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.10: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Eğitim Durumuna göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Eğitim Durumu	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Lisans	86	51.7	0.33
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Lisans	86	53.5	0.71
		Yüksek Lisans	19	50.8	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	Lisans	86	53.9	0.46
		Yüksek Lisans	19	49.2	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Lisans	86	52.7	0.8
		Yüksek Lisans	19	54.5	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Lisans	86	51.8	0.32
		Yüksek Lisans	19	58.4	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Lisans	86	52	0.47
		Yüksek Lisans	19	57.4	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Lisans	86	54.3	0.32
		Yüksek Lisans	19	47.1	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	Lisans	86	53	0.97
		Yüksek Lisans	19	53.2	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Lisans	86	52.9	0.94
		Yüksek Lisans	19	53.4	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Lisans	86	53.7	0.58
		Yüksek Lisans	19	49.9	

11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Lisans	86	51.3	0.18
		Yüksek Lisans	19	60.6	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	Lisans	86	55.4	0.06
		Yüksek Lisans	19	42.2	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Lisans	86	54	0.46
		Yüksek Lisans	19	48.6	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	Lisans	86	52.5	0.73
		Yüksek Lisans	19	55.1	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Lisans	86	54	0.44
		Yüksek Lisans	19	48.6	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Lisans	86	52.5	0.65
		Yüksek Lisans	19	55.5	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Lisans	86	52.1	0.46
		Yüksek Lisans	19	57.3	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	Lisans	86	49.5	0.01
		Yüksek Lisans	19	68.8	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Lisans	86	50.7	0.06
		Yüksek Lisans	19	63.6	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Lisans	86	50.8	0.07
		Yüksek Lisans	19	63.1	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Lisans	86	53	0.97
		Yüksek Lisans	19	53.2	

Tablo 4.10 incelendiği zaman araştırmanın 18. sorusuna verilen yanıtın sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek üzere yapılan parametrik olmayan Mann Whitney-U testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

4.3.7 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.11’de elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.11: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının sınıf mevcuduna göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Sınıf Mevcudu	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	10-20 kişi	46	47.47	.135
		20-30 kişi	35	54.51	
		30 kişi ve fazlası	24	61.40	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	10-20 kişi	46	47.10	.063
		20-30 kişi	35	62.06	
		30 kişi ve fazlası	24	51.10	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	10-20 kişi	46	52.01	.786
		20-30 kişi	35	55.37	
		30 kişi ve fazlası	24	51.44	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	10-20 kişi	46	53.68	.973
		20-30 kişi	35	52.20	

		30 kişi ve fazlası	24	52.85	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	10-20 kişi	46	54.46	.617
		20-30 kişi	35	49.50	
		30 kişi ve fazlası	24	55.31	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	10-20 kişi	46	52.21	.832
		20-30 kişi	35	51.86	
		30 kişi ve fazlası	24	56.19	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	10-20 kişi	46	54.03	.883
		20-30 kişi	35	53.36	
		30 kişi ve fazlası	24	50.50	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır	10-20 kişi	46	52.72	.866
		20-30 kişi	35	54.34	
		30 kişi ve fazlası	24	51.58	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	10-20 kişi	46	48.65	.125
		20-30 kişi	35	59.14	
		30 kişi ve fazlası	24	52.38	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	10-20 kişi	46	49.52	.498
		20-30 kişi	35	56.17	
		30 kişi ve fazlası	24	55.04	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	10-20 kişi	46	60.80	.001
		20-30 kişi	35	38.60	
		30 kişi ve fazlası	24	59.04	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	10-20 kişi	46	38.58	.000
		20-30 kişi	35	58.80	
		30 kişi ve fazlası	24	72.19	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	10-20 kişi	46	48.21	.176
		20-30 kişi	35	53.36	
		30 kişi ve fazlası	24	61.67	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	10-20 kişi	46	47.53	.124
		20-30 kişi	35	53.54	
		30 kişi ve fazlası	24	62.69	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf	10-20 kişi	46	43.53	.006

	yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	20-30 kişi	35	58.01	
		30 kişi ve fazlası	24	63.83	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	10-20 kişi	46	53.73	.394
		20-30 kişi	35	48.61	
		30 kişi ve fazlası	24	58.00	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	10-20 kişi	46	52.01	.701
		20-30 kişi	35	56.13	
		30 kişi ve fazlası	24	50.33	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	10-20 kişi	46	51.89	.387
		20-30 kişi	35	57.87	
		30 kişi ve fazlası	24	48.02	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	10-20 kişi	46	49.45	.086
		20-30 kişi	35	61.16	
		30 kişi ve fazlası	24	47.92	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	10-20 kişi	46	56.54	.086
		20-30 kişi	35	55.54	
		30 kişi ve fazlası	24	42.50	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	10-20 kişi	46	47,60	.106
		20-30 kişi	35	58.00	
		30 kişi ve fazlası	24	56.06	

Tablo 4.11 incelendiği zaman araştırmanın 11., 12., ve 15. maddelerine verilen yanıtların sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis testinden elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 11. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın sınıf mevcudu 10-20 kişi olan ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Araştırmanın 12. ve 15. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın sınıf mevcudu 30 kişi ve fazlası olan ilköğretim öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.8 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Öğrencileri Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.12’de elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.12: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Göre Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresine Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Yüz Yüze Eğitim Ortamında Tanıma Süresi	N	$\bar{X}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	2 ay ve daha az	31	43.69	.698
		3-5 ay	44	50.72	
		8 ay ve fazlası	20	48.70	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	36.68	.020
		3-5 ay	44	55.91	
		8 ay ve fazlası	20	48.15	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	2 ay ve daha az	31	43.34	.551
		3-5 ay	44	50.66	
		8 ay ve fazlası	20	49.38	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	52.48	.599
		3-5 ay	44	45.52	
		8 ay ve fazlası	20	46.50	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler	2 ay ve daha az	31	53.18	.295
		3-5 ay	44	43.67	

	alınmalıdır.	8 ay ve fazlası	20	49.50	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	48.47	.268
		3-5 ay	44	43.97	
		8 ay ve fazlası	20	56.15	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	2 ay ve daha az	31	48.39	.879
		3-5 ay	44	48.33	
		8 ay ve fazlası	20	46.68	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır	2 ay ve daha az	31	47.13	.451
		3-5 ay	44	47.59	
		8 ay ve fazlası	20	50.25	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	2 ay ve daha az	31	48.65	.170
		3-5 ay	44	45.55	
		8 ay ve fazlası	20	52.40	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	45.55	.539
		3-5 ay	44	47.95	
		8 ay ve fazlası	20	51.90	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	2 ay ve daha az	31	52.85	.201
		3-5 ay	44	42.99	
		8 ay ve fazlası	20	51.50	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	47.69	.354
		3-5 ay	44	51.40	
		8 ay ve fazlası	20	41.00	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	37.92	.046
		3-5 ay	44	51.47	
		8 ay ve fazlası	20	56.00	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	2 ay ve daha az	31	49.08	.391
		3-5 ay	44	50.45	
		8 ay ve fazlası	20	40.93	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	2 ay ve daha az	31	57.02	.100
		3-5 ay	44	43.41	
		8 ay ve fazlası	20	44.13	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	2 ay ve daha az	31	52.32	.056
		3-5 ay	44	44.08	
		8 ay ve fazlası	20	49.93	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	2 ay ve daha az	31	47.84	.414
		3-5 ay	44	44.45	
		8 ay ve fazlası	20	56.05	

18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	2 ay ve daha az	31	63.65	.000
		3-5 ay	44	38.26	
		8 ay ve fazlası	20	45.18	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	2 ay ve daha az	31	60.85	.004
		3-5 ay	44	43.49	
		8 ay ve fazlası	20	38.00	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	2 ay ve daha az	31	64.05	.000
		3-5 ay	44	42.01	
		8 ay ve fazlası	20	36.30	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	2 ay ve daha az	31	52.34	.212
		3-5 ay	44	48.13	
		8 ay ve fazlası	20	41.00	

Tablo 4.12 incelendiği zaman araştırmının 2., 13., 18., 19. ve 20. maddelerine verilen yanıtların yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis-H testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmının 2. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi 3-5 ay olan ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmının 3. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi 8 ay ve fazlası olan ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmının 18.,19., ve 20. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi 2 ay ve daha az olan ilkökul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.9 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Sanal Sınıf Yönetimi ile İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, sağlamada sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Mann Whitney U Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.13’te elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.13: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Görev Yapılan Kademeye Göre Mann Whitney-U Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Sanal Sınıf Yönetimi İle İlgili Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Evet	48	54.2	0.69
		Hayır	57	52	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Evet	48	45.8	0.02
		Hayır	57	59.1	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	Evet	48	54.9	0.49
		Hayır	57	51.4	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Evet	48	59.9	0.02
		Hayır	57	47.2	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Evet	48	54.2	0.66
		Hayır	57	52	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Evet	48	45	0.01
		Hayır	57	59.8	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Evet	48	53.4	0.89
		Hayır	57	52.7	

8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	Evet	48	51.9	0.6
		Hayır	57	54	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Evet	48	50.7	0.34
		Hayır	57	55	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Evet	48	55.2	0.44
		Hayır	57	51.2	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Evet	48	58.1	0.08
		Hayır	57	48.7	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	Evet	48	49.5	0.24
		Hayır	57	55.9	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Evet	48	51.8	0.7
		Hayır	57	54	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	Evet	48	55.9	0.35
		Hayır	57	50.5	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Evet	48	48.3	0.11
		Hayır	57	57	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Evet	48	51.1	0.49
		Hayır	57	54.6	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Evet	48	51.1	0.52
		Hayır	57	54.6	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	Evet	48	47.9	0.09
		Hayır	57	57.3	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Evet	48	49.5	0.22
		Hayır	57	55.9	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Evet	48	51	0.48
		Hayır	57	54.7	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Evet	48	52.8	0.93
		Hayır	57		

Tablo 4.13 incelendiği zaman araştırmanın 2., 4., ve 6. sorusuna verilen yanıtların sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katılma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere

yapılan parametrik olmayan Mann Whitney-U testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğu için anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

4.3.10 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Kullanılan Platform Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, kullanılan platform değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.14’te elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.14: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Kullanılan Platforma Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Kullanılan Platform	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Zoom	67	51.77	.844
		Google Meet	14	61.25	
		Zoom ve Whatsapp	18	51.17	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	53.00	
		Web TV	3	53.00	
2	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Zoom	67	57.16	.024
		Google Meet	14	54.93	
		Zoom ve Whatsapp	18	47.86	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	17.50	
		Web TV	3	17.50	
3	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi	Zoom	67	53.24	.147
		Google Meet	14	62.93	
		Zoom ve Whatsapp	18	51.61	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	31.33	

	sağlanmalıdır.	Web TV	3	31.33	
4	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Zoom	67	47.31	.034
		Google Meet	14	72.25	
		Zoom ve Whatsapp	18	54.94	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	67.00	
		Web TV	3	64.67	
5	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Zoom	67	54.63	.812
		Google Meet	14	52.50	
		Zoom ve Whatsapp	18	48.75	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	40.00	
		Web TV	3	57.50	
6	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Zoom	67	57.14	.315
		Google Meet	14	39.46	
		Zoom ve Whatsapp	18	49.36	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	45.67	
		Web TV	3	52.83	
7	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Zoom	67	53.71	.765
		Google Meet	14	56.21	
		Zoom ve Whatsapp	18	50.64	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	56.33	
		Web TV	3	33.00	
8	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanım (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.	Zoom	67	53.66	.006
		Google Meet	14	54.21	
		Zoom ve Whatsapp	18	59.22	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	25.67	
		Web TV	3	22.67	
9	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni	Zoom	67	52.66	.090
		Google Meet	14	55.71	
		Zoom ve Whatsapp	18	59.94	

	uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	29.67	
		Web TV	3	29.67	
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Zoom	67	51.00	.687
		Google Meet	14	62.89	
		Zoom ve Whatsapp	18	52.97	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	52.33	
		Web TV	3	52.33	
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Zoom	67	51.83	.760
		Google Meet	14	54.89	
		Zoom ve Whatsapp	18	58.42	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	37.67	
		Web TV	3	53.17	
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	Zoom	67	54.05	.941
		Google Meet	14	51.00	
		Zoom ve Whatsapp	18	52.31	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	55.33	
		Web TV	3	40.67	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Zoom	67	55.43	.278
		Google Meet	14	42.21	
		Zoom ve Whatsapp	18	57.67	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	43.50	
		Web TV	3	30.50	
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	Zoom	67	52.69	.614
		Google Meet	14	45.00	
		Zoom ve Whatsapp	18	60.25	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	62.33	
		Web TV	3	44.50	
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Zoom	67	52.71	.964
		Google Meet	14	51.14	
		Zoom ve Whatsapp	18	56.97	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	48.67	

		Web TV	3	48.67	
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Zoom	67	54.01	.526
		Google Meet	14	46.21	
		Zoom ve Whatsapp	18	58.00	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	34.33	
		Web TV	3	50.83	
17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Zoom	67	52.90	.746
		Google Meet	14	46.36	
		Zoom ve Whatsapp	18	59.28	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	56.17	
		Web TV	3	45.50	
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırmacı rolü oynamalıdır.	Zoom	67	53.29	.577
		Google Meet	14	42.96	
		Zoom ve Whatsapp	18	56.81	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	66.17	
		Web TV	3	57.33	
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Zoom	67	51.34	.298
		Google Meet	14	52.00	
		Zoom ve Whatsapp	18	52.11	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	76.50	
		Web TV	3	76.50	
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Zoom	67	49.16	.146
		Google Meet	14	58.29	
		Zoom ve Whatsapp	18	55.36	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	76.50	
		Web TV	3	76.50	
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Zoom	67	52.90	.880
		Google Meet	14	52.00	
		Zoom ve Whatsapp	18	52.42	
		Zoom,Google Classroom ve Google Meet	3	49.50	
		Web TV	3	67.00	

Tablo 4.14 incelendiği zaman araştırmanın 2. ,4., ve 8. maddelerine verilen yanıtların kullanılan platform göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis testi sonucunda sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 2. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Zoom kullanan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 4. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Google Meet kullanan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 8. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Zoom ve Whatsapp kullanan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.3.11 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Görev Yapılan İlçe Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” ölçeğinin tüm maddelerine verdikleri yanıtlardan elde edilen verilerin yanıtların, görev yapılan ilçe değişkenine göre anlamlı olup olmadığına Kruskal Wallis-H Testi kullanılarak bakılmıştır. Tablo 4.15'te elde edilen veriler gösterilmiştir.

Tablo 4.15: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçek Puanlarının Görev Yapılan İlçeye Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

#	Ölçek Maddeleri	Görev Yapılan İlçe	N	$\bar{x}$	p
1	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.	Lefkoşa	19	64.89	.431
		Girne	23	49.54	
		Güzelyurt	15	53.67	

		Mağusa	23	48.11	
		Lefke	12	47.79	
		İskele	13	54.42	
2		Lefkoşa	19	58.16	.632
		Girne	23	50.63	
	Ders ortamının düzeni için ödül- ceza türü yaptırımlar olmalıdır.	Güzelyurt	15	62.43	
		Mağusa	23	47.67	
		Lefke	12	48.88	
		İskele	13	52.00	
3		Lefkoşa	19	61.29	.417
		Girne	23	52.78	
	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.	Güzelyurt	15	52.37	
		Mağusa	23	44.85	
		Lefke	12	57.63	
		İskele	13	52.15	
4		Lefkoşa	19	31.63	.000
		Girne	23	45.09	
	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.	Güzelyurt	15	41.80	
		Mağusa	23	69.74	
		Lefke	12	68.17	
		İskele	13	67.54	
5		Lefkoşa	19	63.95	.290
		Girne	23	45.33	
	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.	Güzelyurt	15	54.00	
		Mağusa	23	49.89	
		Lefke	12	57.50	
		İskele	13	50.77	
6		Lefkoşa	19	60.42	.579
		Girne	23	48.30	
	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.	Güzelyurt	15	61.40	
		Mağusa	23	48.46	
		Lefke	12	48.88	
		İskele	13	52.62	
7		Lefkoşa	19	71.68	.000
	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.	Girne	23	64.41	
		Güzelyurt	15	64.17	

		Mağusa	23	26.59	
		Lefke	12	41.13	
		İskele	13	50.31	
8		Lefkoşa	19	53.16	.315
		Girne	23	50.74	
	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır	Güzelyurt	15	58.67	
		Mağusa	23	46.00	
		Lefke	12	57.83	
		İskele	13	58.15	
9		Lefkoşa	19	52.00	.130
		Girne	23	51.78	
	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.	Güzelyurt	15	59.60	
		Mağusa	23	42.87	
		Lefke	12	58.00	
		İskele	13	62.31	
10		Lefkoşa	19	28.79	.000
		Girne	23	45.89	
	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.	Güzelyurt	15	61.13	
		Mağusa	23	66.39	
		Lefke	12	59.29	
		İskele	13	62.08	
11		Lefkoşa	19	61.82	.026
		Girne	23	47.15	
	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.	Güzelyurt	15	40.80	
		Mağusa	23	46.11	
		Lefke	12	64.88	
		İskele	13	65.77	
12		Lefkoşa	19	50.16	.011
		Girne	23	60.43	
	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.	Güzelyurt	15	64.97	
		Mağusa	23	58.52	
		Lefke	12	33.33	
		İskele	13	38.58	
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve	Lefkoşa	19	49.58	.711

	iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.	Girne	23	55.76	
		Güzelyurt	15	53.67	
		Mağusa	23	57.09	
		Lefke	12	41.67	
		İskele	13	55.58	
14		Lefkoşa	19	50.32	.358
	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.	Girne	23	58.70	
		Güzelyurt	15	62.70	
		Mağusa	23	53.46	
		Lefke	12	40.17	
		İskele	13	46.69	
15		Lefkoşa	19	56.08	.578
		Girne	23	53.00	
	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.	Güzelyurt	15	59.07	
		Mağusa	23	44.80	
		Lefke	12	59,50	
		İskele	13	50.00	
16		Lefkoşa	19	64.08	.190
	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.	Girne	23	46.80	
		Güzelyurt	15	58.00	
		Mağusa	23	44.93	
		Lefke	12	53.88	
		İskele	13	55.46	
17		Lefkoşa	19	57.89	.738
		Girne	23	52.63	
	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.	Güzelyurt	15	53.50	
		Mağusa	23	47.93	
		Lefke	12	60.83	
		İskele	13	47.65	
18		Lefkoşa	19	54.37	.595
	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.	Girne	23	52.04	
		Güzelyurt	15	53.73	
		Mağusa	23	44.72	
		Lefke	12	60.25	

		İskele	13	59.81	
19		Lefkoşa	19	58.45	.491
		Girne	23	48.89	
	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.	Güzelyurt	15	50.50	
		Mağusa	23	47.87	
		Lefke	12	64.25	
		İskele	13	53.88	
20		Lefkoşa	19	52.55	.330
		Girne	23	52.11	
	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.	Güzelyurt	15	49.30	
		Mağusa	23	46.65	
		Lefke	12	68.00	
		İskele	13	56.88	
21		Lefkoşa	19	58.71	.844
		Girne	23	53.30	
	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.	Güzelyurt	15	53.00	
		Mağusa	23	48.74	
		Lefke	12	53.88	
		İskele	13	50.85	

Tablo 4.15 incelendiği zaman araştırmanın 4.,7., 10., 11., ve 12. maddelerine verilen yanıtların görev yapılan ilçe değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan parametrik olmayan Kruskal Wallis-H testi sonucunda elde edilen değer 0.05'ten küçük olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir. Kruskal Wallis-H testi sonucu elde edilen anlamlı farklılık değerinin hangi maddeden kaynaklandığını belirlemek için ortalama değere başvurulmuştur.

Araştırmanın 4. ve 10. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Mağusa'da görev yapan ilkököl öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Araştırmanın 7. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Lefkoşa'da görev yapan ilkököl öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 11. maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Lefke'de görev yapan ilkököl öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Araştırmanın 12.

maddesine yapılan analizlerin sonucunda farklılığın Güzelyurt'ta görev yapan ilkokul öğretmenlerinin lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

4.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamadaki Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilkokul öğretmenlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri yanıtlardan elde edilen verilere betimsel istatistik uygulanarak frekans, sıklık, ortalama, standart sapma değerlerine bakılmıştır.

4.4.1 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Fiziksel Düzen Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilkokul öğretmenleri ile yapılan görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifrelerden temalar ve kodlar çıkartılmıştır. Elde edilen verilere frekans (f) ve yüzdelik (%) analizi yapılmıştır. Tablo 4.16'da İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlama fiziksel düzen kaynaklı karşılaştıkları zorluklar gösterilmiştir.

Tablo 4.16: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Fiziksel Düzen Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar

Tema	Kod	Frekans(f)	Yüzdellik(%)
Fiziksel Ortam	Sorun Yaşamayan	9	15.0
	Gürültülü Ortamda Ders İşlemek	39	65.0
	Işığın Geliş Açısını Ayarlayamama/Işık Yansımalarından Kaynaklı Görüntünün Net Olmaması	35	58.3
	Evde Uygun Ortamın Olmaması	29	48.3
	Sesin Karşı Tarafa Net Gitmemesi	28	46.7
Donanım	Sorun Yaşamayan	1	1.7
	İnternet Yavaşlığı	52	86.7
	İnternet Kesintisi	54	90.0
	Görüntülerin Net Olmaması	22	36.7
	Video Sunu veya Resmi Yüklemede Zorluk Yaşanması	22	36.7
	Sesin Karşı Tarafa Net Gitmemesi	24	40.0
	Donanım Eksikliği	25	41.7
	Elektrik Kesintisi	31	51.7
Yazılım	Sorun Yaşamayan	15	25.0
	Yazılımı Öğrenmek İçin Zorluk Çekmek	7	11.7
	Ekran Paylaşımı	16	26.7
	Öğrencilerin Görüntülerinin Donması	25	41.7
	Öğrencilerin Tümünü Bir Ekranda Görememe	28	46.7
	Yazılımın Eksiklikleri	2	3.3
	Öğrencileri Derse Bağlamada Zorluk	27	45.0
	Zoom Programının Süre Kısıtlamasının Olması	19	31.7

Tablo 4.16 incelendiği zaman 60 katılımcının uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlama fiziksel düzen kaynaklı karşılaştıkları zorluklar fiziksel ortam, donanım ve yazılım temaları altında verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin fiziksel ortam teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %65.0'ı gürültülü ortamda ders işlemek, %58.3'ü ışığın geliş açısını ayarlayamama/ışık yansımından kaynaklı görüntünün net olmaması, %48.3'ü evde uygun ortamın olmaması,%46.7'si sesin karşı tarafa net gitmemesi sorunu yaşadıklarını belirtirken; %15.0'i sorun yaşamadığını belirtmiştir.

İlkokul öğretmenlerin en sık belirttiği fiziksel ortam ile ilgili yaşadığı zorluklar ile ilgili görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Çocuklarım da evde olduğu için açıkçası çok da konforlu bir ortam değildi. Bir taraftan onlarla ilgilenmem gerekiyordu. Bir taraftan bilgisayar açık onlardan gelen sesler diğer taraftan öğrencilerime ulaşmaya çalışıyorum. Yani ayrı yapabileceğim bir yer de yoktu. Ortamımda hiç sessiz değildi.”(Ö14, Girne)

“Evet görüntüde sıkıntılar yaşadık. Bulduğum ortamda arkama pencereyi aldığımda görüntüm net gitmedi. Perdeleri indirdim .Işığı yaktım. Işığı yaktığımda bu sefer görüntü daha da bulanıklaştı. Evet zaman zaman bu gibi sorunlar yaşadık ne yazık ki.”(Ö59-Mağusa)

“Evimde kendi çalışma odam olduğu için bir sorun yaşamadım.”(Ö13-Girne)

İlkokul öğretmenlerinin donanım teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %90'ı internet kesintisi, %86.7'si internet yavaşlığı, %51.7'si elektrik kesintisi , %41.7'si donanım eksikliği, %40.0'ı sesin karşı tarafa net gitmemesi, %36.7 görüntülerin net olmaması, %36.7 video sunu veya resmi yüklemekte zorluk yaşanması sorunu yaşadıklarını belirtirken; %1.7'si sorun yaşamadığını belirtmiştir.

İlkokul öğretmenlerin en sık belirttiği donanım ile ilgili yaşadığı zorluklar ile ilgili görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

“İnternet bağlantısını güçlendirmek durumunda kaldım. İnternet bağlantısını En azından görüşmeyi çok fazla kesintiye uğramayacak şekilde artırmak gücünü arttırmak durumunda kaldım.” (Ö8- Girne)

“...internetimde zaman zaman takılmalar oldu.İşte elektrik kesintisinden dolayı aniden dersim kapandı öğrencilerle dersim yarıda kaldı...” (Ö19- Güzelyurt)

“Bilgisayarımın mikrofonu yoktu kamerası da daha kötüydü.... Öyle olunca da kendime bir aylıklı mikrofon edinmişim. Ama oradan da sesim ekolu giderdi.Ama o mikrofon ayarlarına girip de yapana kadar böyle bir kaç derste ekolu sesim giderdi...”(Ö2-Girne)

İlkokul öğretmenlerinin yazılım teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %46,7’si Öğrencilerin Tümünü Bir Ekranda Görememe, %45.0’i Öğrencileri Derse Bağlamada Zorluk, %41.7’si Öğrencilerin Görüntülerinin Donması, %31.7’si Zoom Programının Süre Kısıtlamasının Olması, %26.7’si Ekran Paylaşımı, %11.7’si yazılımı Öğrenmek İçin Zorluk Çekmek, %3.3 Yazılımın Eksiklikleri sorunu yaşadıklarını belirtirken; %25.0’i sorun yaşamadığını belirtmiştir.

İlkokul öğretmenlerin en sık belirttiği yazılım ile ilgili yaşadığı zorluklar ile ilgili görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

“....çoğaldık sonra kişi sayısı ekrana da sığmazdı hem sürekli şey yapardım Bir ön Ekran bir Diğer ekrana gidip gelip bakardım çocuklara ...”(Ö40-Lefke)

“Zoom uzunluğunu bildiğiniz gibi 40 dakikalık bir ders. Sen böyle dersine başladın verim alıyorsun, her şey güzel gidiyor derken hiçbir şey diyemedim kapanıyordu...”(Ö41-Güzelyurt)

“Ekran paylaşırken sorun yaşadım. Bir türlü istediğim belgeyi videoyu karşı tarafa gösteremedim...”(Ö49- Güzelyurt)

4.4.2 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Plan- Program Etkinlikleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilköğretim öğretmenleri ile yapılan görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifrelerden temalar ve kodlar çıkartılmıştır. Elde edilen verilere frekans (f) ve yüzdelik (%) analizi yapılmıştır. Tablo 4.17’de ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlama plan- program etkinlikleri kaynaklı karşılaştıkları zorluklar gösterilmiştir.

Tablo 4.17: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Plan- Program Etkinlikleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar

Tema	Kod	Frekans(f)	Yüzdelik(%)
Derse Hazırlanma	Sorun Yaşamayan	3	5.0
	Ders Gününü Belirleme	35	58.3
	Hazırlık İçin Çok Zamana İhtiyaç Olması	46	76.7
	Dikkat ve Motivasyon Eksikliği	17	28.3
	İnternet Kesintisi	18	30.0
	Fikir Alışverişinin Olmaması	13	21.7
	Teknoloji Kullanımını Bilmemek	5	8.3
	Materyallerin Teknolojik Ortama Uygun Olmaması	37	61.7
	Materyalleri Teknolojik Ortama Aktarmada Zorluk	37	61.7
	Etkinliğe Dayalı Derslerin Yapılamaması	29	48.3
Dersin Sunumu	Sorun Yaşamayan	3	5.0
	Öğrencilerin Dikkat ve Motivasyon Eksikliği	33	55.0

	Anında Müdahale Edememe	32	53.3
	Öğrencilerin Gürültülü Ortamda Derse Katılması	30	50.0
	Velilerin Teknolojik Yetersizliği	55	91.7
	Öğrencilerin Dersten Düşmesi	53	88.3
	Öğrencilerin Kameralarının Açılmaması	16	26.7
	Öğrencilere Aile Müdahalesi	35	58.3
	Sesin Geç Gitmesi	24	40.0
	Öğrencilerin/ Velilerin Dikkat Dağıtıcı/Uygunsuz Davranışları	37	61.7
	Öğrencilerin Derse Geç Girmesi/Kopması	29	48.3
	Yazılım Üzerindeki Uygulamalarla İzinsiz Oynaması	21	35.0
	Ekran Üzerinde Öğrencileri Takip Etmede Zorluk	29	48.3
	Mikrofonların Yersiz Açılması	27	45.0
	İnternet Kesintisi	32	53.3
	İnternet Yavaşlığı	36	60.0
Dersin Değerlendirilmesi	Sorun Yaşamayan	7	11.7
	Aile Müdahalesi	34	56.7
	Öğrencilerin Ekranlarını/Mikrofonlarını Açmaması	26	43.3
	Değerlendirme Yapılmaması	45	75.0
	Dersten Ayrılan Öğrencilerin Olması	21	35.00

Tablo 4.17 incelendiği zaman 60 katılımcının uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada plan- program etkinlikleri kaynaklı karşılaştıkları zorluklar derse hazırlanma, dersin sunumu, dersin değerlendirilmesi temaları altında verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin derse hazırlanma teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %76.7'si hazırlık için çok zamana ihtiyaç olması, %61.7'si materyallerin teknolojik ortama uygun olmayışı, %61.7'si materyalleri teknolojik ortama aktarmada zorluk, %58.3'ü ders gününü belirleme, %48.3'ü etkinliğe dayalı derslerin yapılamaması, %30.0'u internet kesintisi, %28.3'ü dikkat ve motivasyon eksikliği, %21.7'si fikir alışverişinin olmaması, %8,3'ü teknoloji kullanımını bilmemek sorunu yaşadıklarını belirtirken; %5.0'i sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Büyük bir hazırlık gerektirdi benim için çok uğraş istedi. Ne öğreteceksem video hazırlamak, ekrana onların defterleri gibi sayfalar paylaşmak, uygun ödevler vermek, kitapların PDF'lerini bulmak...”(Ö33- İskele)

“... daha çok zaman harcadım materyal bulmakta ... çok zamana ihtiyacım oldu. Herhangi bir online da kullanabileceğim kaynağım yoktu. onları bulup hazırlamak ders öncesinde hep vaktimi aldı.”(Ö14- Girne)

“Hazırlık süreci çok daha uzundu. bilgisayar kullanma konusunda iyi olmadığım için hazırlık beni çok yoruyordu.”(Ö17- İskele)

İlkokul öğretmenlerinin dersin sunumu teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %91.7'si velilerin teknolojik yetersizliği, %88.3'ü öğrencilerin dersten düşmesi, %61.7'si öğrencilerin/ velilerin dikkat dağıtıcı/uygunsuz davranışları,%60.0'ı internet yavaşlığı, %58.3'ü öğrencilere aile müdahalesi,%55'i öğrencilerin dikkat ve motivasyon eksikliği,%53.3'ü anında müdahale edememe, %53.3'ü internet kesintisi, %50.0'si öğrencilerin gürültülü ortamda derse katılması,

%48.3'ü öğrencilerin derse geç girmesi/kopması, %48.3'ü ekran üzerinde öğrencileri takip etmede zorluk, %45.0'i mikrofonların yersiz açılması, %40.0'ı sesin geç gitmesi, %35.0'i yazılım üzerindeki uygulamalarla izinsiz oynaması, %26.7'sisi öğrencilerin kameralarının açılmaması sorunu yaşadıklarını belirtirken; %5.0'i sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Örneğin öğrenci dersten herhangi bir sebepten düşmüşse ailesi onu derse geri bağlamakta çok zorlandı sürekli dersimi bölmek zorunda kaldım hep, aileyle görüşüp geri bağlayım.”(Ö58- Lefke)

“Ben çocuklara ders anlatırken bir çocuğun annesi aldı kendisini yemek yedirdi diğer arkadaşları ve bende olaya şahit oluyorduk.”(Ö6- Girne)

“Ortamlardaki ses kirliliği, çocukların derse ebeynleriyle katılması dolayısıyla çocuklardan çok ailelerin sorularımı cevaplaması, internet bağlantısının kopması, çocukların mikrofonlarla ve zoom üzerindeki uygulamalarla izinsiz oynaması gibi sorunlar yaşadım.”(Ö3- Girne)

İlkokul öğretmenlerinin dersin değerlendirilmesi teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %567'si aile müdahalesi, %43.3'ü öğrencilerin ekranlarını/mikrofonlarını açmaması, %35.0'i dersten ayrılan öğrencilerin olması sorunu belirtirken; %75.0'i değerlendirme yapamadıklarını, %11.7'si ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Devamlı sorular sordum yani gerçekten çok rahatsız hissettim kendimi bu konuda. Devamlı işte bir şey söyledim, bu cümlemi o söylesin. İsimlerini böyle çağırayım gibi.... Anlayıp Anlamadıklarını da açıkçası bir değerlendirme yapamadım”(Ö4- Mağusa)

“İnternet kesilmelerinde dolayı ya da bağlantıdaki topuklardan dolayı bazı sorunlar yaşadım. Hani sorduğumu öğrencinin sesi kesik kesik geldi. Tam cevabı

alamadım. Çocuklar ben konuyu anlatırken tam duyamadığı yada koptuğu için o bölümlerde kopukluk oldu”(Ö23- Güzelyurt)

“Sınıf ortamında gibi olmadı yani daha zor oldu aile müdahalesi var mıydı diye tespit etmek biraz zor oldu.”(Ö19- Güzelyurt)

“Öğrencilerin yaşları çok küçük olduğu için birçoğu aileleriyle birlikte girerdi. Çok fazla müdahaleler oldu. Okuma yaparken bir çocuk vardı annesi aynı anda okuyordu çocuk söylüyordu...”(Ö16- Girne)

4.4.3 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Zaman Yönetimi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilköğretim öğretmenleri ile yapılan görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifrelerden temalar ve kodlar çıkartılmıştır. Elde edilen verilere frekans (f) ve yüzdelik (%) analizi yapılmıştır. Tablo 4.18’de ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada zaman yönetimi kaynaklı karşılaştıkları zorluklar gösterilmiştir.

Tablo 4.18: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Zaman Yönetimi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar

Tema	Kod	Frekans(f)	Yüzdelik(%)
Zamanın Yönetilmesi	Sorun Yaşamayan	7	11.7
	Dikkat ve Motivasyon Eksikliği	30	50.0
	Mikrofonların Yersiz Şekilde Açılması	26	43.3
	İnternet/Elektrik Kesintisi/Yavaşlığı	29	48.3
	Eğitim Süresinin Kısıtlı Olması	18	30.0
	Ders Süresini Uzatma İhtiyacı Duyma	40	66.7
	Yazılım Süresinin Kısıtlı Olması	26	43.3
	Öğrencilerin Derse Geç	30	50.0

		Girmesi	
Zamanı Verimli Kullanma	Sorun Yaşamayan	9	15.0
	Öğrencilerin Dikkat ve Motivasyon Eksikliği	33	55.0
	İnternet/Elektrik Kesintisi	26	43.3
	Öğrencilerin Dikkat Dağıtıcı/Uygunsuz Davranışları	26	43.3
	Anında Geri Dönüt Verememe	28	46.7
	Veli Müdahalesi	48	80.0
	Verimli Kullanılmadığı düşünmek	20	33.3

Tablo 4.18 incelendiği zaman 60 katılımcının uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada zaman yönetimi kaynaklı karşılaştıkları zorluklar zaman yönetimi ve zamanı verimli kullanma temaları altında verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin zamanın yönetilmesi teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığında zaman %66.7'si ders süresini uzatma ihtiyacı duyma, %50.0'si dikkat ve motivasyon eksikliği, %50.0'si öğrencilerin derse geç girmesi, %48.3 internet/elektrik kesintisi/yavaşlığı, %43.3 mikrofonların yersiz şekilde açılması, %43.3 yazılım süresinin kısıtlı olması, %30.0'u eğitim süresinin kısıtlı olması sorunu yaşadığını belirtirken; %11.7'si ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Mikrofon açıp-kapatmaların ve internet bağlantılarındaki sıkıntıların yarattığı karmaşa planlarımı bozuyordu. Dersin uzamasına neden oluyordu.”

“Ders saati geldiğinde öğrencilerin tümü hazır değildi ders başladıktan sonra derse girmeye çalışan öğrenciler olurdu bu da dersin aksamasına sebep olurdu.”(Ö42- İskele)

“Elektrik veya internet kesintisi olmadığı zamanlarda planladığım şekilde derslerimi yaptım. Kesintiler olduğu zaman ders saatlerinde aksama oluyordu.”(Ö43- Mağusa)

“İnternet bağlantısı kaynaklı derslerin kesilmesi derslerin beklenenden uzun zaman almasına veya sınıfta uygulanan basit bir etkinlik teknoloji ortamına aktarılınca normalde 10 dk. süren oyun sanal sınıfta daha fazla sürdü. Bu da zaman açısından sıkıntıya sebep oldu.”(Ö51-Lefkoşa)

İlkokul öğretmenlerinin zamanı verimli kullanma teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %80.0’i veli müdahalesi, %55.0’i öğrencilerin dikkat ve motivasyon eksikliği, %46.7’si anında geri dönüt verememe, %43.3’ü internet/elektrik kesintisi, %43.3’ü öğrencilerin dikkat dağıtıcı/uygunsuz davranışları sorunu belirtirken; %33.3’ü verimli kullanılmadığı düşünmekte, %15.0’i ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Öğrencilerin dikkatleri çok erken dağıldı...” (Ö2-Girne)

“Şöyle atıyorum kameralar açıksa çocuğun etkin olabildiği kısımda arkadaşlara farklı uygunsuz bir harekette bulunduğu zaman çocuklar onları birbirlerini görüp dikkatleri dağılabiliyordu”(Ö11- Güzelyurt)

“...mikrofonunu kapatıyorum ama yanlışlıkla işte geri açılıyor. Diğer çocuklar duymuş oluyor arkandan konuşulan sesleri. Öğretmenim birisinden işte bulaşık makinesi sesi geliyor yok birisinin annesi konuştu galiba falan. Herkes arka arkaya Bunu söyleyince benim de dikkatim dağılıyor.”(Ö1-Mağusa)

4.4.4 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama İlişkilerin Düzenlenmesi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilköğretim öğretmenleri ile yapılan görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifrelerden temalar ve kodlar çıkartılmıştır. Elde edilen verilere frekans (f) ve yüzdelik (%) analizi yapılmıştır. Tablo 4.19'da ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada ilişkilerin düzenlenmesi kaynaklı karşılaştıkları zorluklar gösterilmiştir.

Tablo 4.19: İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada İlişkilerin Düzenlenmesi Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar

Tema	Kod	Frekans(f)	Yüzdelik(%)
Öğretmen- Öğrenci Arası ve Öğrenci -Öğrenci Arası İletişim	Sorun Yaşamayan	17	28.3
	Söz Hakkı Almadan Konuşma	25	41.7
	Öğrencilerin Birbirleriyle Mesajlaşması	20	33.3
	Seslerin Karışması	25	41.7
	Öğrencilerle Etkili İletişim kuramama	31	51.7
Öğretmen ve Öğrencinin Yargılanmaması	Sorun Yaşamayan	13	21.7
	Öğretmen Üzerinde Velinin Baskısını Hissetmesi	43	71.7
	Öğrenci Üzerinde Velinin Baskısını Hissetmesi	32	53.3

	Öğretmen Üzerinde Okul	18	30.0
	Müdürünün Baskısını Hissetmesi		

Tablo 4.19 incelendiği zaman 60 katılımcının uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada ilişkilerin düzenlenmesi kaynaklı karşılaştıkları zorluklar öğretmen- öğrenci ve öğrenci- öğrenci arası iletişim ve öğretmen ve öğrencinin yargılanmaması temaları altında verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin öğretmen- öğrenci ve öğrenci- öğrenci arası iletişim teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığında zaman %51.7'si öğrencilerle etkili iletişim kuramama, %41.7'si söz hakkı almadan konuşma, %41.7'si seslerin karışması, %33.3'ü öğrencilerin birbirleriyle mesajlaşması sorunu yaşadığını belirtirken; %28.3'ü ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Öğrencilerin birbirlerine hiçbir şekilde iletişimi olmadı”(Ö56- Lefke)

“Göz teması kurmadıkça o sıcaklık hissedilmedikçe etkili iletişim kurmakta gün geçtikçe zorlandık.”(Ö5- İskele)

“...öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimlerini büyük ölçüde kısıtlaması en temel sorundu bu...” (Ö40- Lefkoşa)

İlkokul öğretmenlerinin öğretmen ve öğrencinin yargılanmaması teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığında zaman %71.7'si öğretmen üzerinde velinin baskısını hissetmesi,%53.3'ü öğrenci üzerinde velinin baskısını hissetmesi, %30.0 'u öğretmen üzerinde okul müdürünün baskısını hissetmesi sorunu yaşadığını belirtirken; %21.7'si ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Tabii yani hani uyaracağım da bile çekingen davrandım. Tepkiler çok büyük değildi .Ama genelde yanlış anlaşılma olmasın diye daha çok kelimelerimi seçerek konuştum.”(Ö53- İskele)

“... canımı sıkan nokta neydi müdürümün davranışydı aslında bu konuda. Ansızın derse girip yaptıklarımıza bakar, söylediklerimizi başkalarına iletirdi hatta müfettişe bile.” (Ö26- Mağusa)

“Hem benim hemde öğrenciler açısından ailelerden baskı hissettik. Normalde aile olmasa çocuk istediği şekilde cevap verecekti ama aile yanında istediği gibi cevaplayamadı yanlış söylerim korkusuyla. Derse bile katılmak istemedi.”(Ö57- Lefkoşa)

4.4.5 İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlama Davranış Düzenlemeleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar Nelerdir?

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için ilköğretim öğretmenleri ile yapılan görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifrelerden temalar ve kodlar çıkartılmıştır. Elde edilen verilere frekans (f) ve yüzdelik (%) analizi yapılmıştır. Tablo 4.20’de ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada davranış düzenlenmeleri kaynaklı karşılaştıkları zorluklar gösterilmiştir.

Tablo 4.20. İlköğretim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetimi Sürecini Sağlamada Davranış Düzenlenmeleri Kaynaklı Karşılaştıkları Zorluklar

Tema	Kod	Frekans(f)	Yüzdelik(%)
Disiplini Sağlama	Sorun Yaşamayan	7	11.7
	Mikrofonların Yersiz Açılması	40	66.7
	Derslere Düzenli Katılım	45	75.0
	Öğrencilerin/Velilerin Uygunsuz/Dikkat Dağıtıcı Davranışları	37	61.7
	Öğrencilerin Paylaşılan Ekranı Müdahale Edebilmesi	49	81.7

Tablo 4.20 incelendiği zaman 60 katılımcının uzaktan eğitimde etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada davranış düzenlemeleri kaynaklı karşılaştıkları zorluklar disiplini sağlama teması altında verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin disiplini sağlama teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman %81.7 öğrencilerin paylaşılan ekrana müdahale edebilmesi, %75'i derslere düzenli katılım, %66.7'si mikrofonların yersiz açılması, %61.7'si öğrencilerin/velilerin uygunsuz/dikkat dağıtıcı davranışları sorunu yaşadığını belirtirken; %11.7'si ise sorun yaşamadığını belirtmiştir.

“Evde yalnız olan öğrencilerden bazılarının keyfi şekilde derse katılmaması ya da internet bağlantısı ile ilgili sorun olmadığı halde bağlanamadıklarını iddia etmeleri tarzında sorunlar yaşadım.” (Ö35- Lefkoşa)

“Örneğin derste bir ekran paylaşıyordum. Benden bağımsız öğrencilerden bir tanesi yazdıklarımı siliyordu...”(Ö32- Güzelyurt)

“Bazen derse geç gelme bazen hiç gelmeme bazen dersin sonunda gelme geldiğinde de yani canlı dersin rahatlığıyla uygulamada izinsiz ekrana müdahale, ödev yapmayarak gelme gibi sorunlar yaşadık.”(Ö60- Girne)

Bölüm 5

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi döneminde KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde derslerini işlediği esnasında etkili sanal sınıf yönetim sürecini sağlayabilmek için karşılaştığı sorunlara ilişkin elde edilen bulgular ve etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamaya yönelik yapılan değerlendirme sonucu elde edilen bulgular ile araştırmanın sonuçları ifade edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre konu tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

5.1 Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, Koronavirüs (Covid-19) pandemi krizi döneminde KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini eş zamanlı (senkron) bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin, etkili sanal sınıf yönetim sürecini sağlayabilmek için karşılaştığı sorunları ortaya çıkarma amacıyla yapılmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda elde edilen nicel ve nitel bulgular araştırma sorularına göre karşılaştırılmalı olarak sonuçları içermektedir. Bu sonuçlar ışığında da tartışmaları içermektedir.

5.1.1 Araştırma Sorularından Elde Edilen Verilen Karşılaştırılması ile İlgili Sonuç ve Tartışma

Sanal sınıf yönetimi beş boyutta ele alınmaktadır. Bu boyutlar ise fiziksel düzen, plan-program, zaman yönetimi, ilişkilerin düzenlenmesi ve davranış düzenlemelerini içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın üçüncü sorusunun ilk alt boyutunda fiziksel düzen yer almaktadır. Fiziksel düzen boyutu fiziksel ortam, donanım ve yazılım gibi unsurları içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman ilkökul öğretmenlerinin fiziksel düzen boyutu altında fiziksel ortam, donanım ve yazılım temaları altında yaşadıkları sorunları belirtmişlerdir. Fiziksel ortam teması altında yaşadığı zorluklar; gürültülü ortamda ders işlemek, ışığın geliş açısını ayarlayamama/ışık yansımından kaynaklı görüntünün net olmaması, evde uygun ortamın olmaması, sesin karşı tarafa net gitmemesi sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin donanım teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman internet kesintisi, internet yavaşlığı, elektrik kesintisi , donanım eksikliği, sesin karşı tarafa net gitmemesi, görüntülerin net olmaması, video sunu veya resmi yüklemekte zorluk yaşanması sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin yazılım teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman, öğrencilerin tümünü bir ekranda görememe, öğrencileri derse bağlamada zorluk, öğrencilerin görüntülerinin donması, Zoom programının süre kısıtlamasının olması, ekran paylaşımı, yazılımı öğrenmek için zorluk çekmek, yazılımın eksiklikleri sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Arslan ve Şumuer'in 2020 yılında yapmış olduğu çalışmada da benzer bulgulara rastlanması çalışma sonucunda ulaşılan fiziksel düzen ile ilgili ulaşılan bulguları desteklemektedir.

Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilere sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada fiziksel düzen boyutu altında ilkokul öğretmenleri “Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanıma (internet, bilgisayar vb) sahip olup olunmadığı dikkate alınmalıdır.” “Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.” düşüncelerini belirtmişlerdir. Elde edilen bu bulgulara göre ilkokul öğretmenleri etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde sorun yaşamamak istiyorsa öğrencilerin ve kendilerinin fiziksel düzen unsurlarını dikkate almalı ve bu unsurlara göre süreci planlamalıdır.

Araştırmanın üçüncü sorusunun ikinci alt boyutunda plan-program boyutu yer almaktadır. Plan-program boyutu ders içeriğinin planlanması, öğrencilerin anlatılan konuyu kavrayıp kavramadıklarını anlama gibi unsurları içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman ilkokul öğretmenlerinin plan-program boyutu altında derse hazırlanma, dersin sunumu ve dersin değerlendirilmesi temaları altında yaşadığı zorlukları belirtmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin dersin hazırlanması teması altında yaşadığı sorunlara bakıldığı zaman; hazırlık için çok zamana ihtiyaç olması, materyallerin teknolojik ortama uygun olmayışı, materyalleri teknolojik ortama aktarmada zorluk, ders gününü belirleme, etkinliğe dayalı derslerin yapılamaması, internet kesintisi, dikkat ve motivasyon eksikliği, fikir alışverişinin olmaması, teknoloji kullanımını bilmemek sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin dersin sunumu teması altında yaşadığı sorunlara bakıldığı zaman; velilerin teknolojik yetersizliği, öğrencilerin dersten düşmesi, öğrencilerin/ velilerin dikkat dağıtıcı/uygunsuz davranışları, internet yavaşlığı, öğrencilere aile müdahalesi, öğrencilerin dikkat ve motivasyon eksikliği, anında müdahale edememe, internet kesintisi, öğrencilerin gürültülü ortamda derse katılması, öğrencilerin derse geç girmesi/kopması, ekran

üzerinde öğrencileri takip etmede zorluk, mikrofonların yersiz açılması, sesin geç gitmesi, yazılım üzerindeki uygulamalarla izinsiz oynaması, öğrencilerin kameralarının açılmaması sorunu yaşadıklarını belirtmişler. Dinçer ve Yeşilpınar-Uyar'ın 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada da aynı bulgulara rastlanması çalışma sonucunda ulaşılan bulguları desteklemektedir. İlkokul öğretmenlerinin dersin değerlendirilmesi teması altında yaşadığı sorunlara bakıldığı zaman; aile müdahalesi, öğrencilerin ekranlarını/mikrofonlarını açmaması, dersten ayrılan öğrencilerin olması sorunu belirtirken, değerlendirme yapamadıklarını belirten öğretmenlerde olmuştur. Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilere bakıldığı zaman etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde plan- program boyutunda sorun yaşanmaması için ilkökul öğretmenleri “Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.”, “Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.”, “Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.”, “Dersle ilgili önceden belirlenen öğrenme çıktıları, sınıf kuralları öğrencilere ve velilere açıklanmalıdır.”, “Etkili sanal sınıf yönetimi süreci öğrencinin tüm gelişim alanlarına hitap etmeli. ”Uzaktan eğitim uygulamalarının merkezinde öğrenen yer almalıdır.”, “Etkili sanal sınıf yöntemi sürecinde uyulması gereken kurallar, kullanılacak yöntem ve teknik öğrenenlerle demokratik bir şekilde karar verilmelidir.”, “Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.” düşüncelerini belirtmişler. Elde edilen bu bulgulara göre ilkökul öğretmenleri etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde sorun yaşamamak istiyorsa plan-programını boyutunda ders içeriğinin planlanmasında hem öğrencinin hem de kendinin donanımını göz önünde bulundurmalı hem de motive edici etkinliklerin yer almasına dikkat ederek süreci planlamalıdır.

Araştırmanın üçüncü sorusunun üçüncü alt boyutunda zaman yönetimi yer almaktadır. Zaman yönetimi boyutu öğrenmelerin oluştuğu süreyi verimli kullanma

gibi unsurları içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman ilkokul öğretmenlerinin zaman yönetimi boyutu altında zamanın yönetilmesi ve zamanı verimli kullanma temaları altında yaşadıkları zorlukları belirtmişler. İlkokul öğretmenlerinin zamanın yönetilmesi teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman; ders süresini uzatma ihtiyacı duyma, dikkat ve motivasyon eksikliği, öğrencilerin derse geç girmesi, internet/elektrik kesintisi/yavaşlığı, mikrofonların yersiz şekilde açılması, yazılım süresinin kısıtlı olması, eğitim süresinin kısıtlı olması sorunu yaşadığını belirtmiştir. İlkokul öğretmenlerinin zamanı verimli kullanma teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman; veli müdahalesi, öğrencilerin dikkat ve motivasyon eksikliği, anında geri dönüt verememe, internet/elektrik kesintisi, öğrencilerin dikkat dağıtıcı/uygunsuz davranışları sorunu belirtirken; birkaç öğretmende zamanı hiçbir şekilde verimli kullanılmadığını belirtmişler. Sanal sınıflarda yapılacak olan öğretimin iyi planlanması zamanın etkili ve verimli kullanılmasına destek olabilir. Bu nedenle de ders süresi, sanal sınıf kuralları, derste gerekli olabilecek her türlü materyal ve araçların önceden hazırlanıp öğrenenlere haber edilmeli, onlardan da hazırlıklı olarak derse başlamaları istenmelidir (Can, 2020). Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilere bakıldığı zaman etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada zaman yönetimi boyutunda sorun yaşanmaması için “Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için tüm boyutlarca önceden hazırlanmalıdır.” düşüncesini belirtmişler.

Araştırmanın üçüncü sorusunun dördüncü alt boyutunda ilişkilerin düzenlenmesi yer almaktadır. İlişkilerin düzenlenmesi boyutu öğrencilerin öğretmenle veya öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimi sağlama gibi unsurları içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman ilkokul

öğretmenlerinin ilişkilerin düzenlenmesi boyutu altında öğretmen- öğrenci arası ve öğrenci-öğrenci arası iletişim ve öğretmen ve öğrencinin yargılanmaması teması altında yaşadıkları zorlukları belirtmişler. İlkokul öğretmenlerinin öğretmen- öğrenci ve öğrenci- öğrenci arası iletişim teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman; öğrencilerle etkili iletişim kuramama, söz hakkı almadan konuşma, seslerin karışması, öğrencilerin birbirleriyle mesajlaşması sorunu yaşadıklarını belirtmiştir. İlkokul öğretmenlerinin öğretmen ve öğrencinin yargılanmaması teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman; öğretmen üzerinde velinin baskısını hissetmesi, öğrenci üzerinde velinin baskısını hissetmesi, öğretmen üzerinde okul müdürünün baskısını hissetmesi sorunu yaşadıklarını belirtmişler. Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilere bakıldığı zaman sanal sınıf yönetimi sürecinde sorun yaşanmaması için “Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.”, “Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.” ve “Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.” düşüncelerini belirtmişler. Elde edilen bu bulgulara göre ilkokul öğretmenleri etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde sorun yaşamamak istiyorsa iletişim boyutunda öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimi güçlendirecek etkinliklere olanak tanınmalıdır.

Araştırmanın üçüncü sorusunun beşinci alt boyutunda davranış düzenlemeleri yer almaktadır. Davranış düzenlemeleri boyutu disiplini sağlama unsurunu içermektedir (Başar, 2016). Araştırmanın bulgularına bakıldığı zaman ilkokul öğretmenlerinin davranış düzenlemeleri boyutunda disiplini sağlama teması altında yaşadıkları zorlukları belirtmişler. İlkokul öğretmenlerinin disiplini sağlama teması altında yaşadığı zorluklara bakıldığı zaman; öğrencilerin paylaşılan ekrana müdahale edebilmesi, derslere düzenli katılım, mikrofonların yersiz açılması, öğrencilerin/velilerin uygunsuz/dikkat dağıtıcı davranışları sorunu yaşadıklarını

belirtmişlerdir. Arslan, Polat ve Bulut'un 2021 yılında yapmış olduğu çalışmada davranışların düzenlenmesi teması altında benzer bulgulara ulaşması çalışmada ulaşılan bulguları desteklemektedir. Araştırmanın nicel boyutunda elde edilen verilere bakıldığı zaman etkili sanal sınıf yönetimi sürecini sağlamada sorun yaşanmaması için "Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.", Sanal sınıfın düzenini sağlamak için ödül ve ceza gibi yaptırımlar uygulanabilir.", "Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.", "Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir." ve "Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır." düşüncelerini belirtmişlerdir. Elde edilen bu bulgulara göre ilkökul öğretmenleri etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde sorun yaşamamak istiyorsa davranış düzenlemeleri boyutunda öğrencilerden neler beklenildiği açıkça anlatılmalı ve sanal sınıf kuralları oluşturulmalıdır.

5.2 Öneriler

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen veriler ışığında öneriler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.2.1 Uygulayıcılara Öneriler

- 1) İlkokul öğretmenlerinin ders öncesinde dersin verildiği yer, ses, ışık gibi unsurlara dikkat etmesi ve bu unsurlardan gelebilecek olumsuzlukları en aza indirmeye çalışmasına önem gösterilmelidir.
- 2) İlkokul öğretmenlerinin ve öğrencilerin donanım (Bilgisayar, internet bağlantısı vb.) bakımından zenginleştirilmesine önem gösterilmelidir.
- 3) İlkokul öğretmenlerinin ve öğrencilerin internet hızlarının artırılması derslerde oluşabilecek aksaklıklar için önemlidir.

- 4) İlkokul öğretmenleri yazılım seçerken yazılım ara yüzüne, ücretsiz olup olmayışına, kullanım kolaylığına, süresine vb. gibi unsurlarına dikkat etmesi hem öğretmenin hem de öğrenci açısından kullanım kolaylığı yaratması bakımından önemli ve gereklidir.
- 5) İlkokul öğretmenleri ders içeriğini planlarken öğrencileri aktif tutabilecek ve düşüncelerini sağlayabilecek öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya, öğrencilerin birbirleriyle iletişim halinde olmasını sağlayabilecek etkinlik yer almasına özen göstermelidir. Ders için gerekli olan her türlü araç ve gereçler önceden öğrencilere duyurulma ve yanlarında ne zaman bulundurmaları gerektiğinin söylenmesi önemlidir.
- 6) İlkokul öğretmenleri derslerin sunumu sırasında öğrencilerin motivasyonu artıracak etkinliklere ve dönüt-düzeltilmelere yer verilmesi önerilir.
- 7) İlkokul öğretmenleri dersin değerlendirmesinde esnek ve motive edici etkinliklere yer vererek yapılması önemlidir. Değerlendirme esnasındaki veli müdahalesinin en aza indirgenmesi için veli-öğretmen iş birliği yapılmalı, öğrencinin imkânı varsa derse tek başına katılması teşvik edilmelidir.
- 8) İlkokul öğretmenleri ders süreni öğrencilere önceden haber etmesi ve derse bu açıdan hazır gelmesi önerilir.
- 9) İlkokul öğretmenleri öğrencilerin ders aralarında ve sırasında birbirleri ile iletişimde olabileceği etkinliklere yer vermesi gerekmektedir. Öğrencileri özel günlerinde hatırlayıp onlara online kutlama mesajı göndererek motive edilmesi önerilir.
- 10) İlkokul öğretmenleri öğrencilerle birlikte sanal sınıf kuralları belirlemeli ve bu kuralların benimsenmesi için etkinliklere yer vermesi önemlidir. Belirlenen sınıf kuralları öğrencilere elektronik ortamda gönderilmelidir.

Kurallar belirlendikten sonra kurallara uyulmaması takdirde hangi yaptırımların da olacağı öğrencilerle ortak karar sonucu belirlenmesi önemlidir.

5.2.2 Araştırmacılara Öneriler

- 1) Araştırma KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı toplam 165 ilkokul öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Benzer bir çalışma ile diğer öğretim kademelerine de uygulanarak gerçekleştirilebilir.
- 2) Araştırma ilkokul öğretmenlerinin etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde karşılaştığı sorunlarla sınırlandırılmıştır. Benzer bir çalışma ile öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar karşısında ürettikleri çözümleri önerileri çalışılabilir.

KAYNAKLAR

- Adıyaman, Z., & Müdürlüğü, M. E. T. G. (2001). *Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi*. The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET, 1(11),92-97.Erişim adresi <http://www.tojet.net/articles/v1i1/1111.pdf>
- Akkuş, İ. ve Acar, S. (2017). *Eş Zamanlı Öğrenme Ortamlarında Karşılaşılan Teknik Sorunların Öğretici ve Öğrenen Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(3), 363-376. DOI:10.17679/inuefd.340479
- Albayrak, İ. (2017). *Uzaktan eğitim sistemi, uzaktan eğitim sisteminde sanal sınıf ortamı ve sanal sınıf ortamında sınıf yönetimi* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Altıparmak, M. (2011). *E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*, Malatya: Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı, ss.319-327
- Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ. & Fidan, T. (2018). *Nitel Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik: Kuramsal Bir İnceleme*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 3775. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/issue/40566/491262>

Arat, T, Bakan, Ö. (2014). *Uzaktan Eğitim ve Uygulamaları*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 14 (1-2), 363-374. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11302/135148>

Arslan, A. P. , Polat, S. & Bulut, İ. (2021). *Sanal Sınıflarda Sınıf Yönetimi Sorunları ve Çözüm Önerileri*. Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi, 2 (2), 39-54. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eypd/issue/67243/961823>

Arslan, Y. ve Şumuer, E. (2020). *Covid-19 Döneminde Sanal Sınıflarda Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunları*. Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim, 201-230. DOI: 10.37669/milliegitim.791453

Bozkurt, A. (2020). *Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Süreci ve Pandemi Sonrası Dünyada Eğitime Yönelik Değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması*. AUAd, 6(3), 112-142. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/56247/773769>

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (26. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Can, E. (2020). *Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye'de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(2), 11-53. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/55662/761354>

- Can, E. (2020). *Sanal Sınıf Yönetimi: İlkeler, Uygulamalar ve Öneriler*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6 (4), 251-295. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/57638/812578>
- Can, E. & Gündüz, Y. (2021). *Öğretmenlerin Sanal Sınıf Yönetimi Yeterlikleri*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19 (3), 49-68. DOI: 10.18026/cbayarsos.875435
- Cırık, M . (2016). *Uzaktan Eğitimin Üstün Zekâlı Öğrencilerin Eğitimindeki Yeri*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2 (3), 170-187. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34059/377023>
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel Ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. (Çev. Ed: S. B. Demir). Eğiten Kitap: İstanbul.
- Dikmenli, Y. & Eser Ünaldi, Ü. (2013). *Harmanlanmış Öğrenme ve Sanal Sınıfa Dönük Öğrenci Görüşleri*. Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(2), 326-347. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/issue/1729/21202>
- Dinçer, S. ve Yeşilpınar-Uyar, M. (2015). *E-Öğrenme Sistemlerinin Kullanımı Sürecinde Karşılaşılan Sınıf Yönetimi ile İlişkili Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 21(4), 453-470. doi:10.14527/kuey.2015.017

Genç, S.Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020). *Pandemi (Covid-19) Sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri*. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. 41, 134-158. DOI: 10.33418/ataunikkefd.782142

Gündüz, H. B. & Konuk, S. (2016). *İlkokul Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar ile Baş Etme Stratejileri*. Yıldız Journal of Educational Research, 1(1),37-54. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/yjer/issue/65845/1025831>

İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.

Kahraman, M . (2020). *COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği*. Medeniyet Sanat Dergisi, 6 (1), 44-56. DOI:10.46641/medeniyetsanat.741737

Kalelioğlu, F., Atan, A. ve Çetin, Ç. (2016). *Sanal Sınıf Ortamında Eğitim ve Öğrenen Deneyimleri*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(2),555-568. DOI: 10.17860/efd.34388

Karataş, S. (2003). *Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği*. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 2, (3), 91-104. Erişim adresi http://ebuline.com/pdfs/3sayi/ebu3_7.pdf

Kavrat, B , Türel, Y . (2013). *Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde Öğretmen Rollerini ve Yeterliliklerini Belirleme Ölçeği Geliştirme*. Journal of Instructional

Technologies and Teacher Education, 2(2). Erişim adresi
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jitte/issue/25081/264699>

Keskin, M. ve Özer Kaya, D. (2020). *Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi*. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2), 59-67. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ikcusbfd/issue/55773/754174>

Kırık, A. (2016). *Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'deki Durumu*. Marmara İletişim Dergisi, 0(21), 73-94. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruid/issue/22159/238064>

MOHAN, G., McCoy, S., Carroll, E., Mihut, G., Lyons, S. ve Domhnaill, C. M. (2020). *Learning for all? Second-level education in Ireland during COVID 19*. ESRI Survey and Statistical Report Series Number 92.

Özarıslan, Yasin (2008). *Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri*, Ankara: inet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri Kitabı, ss.55-60

Özbay, Ö. (2015). *Dünyada ve Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu*. The Journal of International Educational Sciences, 2(5), 376–376. <https://doi.org/10.16991/INESJOURNAL.174>

Özdoğan, A, Berkant, H. (2020). *Covid-19 Pandemi Dönemindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi*. Milli Eğitim Dergisi, Salgın

Özmen, Ş. (2005). *Eğitimde Sanal Sınıf Uygulamaları ve Sonuçları*.

http://www.suleozmen.com/teblig_sunumlar/2egitimde_sanal_%20sinif_uygulamasi.pdf, web adresinden (28 Ekim 2021) tarihinde edinilmiştir.

Polat, H. (2016). *Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Sınıf Yönetiminin Çeşitli*

Değişkenler Açısından İncelenmesi [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.

Polat, H., ve Özan, Boydak, M. (2018). *Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında*

Gerçekleştirilen Sınıf Yönetimi Stratejilerinin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi. Turkish Studies Education Science. 13 (11), 1093-1112. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13449>

Tanhan, F. & Şentürk, E. (2011). *Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına*

Yönelik Öğretmen Tutumlarının Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 41 (192), 62-73. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36186/406826>

Taşpınar, M , Tuncer, M . (2007). *Sanal Eğitim-Öğretim ve Geleceği*. Elektronik

Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (20), 112-132. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6134/82261>

Telli Yamamoto, G. ve Altun, D. (2020). *Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenebilir Yükselişi*. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(1), 25-34. DOI: 10.32329/uad.711110

Türnüklü, D. A. (2000). *Türk ve İngiliz İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranış Yönetim Stratejilerinin Karşılaştırılması*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 23(23), 449-466. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/kuey/issue/10373/126955>

UNESCO. (2020), *School Closures Caused By Coronavirus (Covid-19)*. UNESCO, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>, web adresinden (5 Nisan 2021) tarihinde edinilmiştir.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Uzunsakal, E. & Yıldız, D. (2018). *Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama*. Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 14-28. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>

Yaşlıca, E. (2020). *Sanal Sınıf Ortamında Etkileşimli Öğretim Materyalinin Başarıya ve Tutuma Etkisi*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20 (1), 39-56. DOI: 10.18037/ausbd.700328

Yeşil, Y. (2017). *Türkiye'de Mesleki Eğitimin Gelişimi Açısından Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Önemi*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari

Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(3), 757-767. Erişim adresi
<https://dergipark.org.tr/en/pub/sduibfd/issue/52994/703510>

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11.Baskı). Ankara: Seçkin

Yıldız, S. (2016). *Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 301-329. DOI: 10.11616/basbed.vi.455852

Yılmazsoy, B , Özdiñç, F , Kahraman, M . (2018). *Sanal Sınıf Ortamındaki Sınıf Yönetimine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi*. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3), 513-525. Erişim adresi
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/trkefd/issue/37181/296409>

EKLER

Ek 1: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi İzin Belgesi

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : İÖD.0.00-006-21/E.5217

13 Ekim 2021

Konu : Sonay Alışık'n Master Çalışması Hk.

Sayın Sonay ALIŞIK,

İlgi : 8 Ekim 2021 tarihli başvurunuz.

Müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere yönelik uygulamak istediğiniz "*Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar. Bir Karma Yöntem Araştırması.*" konulu çalışmanız, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür.

Çalışma uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve tamamlandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesinin yasa gereği olduğunu bildirir, gereğini saygı ile rica ederim.

 e-imzalıdır
Hakkı BAŞARI
Müdür

Not: 93/2007 sayılı Elektronik İmza Yasası'nın 6.maddesi gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şht. Mehmet Hasan Tuna Sokak. No.5 Yenişehir 99010 LEFKOŞA
Tel: 2286893
Faks: 2287158

Bilgi için: Yasemin ŞENOL
Eğitim Öğretim Uzmanı
(Görevlendirme)

Ek 2: Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurul İzin Belgesi

 <p>Doğu Akdeniz Üniversitesi "Erdem, Bilgi, Gelişim"</p>	<p>Eastern Mediterranean University "Virtue, Knowledge, Advancement"</p>	<p>Galileo Galilei Sk. / Str., 99628, Gazimağusa, KUZZEY KIBRIS / Famagusta, NORTH CYPRUS, via Mersin 10, TURKEY Tel: (+90) 392 630 1327 bayek@emu.edu.tr</p>
---	---	---

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu (BAYEK) / Board of Scientific Research and Publication Ethics

Sayı: ETK00-2021-0108

14.12.2021

Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.

Sayın Sonay Alışık

Eğitim Fakültesi

Eğitim Fakültesi Etik Alt Kurulu'nun 10.12.2021 tarih ve 2021/105 sayılı toplantısında incelenerek uygun bulunan, Prof. Dr. Mehmet Durdu Karşlı danışmanlığında yürüttüğünüz "Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sanal Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar: Bir Karma Yöntem Araştırması" adlı yüksek lisans tez çalışmanız, Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Çalışmalarınızda Başarılar Dilerim.

Prof. Dr. Yücel Vural

Etik Kurulu Başkanı

YV/ek.

www.emu.edu.tr

Ek 3: Onam Formu

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü

Tarih:.....

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Tel: +90 392 630 2430

Faks: +90 392 630 4038

Web: <http://educ.emu.edu.tr>

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Onam Formu

Araştırmanın Adı: Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sanal Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar: Bir Karma Yöntem Araştırması

“Sayın katılımcı,

Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi kapsamında yürütmüş olduğum yukarıda adı yazılı yüksek lisans tezim için araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırma Sonay ALIŞIK tarafından, Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI denetimi altında yürütölmektedir. Bu araştırmada yer almayı kabul etmeden önce, araştırmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir. Aşağıdaki bilgileri lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınız olursa araştırmacı Sonay ALIŞIK ile iletişime geçip açık yanıtlar isteyiniz.”

“Bu çalışmanın amacı Koronavirüs (Covid-19) Pandemi krizi döneminde KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerini senkron bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde derslerini işlediği esnasında etkili sanal sınıf yönetim sürecini sağlayabilmek için karşılaştığı sorunları belirlemektir. Çalışmaya katılma koşulları arasında 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na bağlı ilköğretim kurumlarında eğitim faaliyetlerini senkron bir şekilde gerçekleştiren öğretmenlerin olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmaya tüm ilçelerden 120 öğretmenin katılımı hedeflenmektedir. Çalışma, en fazla 30 dakikanızı alacaktır. Çalışmanın ilk bölümünde kişisel bilgilerinizin yer alacağı 11 soruluk anket yer almaktadır. Çalışmanın ikinci kısmında ise sanal sınıf yönetiminde öğretmenlerin yaşayabileceği zorlukları tespit edebilecek beş boyuttan oluşan 22 soru yer almaktadır. Araştırma boyunca izniniz olması durumunda ses kaydı alınacaktır. Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından araştırmadan çıkarılmamız halinde, sizle ilgili veriler kullanılmayacaktır. Sizden elde edilen tüm bilgiler gizli tutulacak, araştırma yayınlandığında da varsa kimlik bilgilerinizin gizliliği korunacaktır.”

“Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum (ya da szli olarak dinledim). Eksik kaldığını dşndğim konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve szli olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığım kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi zgr irademle kabul ettiğimi beyan ederim.”

İmza:

İmza:

Tarih:

Tarih:

Katılımcının Adı/Soyadı:

Araştırmacının Adı/Soyadı:

Araştırmacı Bilgileri:

Sonay ALIŞIK

Mail adresi: sonayalisik64@gmail.com

Telefon: 0533 820 96 96

Danışman Bilgileri: Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI

Mail adresi: mehmet.karsli@emu.edu.tr

Telefon: 0533 883 93 53

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü

Tarih:.....

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Tel: +90 392 630 2430

Faks: +90 392 630 4038

Web: <http://educ.emu.edu.tr>

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Onam Formu

Araştırmanın Adı: Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sanal Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar: Bir Karma Yöntem Araştırması

“Sayın katılımcı,

Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi kapsamında yürütmüş olduğum yukarıda adı yazılı yüksek lisans tezim için araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırma Sonay ALIŞIK tarafından, Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI denetimi altında yürütölmektedir. Bu araştırmada yer almayı kabul etmeden önce, araştırmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir. Aşağıdaki bilgileri lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınız olursa araştırmacı Sonay ALIŞIK ile iletişime geçip açık yanıtlar isteyiniz.”

“Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum (ya da sözlü olarak dinledim). Eksik kaldığııı düşünđüđüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığııı kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.”

İmza:

İmza:

Tarih:

Tarih:

Katılımcının Adı/Soyadı:

Araştırmacının Adı/Soyadı:

Araştırmacı Bilgileri:

Sonay ALIŞIK

Mail adresi: sonayalisik64@gmail.com

Telefon: 0533 820 96 96

Danışman Bilgileri:

Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI

Mail adresi: mehmet.karsli@emu.edu.tr

Telefon: 0533 883 93 53

Ek 4: Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde kişisel durumunuzla ilgili sorular yer almaktadır. Bu sorularda size uygun seçeneği (X) şeklinde işaretleyerek belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Yaşınız:

21-30 31-40 41-50 51 yaş ve üzeri

3. Mesleki Hizmet Süreniz:

1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 21 ve üzeri

4. Görev yaptığınız kademe:

Okul Öncesi İlkokul

5. Branşınız: .....

6. Eğitim Durumunuz :

Lisans Yüksek Lisans Doktora

7. Sınıf Mevcudu:

10 ve daha az 10-20 20-30 30 ve fazlası

8. Öğrencileri yüz yüze eğitim ortamında tanıma süresi:

2 ay ve daha az 3-5 ay 6- 8 ay 8 ay ve fazlası

9. Sanal sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitime katıldınız mı?:

Evet Hayır

10. Kullanılan Platform:

.....

11. Görev Yaptığınız İlçe:

.....

Ek 5: “Çevrimiçi Ortamlarda Sınıf Yönetimine İlişkin Değerlendirme Anketi” Ölçeği

Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sınıf Yönetimine Yönelik Karşılaştığı Sorunlar: Bir Karma Yöntem Araştırması

Değerli katılımcı,

Bu çalışmanın amacı, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim kurumlarında uzaktan eğitim sürecinde eğitim faaliyetlerini senkron bir şekilde gerçekleştiren ilkokul öğretmenlerinin etkili sanal sınıf yönetimi sürecinde karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmaktır.

Sizden bu amaçla geliştirilmiş olan sorulara cevap vermeniz beklenmektedir. Bu çalışmada yer alan sorulara cevap vermeniz yaklaşık 20 dakika sürmektedir. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmada kullanılan sorular kişisel rahatsızlık verecek herhangi bir öge içermemektedir. Bununla birlikte, uygulama esnasında çalışmaya katılım ile ilgili herhangi bir rahatsızlık hissettiğiniz takdirde, istediğiniz aşamada cevaplamaı bırakabilirsiniz.

Ankette yer alan hiçbir sorunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan sizin ne düşündüğünüz ve hissettiğinizdir. Bu nedenle, vereceğiniz içten yanıtların araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından çok önemli olduğunu unutmayınız. Anketlerden elde edilecek kişisel bilgiler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kesinlikle gizli tutulacaktır.

Çalışmaya katılımınızda gönüllülük esastır.

Sonay Alışık

“Uzaktan Eğitimde Etkili Sanal Sınıf Yönetiminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”

Kullanmakta olduğunuz uzaktan eğitim öğrenme sistemini ve sanal sınıf uygulamalarını ele alarak sınıf yönetimi bağlamında aşağıdaki anketi yanıtlayınız. 1) Kesinlikle Katılmıyorum 2) Katılmıyorum 3) Kısmen Katılıyorum 4) Katılıyorum 5) Kesinlikle Katılıyorum

S.N.	Madde	1) Kesinlikle Katılmıyorum	2) Katılmıyorum	3) Kısmen Katılıyorum	4) Katılıyorum	5) Kesinlikle Katılıyorum
1.	Öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışlarına tepki göstermelidir.					
2.	Ders ortamının düzeni için ödül-ceza türü yaptırımlar olmalıdır.					
3.	Öğrencilerdeki kabul edilmeyen davranışlarının (mikrofonlarını yersiz açması, öğrencilerin ders esnasında birbirleriyle mesajlaşması vb.) değiştirilmesi sağlanmalıdır.					
4.	Etkinlikler gruptan çok bireye yönelik olmalıdır.					
5.	İstenmeyen olası davranışlar önceden kestirilerek önlemler alınmalıdır.					
6.	Etkinlikler bireyden çok gruba yönelik olmalıdır.					

7.	Dersle ilgili önceden belirlenen amaçlar, hedefler, kurallar, plan ve programlar öğrencilere ve velilere duyurulmalıdır.					
8.	Uygulama ve etkinliklerde öğrencilerin gerekli donanımına (internet, bilgisayar vb) sahip olup dikkate alınmalıdır.					
9.	Bir uygulamaya geçilmeden önce, öğrenciler yeni uygulama için önceden hazırlanmalıdır.					
10	Eğitim etkinliklerinde öğretmen etkin, öğrenci sadece dinleyici/izleyici olmalıdır.					
11	Sınıf içi kuralların belirlenmesinde öğrenciye yer verilmelidir.					
12	Kurallar sadece öğretmen tarafından belirlenir ve değişmez olmalıdır.					
13	Öğretmen – öğrenci ilişkileri ve iletişimi aşırı ölçüde resmi olmalıdır.					
14	Disiplinin sağlanması için öğretmenin katı kurallar koyması gerekmektedir.					
15	Çevrimiçi ortamlarda sınıf yönetimi, öğrencinin duygusal, düşünsel ve zihinsel gelişimlerini kapsamalıdır.					
16	Eğitim-öğretim uygulama ve etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer almalıdır.					

17	Çevrimiçi öğrenme ortamında uyulması gereken kurallar, öğretim yöntemleri, etkinlikler demokratik bir biçimde tartışılarak belirlenmelidir.					
18	Öğretmen daha çok rehberlik ve uzlaştırıcı rolü oynamalıdır.					
19	Öğrenme ortamının yönetimi demokratik bir şekilde sağlanmalıdır.					
20	Öğrenme esnek ve katılımcı bir şekilde olmalıdır.					
21	Öğretilen bilgi araştırılmalı ve sorgulanmalıdır.					

Ek 6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Uzaktan Eğitim Sürecinde İlkokul Öğretmenlerinin Etkili Sınıf Yönetimine

Yönelik Karşılaştığı Sorunlar: Bir Karma Yöntem Araştırması

1. Bölüm Fiziksel Düzen

Bu bölümde, çevrimiçi (online) canlı derslerinizi verirken kullandığınız ortam, donanım ve yazılımlara yönelik sorular yöneltilmiştir.

1. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde bulunduğunuz fiziksel ortam (dersin verildiği yer, ses, ışık gibi) ile ilgili sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

2. Cevabınız evetse;

Fiziksel ortam (dersin verildiği yer, ses, ışık gibi) ile ilgili nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde donanım (kullanılan aygıtlar, cihazlar, internet bağlantısı gibi) kaynaklı sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

4. Cevabınız evetse;

Donanım (kullanılan aygıtlar, cihazlar, internet bağlantısı gibi) kaynaklı nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde kullanılan yazılım (Zoom, Google Meet gibi) kaynaklı sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

6. Cevabınız evetse;

Kullanılan yazılım (Zoom, Google Meet gibi) kaynaklı nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Bölüm Öğretimin Yönetimi

Bu bölümde, çevrimiçi (online) canlı derslerinizde ders öncesi hazırlıktan, dersin kapanışı ve öğretimin değerlendirilmesine kadar olan etkinliklere yönelik sorular sorulmuştur.

7. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinize hazırlanma (yani ders içeriğinin planlanması) sırasında sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

8. Cevabınız evetse;

Derslerinize hazırlanma (yani ders içeriğinin planlanması) sırasında nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

9. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizin sunumu sırasında (dersinizi işlerken) sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

10. Cevabınız evetse;

Derslerinizin sunumu sırasında (dersinizi işlerken) nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

11. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde öğrencilerin anlattığınız konuyu kavrayıp kavramadıklarını anlamada sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

12. Cevabınız evetse;

Derslerinizde öğrencilerin anlattığınız konuyu kavrayıp kavramadıklarını anlamada nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....

3. Bölüm Zaman Yönetimi

Bu bölümde, çevrimiçi (online) canlı ders içi zamanın (ders süresinin) yönetilmesine ilişkin sorular sorulmuştur.

13. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde zaman yönetimi açısından sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

14. Cevabınız evetse;

Zaman yönetimi açısından nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

15. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde; akademik öğrenme zamanını (öğrencinin öğrenme etkinlikleriyle meşgul edildiği, yani öğrenmelerin olduğu süre) verimli kullanma açısından sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

16. Cevabınız evetse;

Akademik öğrenme zamanını verimli kullanma açısından nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

4. Bölüm İlişkilerin Düzenlenmesi

Bu bölümde, çevrimiçi (online) canlı derslerde olumlu bir iklim yaratılması; grup dinamiğinden olumlu anlamda faydalanılarak sınıfın bir grup olarak ele alınması; öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci arasında olumlu ve etkili iletişim kurulabilmesine yönelik sorular sorulmuştur.

17. Çevrimiçi (Online) canlı dersleriniz sırasında öğrencilerinizle iletişimde veya öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimde sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

18. Cevabınız evetse;

Öğrencilerinizle iletişimde veya öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimde nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

19. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde; öğrencilerinizin kendilerini güvende hissetmelerini, kaygılı olmamalarını, söyledikleri veya yazdıkları nedeniyle yargılanmamalarını sağlama bakımından sorunlar yaşadınız mı? Öğretmen açısından

Evet ( ) Hayır ( )

20. Cevabınız evetse;

Öğrencilerinizin kendilerini güvende hissetmelerini, kaygılı olmamalarını, söyledikleri veya yazdıkları nedeniyle yargılanmamalarını sağlama bakımından nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Bölüm Davranış Düzenlemeleri

Bu bölümde, çevrimiçi (online) canlı derslerde çıkabilecek sorunları önleyebilmek için kural geliştirme, disiplin oluşturma, olumlu davranışların çoğalmasını ve sorun davranışların azalmasını sağlama kapsamında bir soru sorulmuştur.

21. Çevrimiçi (Online) canlı derslerinizde disiplini sağlamada (derslere düzenli katılım, öğrencilerin ders sırasında mikrofonlarını yersiz şekilde açması, birbirleriyle mesajlaşması gibi) sorunlar yaşadınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

22. Cevabınız evetse;

Disiplini sağlamada nasıl sorunlar yaşadınız?

.....
.....
.....
.....
.....